

256029

ЗНАДОВИ

ДО

СЛОВАРЯ ЮЖНОРУСЬКОГО.

Написав

ИВАН ВЕРХРАТСЬКИЙ.

Цьня примірка 80 ц. а. в.

У ЛЬВОВІ.

З печатні Товариства імен. Шевченка.

під зарядом Фр. Сарницького.

1877.

Р
40187

ЗНАДОБИ

ДО

ТОВАРЯ ЮЖНОРУСКОГО.

Написав

ИВАН ВЕРХРАТСКИЙ.

I.

У ЛЬВОВІ.

З печатні Товариства имен. Шевченка.

під зарядом Фр Сирницького.

1877.

НБ ПНУС

256029

БІБЛІОТЕКА
Івано-Франківського
педагогічного інституту
Інв. 256029

Поміщені тут знадобі до словаря южноруского обіймають слова и вираженя з ріжних сторон Галичини; також декотрі вирази з Русей угорської, Буковини и України. Слова и реченя з уст людових приведені так, як их люд дотичних сторон виголошує, тому: брусле=брусля, вартарне=вартарня, обирают=обирають, варовати се=варовати ся и пр. При кождім слові означена місцевость, де уживане. Те виділо ся мені потрібним именно за-для того, щоби указати, де слова — більшою частю рідші, місцеві — уживають ся, а також тому, що іноді тоє саме слово в ріжних сторонах має значіне одмінне. И так пр. називають в Коломийщині в горах „плаями“ стежки; в Калушчині же коло Угринова „плай“ означає ряд, верству (снопів). „Штола“ в Коломийщині значить — діра в камені; в Станиславівщині камінь и пр. Іноді навіть в тім самім селі на одну річ кілька найде ся одмінних виразів. Те именно лучає ся в селах гірських, де хати далеко одна від одної по узгірях розкинуті. У таких селах не раз доведе ся чути в одному куті села вираз, котрого не зрозуміє жельць тогож села, але з иншої закутини. Яко примір може послужити многоименність звірятка лучаючого ся в лісах Черногорських (гл. Чертіж *Muoxus nitela*). Алеж бо и розкинуті ті села. Схочеш, приміром, поговорити з людьми та при добрій нагоді записати або утямити яку там долю слів и пр., та спитаєш, де хата того або сего газди. „Генденьки, за ріков!“ дають тобі в одвіт. Але до тої „генденьки“ стоячої хати махай добру годину. То еще нічого. Бо може бути хата и „не дэлеко“ а до такої, сли з дому вийдеш рано, то в полудень може прийдеш. Скажуть тобі, що газда, з котрим хочеш бесідувати, сидить „в верху“, то итимеш до него трохи чи не цілу днину. Та віддаленість садиб а також и ся обставина, що села гірські колонизовались пришельцями з ріжних сторон, здає ся, причинились до великої різноцвітности бесіди сторон гірських. Все-ж таки бесіда гірників заховала нам не один вираз древній, старинний. Збиране таких виразів самої більшої ваги — бо нігде правди діти — они чим раз більше уступають, чим раз більше витісняють ся словами загальнішими. И так пр. Гуцули уживають слова „даві“ еще досить часто. У Бойків же „даві“ минає ся, тож и подавали мені єго, яко „забобонне слово.“ Слово „пан“ (польск. pan, литовск. ponas, старосл. гос-подь) удомашнило ся скрізь на южнорускій землі и виперло слово „господь господин“ (в старопольск. gospodyn), котре лишилось еще в виразах „господар, господиня.“ И у Гуцулів уживають скрізь „пан“. Мимо те один Гуцул Жабівських сторон промовляв до мене „Господе!“ — Як все на світі, так и бесіда людска заедно підлягає змінам, заедно, хоть поvoli и незначно, переобразує ся. Переображеня ті не обмежають ся лише на самі слова, але також дотикають виголошуваня, граматичних форм, зворотів и пр., дотикають всего, що становить истоту языка.

При декотрих словах цікавих помістив я також вирази одвітні з старословенського або инших языків славянських або порівнював слова рускі з виразами других языків, именно латинського, грецкого, німецкого... іноді також санскритского; з послідного приведені для порівняня найчастійше лиш коріні. Порівнане з языками славянськими а

именно з старословенським здалось мені важним не лише з становища наукового: може не одно слово здобуде собі у читателів більшого значіння, коли побачуть, що є подібний вираз також и в других славянських языках, що є и у старословенщині, що уживав ся вже нашими предками. Не завжди, правда, вираз тепер у нас уживаний тоє саме значить, що у старословенщині або у других языках славянських; найчастійше однак має значіне посвоєчене. — Порівнуване з иншими языками, а именно з санскритским або старондидийским вельми поучне и указуюче на близьке своєцтво всіх языків индогерманських. Хоть за-для браку місця порівнуване обмежитись мусіло, як в горі згадано, лише на декотрі слова — предсі кілька подробиостей подано, котрі можуть заинтересовати. И так пр. Гуцули Жабівські зовуть сніг, піх „зима,“ в санскр. hima = сніг; „колокл“ tintinnabulum, санскр. kor. kal sonare, kalakalas sonus levis; в Самбірщині „ушиек“ pars iungens, санскр. кор. si iungere и пр. — Для науки старословенського языка, для зрозуміння давних пам'ятоків славянських збирани слів людських южноруских не без ваги. Пам'ятники ті по більшій часті писані Русинами, на Южній Руси, тож дух в них руский, слова и форми по полам рускі (именно в п. пізнійших.) Порівнюючи слова людські з старословенськими и старорускими подаю тут толковане слів досі ніким не об'яснених, як пр. **вдоула** rigus, rigum, дуля; **вочити са** irasci succensere, graviter ferre; **жвѣдница** glacies lubrica, ожеледь, ожеледа; **канина** (в Слові о повку Игоря) scirpus, phragmites, caespes, канка, каниця (cf. pol. kanianka cuscuta); **кошера** corbis ex libro arboris texta, кошіль, кошевка; **соуровница** logum ex crudo corio factum сировець, сириця. Декотрі слова южнорускі уневиляють більше догадку учених зглядом значіння подібних слів старословенських (пр. чепера, чьпрк). Декуда подаю від себе догадку, як би слідовало толковати слова старослов. або старорускі як: **веденица**, **поноуда**, **потоука**, **поттычь**, **порда** и пр. В толкованю других слів старословенських держав ся я Мікросіча, знаної в світі науковим поваги.

Часть слів взятих з чужих языків в южнорускім невеличка. В тім збірнику найбільший най припадає на слова з малярского взяті, що найчастійше и одмічено.

Шановний Читатель стрінеє тут також не з одним виводом слівновим або одмінним од виводів подаваних в книжках других. И так пр. Линде уважає польск. upzejmu, російське упрямый яко само одно виводячи оба слова з кор. **им**; я же одношу польск. upzejmu до кор. **им** (яти, приятель, приятний) — російське же упрямый, укр. упрямий, гуцульське упрямий до кор. **пр** (цери, пря; зр. упір, упорливий). Чи у всіх виводах я щасливий, те рішати не до мене належить. В кождім разі тишити мене буде, если моя праця в де-чому причинить ся до науки, и если Публика руска прийме первоначинюк той з такою сердечністю, з яким залюбованем я працював коло него.

Випуск другий обійматиме головню руску терминологию ремісничу и господарську.

У Львові 25. Листопадня 1876.

И. Верхратский.

Абих (Ж.) аби. Кобих знав hätte ich gewusst. Якбих видівwürde ich gesehen haben. Абих так жила! so wahr ich lebe! (soll ich so leben!) [Слово о пльковъ Игоревъ. Къзлелкй господине, мою ладос къ мнѣ, а быхъ не слала къ немос слезъ на море рано.]

Адзимка (Сян) Гадзимка, паниця з неквашеного тіста. (Журмос ungesäuert.)

Ажень (С.) аж, erst. [Pronom. Wurz. а + же = γε + Pronom. Wurz. нь = нь.]

А-сѣ! (Ж.) а-с! так! ja! so ist es!

Айно! (Самб.) так! ja! so ist es!

Аница (Кол.) **Аничька** Anna (Taufname.)

Антаба, Антаба (Самб.) Handhabe.

Антипо, Антипцѣ, (К. Др.) після повіря дідько, котрому раз затріснувши дверми обірвано п'яти; тому він тепер ходить без п'ят и кулявіє. Ein Teufel, dem man einst, der Volkssage nach die Fersen mit schnell zufallenden Thüren abgeschlagen.

Афини, Гафини, Яфини (Стр.) Heidelbeeren кор. jabh, oscitare, edere рівно як у слові яблуко; абини=апини=афини=essbare Beeren.]

Ба (Самб. гори.) ja. Підеш до міста? — Ба! — Wirst du in die Stadt gehen? — Ja! — In anderen Gegenden Galiziens bedeutet „ба“ ja sogar.

Бавка (Хотинь зрив. укр. **балка**), корито давне ріки.

Багор (plur. багри Сян.) звін колеса, Radefelge.

Бага (Шол. С.) омачка, сок з чубука, Tunche.

Баганьчі (Кал. sing. баганьча) бачкори, берлаці, Bärlatschen.

Байбарак (Мик) короткий сирак.

Байтала (Жовк.) plumper Kerl, Rhinoceros (als Schimpfwort)

Байталоватий ungeschickt, plump.

Балда (Д.), **Балта** (Д.) велика сокира до зрубования и лупания дров (шайтурів), grössere Holzhacke. **Балту** зовуть теж „баненкою“ т. е. сокирою з Бані угорскої.

Балец (Сян.) коровай, великий хліб, що печуть на весіле.

Балта (Ж. зривнай болото=греч. βόλιτον Koth, бовтати, beftac, місце „де прогрєзъ, де шкапета потапают“ plur. **балти** - durch starke Regengüsse auf Waldwegen entstandene Lachen, durch welche man nicht im Stande ist mit den Pferden zu fahren.

Банка (Ж.) Gulden-Banknote. Шість банок. = sechs Gulden.

Бантовати (С.) будити, перешкаджати, stören. anstossen [старосл. **банътовати** offendere e magy.]

Бануш (Ж) колеса на сметані варена (На Буковині мають говорити: „бальмошь“)

Бар (Стр.) місце межі горбками, звичайно підмокле.

Бараболиско (Зак.) ein Feld, auf welchem Kartoffeln angebaut waren.

Барашкувати (Самб.) nichts thun nur plaudern. Жиди не роблять нічого, от стоять на улиці и барашкуют.

Барда (К. Др.) breite Axt, grosse Holzhacke. (Зр. бардаш, балда, балта, блат, булат.) Streitaxt.

Барішивник (Самб.) фактор, Mäkler.

Барішивне (Самб.) факторне, Mäklerlohn.

Барівка, Берівка (Стр.) Fass; vielleicht mit dem griech. βαρύς=schwer verwandt. Тяжкий як барила, schwer wie ein Fass.

Басаман (Кол.) Streif, Band. Спіднице в басамани.

Беговатий (Кол.) нападистий, brummig, auffahrend; aufbrausend, grob.

Бейкати (С.) **Гулюкати** (С.) кричати на звіра (на вовка.) Нагулював на него, як на вовка, як на пса.

Белендіти (Кал.) небилчити, dummes Zeug vorschwatzen.

Бездітник (Самб.) kinderloser Mann. — **Бездітниця** (Самб.) kinderlose Frau

Белега (Ж.) **Балега** (Ж.) гівняк коровячий, коровяк, Kuhmist, Kothballen.

Безпечити (Ж.), bürgen, versichern, garantiren.

Бемкати (Бор.) sich hin und her werfen, sich hin und her wälzen.

Я ударив ужа по голові, а він ще бемкає=ich schlug die Natter auf den Kopf und sie zuckt noch.

Бендюги (Д.) друки у колісниці. гл. **Биндыги**

Бер (Кол) кладка, лавка (Крс), що кладут через потік, ріку и пр Steig, Fusssteig.

Бер! бер! (Ж.) interiect. кличуть так вівці. So werden Schafe gerufen. **Бирки, Берульки**-Lämmer, зрив. словацк. и чешк. beran руск. баран, турецк. bere. **Ці-ці** (Ж.) кличка до кіз.

Бердо (Ж. plur. берда зрив старосл. бръдо, βουράς, clivus. сербске брдо) - пропасть, Abgrund. [зрив. нім. Berme-ein schmaler Gang am Fusse des Walles unten am Graben.]

Бербениця (Кол.) Барбаниця (Терн. ein kleines, längliches Fass, wo Brinse, Käse oder Butter aufbewahrt wird. В бербениці два дна, В горішнім дні є дірка, так звана „воронка“ (radix вр. ворѣти fervere bullire слов. vranj Sprud) котра затикає ся кілком „грізд“.

Бервенó (Яворів) грубий, обтягий з галузя пень; трам. Ein dicker Baumstamm ohne Aeste, Balken, Tram.

Бервене (Мик.) collectiv. бервена, лім, що наносить вода. [старосл. бръвѣно] Baumstämme, Treibholz, vom Wasser ans Ufer getriebenes Holz.

Берфóло (Ж. und Берфелó scheint mit бервено zusammenzuhängen) деревляна клюба, на котрій спускає ся кітлик або и більший котел над ватру. (Ватра = angeschürtes Feuer. cf. Zd. átar Feuer; scr. hu sacrificare.)

Бесекур* (Д.) зіле помічне, „як зіпре ся утік“ т. е. як намате-ризує) eine Pflanzenart.

Бесіжник* (Д.) eine Pflanzenart. Бесіжник огородний Malva.

Бетéга (Мик.) Krankheit. **Бетéжний** (Д. Мик.) krank.

Биговатий (Ж.) - беговатий.

*) Растини зізвдкою одмічені знані мені лише по назві. Ласкаві читателі звольте мені их, сли зможуть, прислати до здетермінованя. И. В.

Бигар, Бёгар (Кал.) Stock, Knotenstock. (зр. угорск. bog = Knoten, Knorren; bogas = knotig, knorrig) **Бёга** (С.) = джаган, чекан.

Бидзькавки (Ж. sing. бидзькавка) eigentl. Bremse, Oestrus, dann auch Hippobosca equina, Pferdelausfliege.

Бизівно (Ж.)-безпечно, sicher, zweifelsohne. **Бізую** (Ж.)-ручу ся ich büрге.

Биндюги (Д.) два колики вбиті на колісници для піддержуваня бербениць.

Биндюк (Ж.) Биндюг (Ж.) Биндек (Ж.) Hummel, Erdhummel Bombus.

Бирфи (угорско-руск. statt берви?) щєблі або „бильці“ у драбини Leitersprossen.

Бисаги (Ж.) Бесаги Doppelsack, Quersack, сакви, bisaccium.

Бичівник (Самб.) у воза патик, до котрого присилений третій кінь. **Кінь на бичівнику**-Beisferd.

Бишва (У) прилад кушнірський до виправлюваня шкір; именно есть то кадка с продолженными средними дугами, в котрых в горішнім кінці є продовбці, через котрі пересилена жердь а на ту вішають вимочену шкіру cf. бѣчьва dolium.

Бишига (Д.) „що вікине міхурка сина“; — що иншого рожа котра може бути „біла и голуба.“ — **Бешєги** (Кал.) ansteckende Krankheitsstoffe. Заніс бешєги до нашого села.

Бігун (С. plur. бігуни) Thürangel.

Бігун (Бор.)-сальцесон, geräucherte Wurst, saucisson.

Бідолак (Печеніжин)-ein armer Schlucker.

Бізовати ся (Самб. угорск. bizonу доказ, biz-справді) підніматися. Я не бізуюєя-не піднімаюєя. Бізовати = im Stande sein., bürgen.

Біловерба (Д.) Weisse Weide, Salix alba L.

Білогруд (Ж.) Sterna, Seeschwalbe.

Білогрудець. Білогрудчик. Білогрудик. (Ж.)-item.

Білиця (Печеніжин) Eichhorn.

Білошка (К. Льв. scherzhaft). weisser Kaffee. Засолодити Вам білошку?

Білявка (Самб. Jungfrau, Maid,

Близити ся (Ж) sich nähern. **Ближтє ся!** kommt heran! nähert euch! Близит ся вовк der Wolf nähert sich. **Наближати ся** наближувати ся frequent. sich annähern.

Блиндá (Ж.) сильна висипка по всім тілі, ein starker Hautausschlag,

Блискавка (Ж.) Zehnkreuzerstück. **Двійка** (Ж.) silbernes Zwanzigkreuzerstück (zwei Sechserl.)

Блюзнути (Мик.) в очи=брызнути, spritzen; auch leicht ausglitschen entfallen. з. В. Блюзнула дитина при породі (зрив. Укр. блягузкати польск. bluzgać.)

Бовгарь (Ж.) Rindhirt, Ochsenhirt.

Бовгарька (Ж.) „кошєра на воли“.

Бовтиці (Д.) пуговиці, Metallknöpfe.

Бодня (Угр.) ein grosses Fass. Боденка (Л.) Боденча (Л.) Fässchen.

Божок свинний або **Пірначка свинна** (Ж.) Schweinsmagen.

Бойє? (Самб.)-ей-же? на правду?

Боїти (Кол.) пр. **молоко боїт** die Milch siedet.

Боклаг (Ж.) берівочка на воду або (звичайно) на горівку татарск. buklak, Wasserschlauch, Branntweinfässchen.

Боклажки (Д.) яблика озимі, винні, кругленькі як боклаги.

Бола (Ж.) Geschwür; eine (schwere) Krankheit.

Болботливий (Крс.) undeutlich sprechend; plapperhaft.

Болботати (Крс.) undeutlich sprechen; plappern, belkotas.

Боржі (Стр.) борше, schneller. **Пізнi** (Стан.) пізнійше, später.

Борлак (Крс.) **Борланка** (Д.) Kehlkorf.

Бормотало (Самб.) **Бормотун** (Самб.) **Бурмак** (Самб.) **Бурмія** **Бурмило** (Самб.) Murrkopf, mürrischer Mensch.

Бородай (Підл.) ein bärtiger Mann, бородач.

Борозда (С.) борозна (Терн.) Furche.

Борозний кінь (Зак.) „що в борозні ходить при вірці з правої сторони гетья!“ — **підручний кінь** (Зак.) запряжений з лівої сторони

Борт (Шеп.) Bienenstock im hohlen Baume.

Боршевка* (Ж. Д.) eine Pflanzenart.

Ботюк (Крс.) трам, дерево 3—4⁰ довге, звозят на пилу.

Брай (Ж.) рід толока з смереки „**Браями**“ бють бриндзу. У пугину дають будзи а відтак соли тай бють „браями. [зрив руск. брага, старосл. *брага* (*χιδρον* geröstete Weizengraupen) нім. *Brühe*, brauen.; також: *frigo*, *frigo*, *sanscr.* *bhrđž*, *prägeln*, *brägeln*.

Брати ся (о барвах Ж.) пр. сліпец як мосеж берет ся — die Blindschleiche ist von messingbrauner Farbe.

Бредулєць, Брезулєць (Крс.) Sumpforst, *Ledum palustre* L.

Брила (С.) Klumpen. Брила леду, грудка землі, грудка каші.

Бриндзя (Стр, Кол. Стат.) Schafskäse, Schmierkäse (волоск. *brénzè*)

Бриндзити (Ж.) бриндзю бити, Brinse machen.

Бритванник (Ж.) Trollblume.

Бритвати (Стр.) rasiren. **Брич** Rasirmesser.

Бродок (С.) малий брід; малий поточок, котрого мож перебresti.

Брусле (gen. fem. Камінка, Ямінниця в Стр.) Короткий козусок без рукавів [гл. слов. Миклосича *броусна* f. pars. *quaedam corporis*. *бросны его вахос сини ако н соэсно*. Книга степенная.)

Буба (Ж.) **Бубачка** (Крс.) Geschwür. Бубачка ми ся вчинила. — Ich hab ein Geschwür bekommen.

Будити (С. Кол.) räuchern, польск. *wędzić*. **Буджениця** (Кол.) geräuchertes Fleisch.

Будь кому (Д.) кому будь, wem immer.

Букорія (Кол.) ремінний пасок жіночий, на кінцях гузиками набиваний.

Бульбуки, Бульбучки (Д.) eine Pflanzenart.

Бульваниця (Кал.)-бульбиско; поле, де вже вибрано бульбу котре справляють під засів збіжа.

Бурчинка (Д.) борщ бураковий заправлений кукурузянов муков.

Бурдюг (Ж.) dem. **Бурдюжок** ein Schlauch (gewöhnlich aus Kalbsleder verfertigt.)

Бурлак (Ж.) борлак, Kehlkorf.

Бутя (Ж.) 10 або більше штук товару. Zehn oder mehr Stück Rindvieh.

Бутина (Ж.) **Бутин** (Ж.) ein dicker, abgeschälter Baumstamm; auch die ganze Waldpartie, wo das Holz gefällt wird, also: Holzschlag. Роблят в бутині — sie arbeiten im Holzschlag. Бутиники вибирають собі старшого „сукманича“. Зрубани „ботюки“ „ризамі“ спускають в долину, з відки наручнійше звести на поріче, а відтак женуть на сплав в Черемош.

Бутики (Д.) **Бютюки** (Мик.) дерево грубе, обчмхане з галузя и з кори облуплене, звичайно 3⁰ довге зрив. **Ботюки**.

В праер. in der Bedeutung „nach“ mit dem Accusativ; z. B. підете в Бистрєц Ihr werdet nach Bystrètz gehen; піду в Делетин ich werde nach Delatyn gehen.

Ваговати ся (Корш.) zweifeln.

Вадитися (Кол.) zanken. Звадливий (Кол. Стр.) zänkisch.

Вакарь (Д.) пастир, що корови пасе, Kuhhirt, [зрив лат. *vassa*. die Kuh.]

Вал або **Ручка** (Кал.) ряд скошеної трави, покіс. Скосив два вали або дві ручки. **Вал** (Д.) пр. вал сукна, полотна = сувій.

Валів (Угр. gen. валова)-корито (К. Льв.) Trog. — Натягни води до валова.

Валовина (К. Льв.) полотно на міхи, Sackleinwand. Тонше від валовини „полотво **гребінне**“, тонше від гребінного „**коніпне**“, від коніпного „**поскінне**“. — Коло Калуша одмічають: 1. валовину 2. зрїби (згрїби, полотно гребінне львівських сторін) 3. **загальницю** (загальниця полотно помішане з грубшого и тоншого прядива;) 4. кужільне полотно (яко найтонше). в. С. одм. 1. валовину 2. полотно миканичне або клочне 3. повісняне.

Валовитий (Кол.) schwerfällig.

Валочний (Сян.) удалий, здібний, gewandt (cf. *waleczny*, *tapfer*.)

Варит або **пріє** (Крс.) припікає, es ist sehr heiss.

Варійник (Кол.) Kochtopf.

Варко (Кал.) **Варкось** (Кал.) vielleicht, wahrscheinlich. Варкось не прийде нині wahrscheinlich wird er heute nicht kommen.

Варовати се (С.) sich hüten. Варуйте се = стережіт ся. Варуй = пильнуй, бережи. [старосл. *варовати се* *савере*.]

Васні (gen. *васни* С.) Zank, Zwist. Zu bemerken das kurze i am Ende des Wortes statt *васнь*.

Вартарне (Д.) Wärterbude.

Ватаг (Ж. Д.) Şenne, Oberhirt. Старший в стаї (в халашу, салашу, колибі) має під собою **пастирей**: **вівчерей** (Schafhirten), козарей (Ziegenhirten) бовгарей (Rindviehhirten). За завідомство дістає від **домарей** гуртом 6—8 бербениць бриндзі.

Ватажок dem v. ватаг.

Ватуйка (Кол.) Коза найбистрійша, що в череді перед веде.

Вбиральник (У.) прилад до обираня шкіри з шерсті. Обирають шкіру на кобильниці.

В-дармицю (Самб.) frustra, umsonst, vergebens.

Вдобарити (Ясниска К. Льв.) зрозуміти, второпати.

Ведро (коло Велдіжа). = véreма, Wetter. [старосл. **вѣдро** serenitas]

Велике зілля* (Д.) eine Pflanzenart.

Велит (Східниця К. Др.) Riese, великан.

Велити (С.) auftragen, befehlen. Може пан велит принести [старосл. **вѣлѣти** velle; **повѣлѣти** iubere.]

Величкий (Ж.) in der Aussprache das weiche **чь** sehr ausgeprägt deminut. v. великий, gross.

Верг гонтів (Д.) верства пяти гонтів eine Schichte von fünf Schindeln; два верги, пять вергів.

Вербляниця (Зак.) час весняний, коли верби цвітуть. Die Vorfrühlingszeit, wann die Weiden (верби) blühen. Вербляниця — то ще не весна: и сніг припада і крупи идуть...

Вере, Варє (Кол.) als Einschiebsel gebraucht, wie das deutsche halt. Чи ти верє косив нині? — Також дивуючись кажуть в е р е. Вуйко програв справу! = Вере! (= але unmöglich! wahrlich?)

Верєдити ся (С.) хвалити ся, буцим старшувати, stolziren; hoffärtig sein. Як се верєдити багачий син: убрав се, як пан. В Укр. **верєдувати** за ніс водити пр. жінка верєдує. **Верєдливий**, що верєдує, launenhaft. (cf. **вѣрѣдити** laedere).

Верєме (Ж.) günstige Witterung, schönes Wetter; Wetter.

Верєя (К. Кал.) Thürpfoste (зрив. чек. veřeje, dveřeje).

Верєсть (Ж.) Schichte; Geschlecht; Stamm; Zeitgenossen.

Вертиголов (Угр.) що вертить головою.

Вертипорох (К. Льв.) **Гонивітер** (К. Льв.) Sausewind чек. větroplach, pudivitr польск. pędziwiatr.

Верхнина (Славско) сметана, Rahm.

Верхолити (Стр.) **Вархолити** (Стр.) ворохобити, aufreizen; zanken; forren. [Зрив. польск. warcholić]. **Верхола** (Угр.) Affaire, Händel. Верхола паробив (Угр.)

Вершєк (Ж) Gipfel.

Весєла (коло Кс.) **Весєлиця** або **Чесний поєс** (Криворівня) **Весєлка** (С.) **Весєличка** (Л.) Regenbogen.

Вєтошний (Мик.) veraltet, alt. [старосл. **вѣтошнѣ** vetus.]

Вєчерничити (Ж.) вєчерниці справляти; по вєчерницях гуляти. Abendfeste feiern; lustig leben.

Взаводи (Ж.) кінє бїжит на-в-за-води das Pferd galoppirt.

Взлити ся (Сян.) розлютити ся, böse werden, zornig werden.

Взяти ся (Зак.) eintreten; як зимно ся возьме wann die Kälte eintritt.

Вивєрнєниця (Ж.) sieh **вивєрнєниця**.

Вигинистий (Корш.) biegsam.

Вигляд (Сян) Fenster.

Вид (Бор.) Aussicht. На два види (Бор.) der Ausgang (das Resultat) ist ungewiss. Покличут до війська — идеш, то все на два види — або возьмут або и ні.

Видрустити ся (Самб.) виспати ся.

Вижєн (коло Сологвини) пр. пішов на вижєн = пішов жати.

Викільтовати (Стр.) **Виглєйдовати** (С.) видати (пр. збіжє)

Виланє (С.) вила желїзнї до гною.

Вимітка (Самб.) після повіря єсть то мара, що каже ся на плєчах з села до села переносити.

Виннюха (Кєс.) винне яблоко.

Випаздерити (К. Др.) остигати патином, щоб аж паздєри лєтили, вибити.

Виполоч (С.) ausgespülte Stelle; Lache, баяра (С.)

Висвідчити (С.) вияснити, erklären.

Висікати ся (Самб.) вишмаркати ся.

Висмотрити (Янів к. Льв.) виглєдити, ausspähen. Висмотрити грошї = роздобути.

Виступка (С.) покритка (бо виступає, мов, з дївок.)

Витка (У.) Ужєвка. **Витка** (Самб. від вити, звивати) обруч з молодїи ялицї або лїски, котрий набивають на бочку.

Виточний (У) abgetragen, detrit, schäbig sieh **Вєтошний**.

Вифурдїти (Угр.) пр. вифурдїло в печи = вигорїло и вивїяло. Вифурдїло молоко = вибігло.

Вивєриця (Тростянец, Кол.) Eichhorn, sciurus.

Вивєрнєниця (Ж.) Rahne.

Вівсик (У.) Windhafer.

Вівєрити (Ж.) вівчаром бути, ein Schafhirt sein, als Schafhirt beschäftigt sein. **козарити** (Ж.) ein Ziegenhirt sein, **скотарити** (Самб.) ein Rindviehhirt sein, **воларити** ein Ochsenhirt sein. Пекарити (Самб.) das Bäckergeschäft betreiben, ein Bäcker sein.

Вівчєрь (Ж.) Schafhirt (das **рь** in der Aussprache der Huzulen sehr deutlich).

Вівця (Ж.) Schaf. Баран яловий-скоп. Schöps; **Єгниця** „вівця, що має один рік“. **Єловєга** „двулітна а не має єгнет“. **Єгнєта**-ягнєта, Lämmer. **Єрчєта**-ярчєта, молодєнкї вівцї, річнички; **єрчук**-баран ярий.

Вїдав (Корш.) либонь (Корш.) вїдай (Чортк. Б.) wahrscheinlich.

Вїдвїдний час (Ворохта) час, що відкладаним бути може, Zeit welche verschoben werden kann.

Вїдлїга (Пїдл. и Укр.) von ли-нути, lunač verwandt mit ринуть **Вїдєльга** (Пїдл.)-odwilž, Thauwetter.

Вїдлїж (Угр.) „коли в зимї вїдлїгає (вїдлїгає)“ Thauwetter.

Вїдмастка, Пїдмастка (Самб.) омацєне корму для корови.

Вїднога або **Гїль** (С.) Ast.

Вїдобрїти [С. одьобрїти; обрїти, **єврѣсти** invenire.] втратити заробленє; єстратити.

Вїдєстїти ся (К. Льв.) = вїдєстати. Хлїб вїдєсївся = у злє випечєного хлїба вїдєстала шкїрка.

Вїдєтерєчи сє (С.) sich in Hut nehmen.

Вїдєркнути сє (Кол.) auffahren (cf. вїдєркнути.)

Вїй (Самб. від ви-ти, ви-ть, вой, вїй) верєта плєта, Zaunschichte. Плїт маєш городити на сїм воїв.

Вїкочєлати (Ж. зрївнїя котити, викочувати), herauswälzen. Вїкочєлатєт тїєто.

Вїкутати (Мик.) вихлопотати, erwirken.

Вїник (Чорт.) Besen, **Вїничє** мїгличина Besenkraut.

Вінчети (Ж.) trauen. Повінчев их священник. (Ж.) Піп их вінчует (Ж.) **Вінчене** (Ж.) шлюб, Trauung, von вінец, Kranz.

Випучувати (Шеп. зрівняй пук, пукастий, пучнявий, пучнявіти) herausdrücken. Уграки у худоби випучуються aus den Dasselbeulen (beim Vieh) werden die darin wohnenden Larven herausgedrückt. In der Samborer Umgegend випучити ausweiden, eventrer, étripper, vüider. Випучити рибу.

Вісник (Терн. У.) орудє до струганя. Schnitzmesser ніж вісний (С.)

Вісьтак (У.) палиця до вивертюваня шкір.

Війце (Л.) Gabeldeichsel beim Pflug, woran Ochsen gespannt werden.

Віткнути (Д.) verrenken. Віткнув або звихнув ногу.

Вічнети се (Кал.) притворяти ся; гримасовати. Не вічней се! nie grymasuj.

Віщий чому (Кол.) vorhersehen. Коб я віщий такому **Натт'** ich solches vorausgesehen.

Віхрамати ся (Ж.) храмати (hinken) тай подужати, храмати, тай „виходити ся.“ От коза віхрамала ся — die Ziege hinkte — jetzt ist sie gesund.

Віячка (Самб.) **Війка** (Л.) лопата до перевіюваня збіжя.

Вкрівля (Ж.) Bahrendecke (eigentl. Decke überhaupt.)

Вкучити ся (Зар.) Langeweile haben. Вкучит ми ся ich langweile mich. Вкучно ми item.

Внимати ся (Д.) sich schämen. Внимаю ся = стидаю ся.

Вовківня (Шеп.) Wolfslager, aber auch Wolfgrube.

Водова вовна (Ж.) Wasserfaden, conferva.

Воловина (С.) або **Яловечина** (С. К. Льв. Укр.) Ochsenfleisch.

Волок (плг. волокн к. Ж.) колода, дерево непоколене на поляна.

Волосити ся (Стан.) sich in die Haare greifen. Поволосився с Иванком er hat sich mit Hans bei den Haaren gerauft.

Волоснуватися (У) за волося сіпатися, діти волоснуються.

Вораль (С.) воларь. Ochsenhirt.

Воробечка (Лан.) Sperlingsdreck. **Псечка** Hundsdreck. **Котечка** Katzendreck.

Вороза. Ворозка (Кол.) Schleife (bei der Peitsche).

Ворозкий (Ж.) пр. ворозкий кінь = бистрий кінь ein feuriges Ross.

[**връгати, връгнати, връзати** = iacere *ῥίπτειν*].

Впаде ся (К. Др.) як ся впаде wie es sich trifft.

Вугнотати (С.) угнотати „в ніс говорити“. **Вугнотавий** = угнавий. **Угнавка** (С.) жєнщина, котра говорить в ніс.

Везальник (Корш. и пр.) Farbenbinder.

Вчинити ся (Ж.) werden. Горячо ся вчинило es ist heiss geworden.

Вуйко, Вуйна (Ж.) Oheim, Mutter Bruders Frau. Auch wird jeder ältere Wirth mit вуйко, jede ältere Weibsperson mit вуйна betitelt.

Вурда (Ж.) **Гурда** (С.) = юрда „в жєнщину сиплет ся молока и варит — тай стаєт вурда“.

Вурдені пироги (К. Льв.) „Макух розтирають, потім збирають на сито, з чого постає ніби сир. До того додають трошки круп, помастят олієм и завивають пироги „вурдені“.

Габá (Ж.) Welle. Габá бєт. (зр. угорске hab = Woge, Welle. Корінь, здає ся, jabh, ab = oscitare; відтак габа = hians, das Gährende, Wasserschlund, Woge.)

Габлина (К. Льв. sing. tantum) **Габлі** (К. Льв. plur. tant.) мясо ялівника, Fleisch junger Rinder. [кор. аб (jabh.) = edere; also Габлина das zum Essen Dienende, das Essbare.] **Габелєк** (Угр. plur. габельки) junges Rind, Kalb (verächtlich) Ей ти габельку!

Гаджуга (Ж.) **Гачуга** (Д.) молода смерєка, junge Rothanne [смерєка od. смерек Abies excelsa Lam. (Pinus abies L.) gemeine Fichte od. Rothanne]. Смеріч (Ж.) collect. Rothtannen cf. **смерьчє**.

Гадовище (Самб.) Aufenthaltsort der Schlangen.

Гáдра (Д.) schlechte, zanksüchtige Weibsperson, Furie [зр. польск. hadrować; сорабске hadrowasch; hadra; старогорноім. hadara (Hader) грецк. *χότος, κατάρα* руск. котора.]

Гадюк (коло Кут) = гадина, гадюка, Kreuzotter.

Гадєчий чеснок (Ж.) Schlangenknolauch.

Гаити (Ясенів, Жабє, Ворохта) пусто занимати місце, (unnöthiger Weise) Platz einnehmen. Лавиці ти хату гаит = die Bänke da nehmen viel Platz in der Hütte ein. [rad. ga claudere.]

Гайний (Мик.) не спірний. Гайна робота, saumselige Arbeit.

Гайник (Самб.) Hegebereiter, в польск. gajowy в чєск. hajný, hajník.

Гайнувати (Самб. Стр.) vergeuden.

Гайтувати (Ж.) полєвати особливо з гончаком, besonders mit Jagdhunden jagen. Гляба гайтувати з каповими по гаджугах за трусником (коло Білоберезки) es ist unmöglich dem Hasen mit Jagdhunden auf einem mit (junger) Fichten bewachsenen Terrain nachzujagen. (зр. угорск. *hajtók* ловці; *hajtogat* = гонит, уолюйте.)

Галабута (К. Др.) Uebermuth зрівн. бута, польск. buta. [зрів. **бурда** (пр. счинили бурду (К. Льв.) — *wyprawili burde*) и **галабурда** *Händel, Streit*.]

Галамбець (Стр.) з вівсяної муки замішка.

Галунка (Самб.) писанка, gemaltes Osterei.

Гамів (С.) гальма (Чортк.) **Путо** (угорско-руск.) Radesperre, Hemmkette в Галич. путо (пр. на коня) = Fessel.

Ганца (Ж. verächtlich) — шкапа, Mähre, Schindmähre. **Гєнцинатий** кінь — наровитий к. ein stöckisches, störriges Pferd.

Гарабакати (Самб.) mit roher Stimme sprechen od. singen; Kauderwälsch sprechen.

Гарасівка або **Політичка** (Угр.) eine rothe schmale Binde. (гарасівка = гарусная лента; гарус, в польск. aras, haras, в нім. Rasch, Narasch, рід легкої матерії вовняної, названої від міста французького Arras.)

Гарасікувати ся (С.) zanken, streiten.

Гаргара (Др. verächtlich) ein grosses, schlecht eingerichtetes Zimmer.

Гармасарь (Кол.) Hengst.

Гарукати ся (Зак. onomatopoeetisch) vergl. гаркати ся. od. statt гадрукати ся, hadrować, дерти ся, сварити ся, zanken mit Worten streiten. **Гарука** subst. Streitmaul, ein zanksüchtiger Mensch.

Гарче (Д.) gen. neutr. Kreuzotter.

Гарч (Євирник к. Мик. gen masc.) чорна гадина, Höllennatter.
Гашка (Кол.) Kreuzotter (vgl. χάσσω gähnen, klaffen.) In Volkssagen werden die Schlangen mit weit aufgesperrem (gähnendem) Rachen geschildert.

Гварити (Л.) говорити, гуторити.

Гевгати (К.) в зад цофати воли. Гевгни воли.

Гей сми! oder **Гей бри!** (Корш. Ж. Яс.) als Aufruf gebraucht, etwa wie im Deutschen „на!“ Гей сми! братчику, пішовбис с паном на Маришеску! Гей хло! (statt хлопе) мемо вечерничити!

Гендечки, Гендєньки, Гендека (Ж.) оттам. [ка Pronominalwurzel къ, sanskr. ka ebenso in нинька, ниньки, (jetzt) днеська, (heute) тутка (hier), тудіка, тудийка (hierdurch.) Ген = инъ + де + ка].

Генто, Гентова (Самб.) позавчера; недавно, оногда. Sieh: понеже.

Гентовашний, Гентоватишний (Л.) оногдашний.

Гергев (Кол.) горнець до вареня колєші, колєшеник, колєшірник.

Гидний (Ж.) ekelhaft.

Гидувати чимось (Кол.) vor etwas Eckel haben, etwas verabscheuen. Ми тим не гидуємо.

Гикати (Ж.) stottern; schlucksen. чєск. zajkatise. Він гичит еr schluckst. Гикавий, јакливу, stotternd. Гикавец, Гикало — Stotterer.

Гимбиль (Ж.) Handel. **Гимблєвати** Handel führen, handeln. **На великий гимбиль** — на велику окалю.

Гиней (Зак.) иней, Reif.

Гискра (Каменка волоска) искра, Funke.

Гитала (Др.) рід гречаних круп.

Гитина (Ж.) **Гивер** (Зак. plur. гивєрі) Spleisse. Гитина = Колотвиця.

Гинний (Л. statt гідний; д assimilirt) würdig; gut; tauglich; tüchtig що годиться (здається) до чого. Гинна галуза.

Гія (Мик.) гайка, Zeitvertrieb, Zeitverlust, Müssiggang; Saumseligkeit

Гіяба (Яблонія) leider; umsonst, vergebens. In der Umgebung soll „гяба“ gesprochen und in der Bedeutung unmöglich gebraucht werden. (Угорске: hiába).

Гладити (Кол. Самб. и пр.) ласкати, glaskać; гладким чинити, streicheln; glätten.

Гладуец, Гладущик (Зак.) ein rösserer Topf, wo gewöhnlich Milch aufbewahrt wird.

Глаза (С.) або **Логаса** (С.) Gerstengraupen.

Глаити (Угр.) besänftigen, beruhigen. Заглай дитину.

Глємбє (Ж.) menstruatіo, місячне, monatliche Reinigung.

Гливий (Зак. зрив. лат. gilvus, нім. gelb) rothgelb.

Глинєнка (С.) яма, де копляють глину.

Глипіти (Кал.) eigentl. blinzen. Старий лєдвє ещє глипит — лєдвє лушає очима, лєдвє жие.

Глитаня (Самб.) Schlund, Rachen (зр. чєск. hltan укр. глитати, проглотити, ковтати, проковтнути гал. хланути, захланути, захланний, старосл. **глѣтити** glutire, польск. chłonać, російск. поглотить чєск. pohliti, polknouti. нім. schlucken, Schlund.

Глоба́ (Ж. зривн. злоба) Kummer, Gram. Sorge: Angriff, Zank. — **Глобувати когось** jemanden kränken, jemanden ungerechter Weise heruntersetzen, auszanken. Він мене глобує еr kränkt mich, еr sekirt mich [старосл. **глоба**, mulcta, Geldstrafe].

Глухачка (Крс.) Typhus.

Гматати (Самб. зрив. польск. gmatwać, чєск. hmatati, kneten, wälgern. **Гматкий** (Самб.) was sich kneten lässt. knetbar; biegsam.

Гнідити ся (Корш.) sich bräunen. Хліб в печи вже гнідит ся das Brod in dem Ofen bekommt schon eine braune Färbung.

Гнійник (Угр.) Rosskäfer.

Говєдо (на Угорській граници), маржина, Vieh. [старосл. **говєдо** bos.]

Гоголь (Укр.) **Gegavka** (Гал.) Anas clangula L. Klangente, Dickkopf (від голосу назва; гогати, gegати; польск. gagol; gegac schnattern cf. serb. gagula, gagalica, gagati. Vergleich. Stammbildungslehre der slav. Sprachen v. Fr. Miklosich S. 112.)

Гойкати (Стр. Самб.) голосно викликувати. Вигойкує коломиюку (зр. сербеке гой gaudium).

Голінатий (Чортк. Стр. eigentl. mit langen Schienbeinen = з довгими голєнями) langfüssig [старосл. **голѣнатъ** εὐσηλής mit guten, starken Schenkeln].

Голобриш (Л.) Gauner; Schelm; Proletarier.

Голович (Ж.) **Головиця** (Ясенів) **Головатиця** (Ж.) Lachsforelle; Huch, Salmo hucho (?)

Головник (Бор.) Todtschläger, Mörder. **Головництво** Todtschlag, Mordverbrechen. [гл. **Правда рѣска ка. ѿ оубѣствъ к. Котора ли врьвь начнєть платити дикобю вироѣ, колико лѣтъ заплататъ тоѣ вироѣ, занєжє бєзъ головника имъ платити, бѣдетъ ли головникъ ихъ къ вьрви, то занє къ нимъ прикладыветъ, тогожє дѣла имъ помагати головникѣ, любо си дикобю вироѣ.]**

Головниця (Ж.) Діра в камені, з відки вода бє. Die Oeffnung im Gestein, woraus das Wasser quillt.

Головосіки (Ж.) усіченє голови св. Ивана.

Гололєдиця (Зак.) гололїдъ, Glatteis.

Голоморозє (Крс. Зак. Ж.) **Голоморозиця** (Зак.) **Голоморѣжа** (Зак.) Glatteis.

Голопузєта (Крс. голий = nackt; пузо Unterleib, Bauch) = **галапуи** (Тєрн. галапуцєта) noch nackte Nestvögel. figürl. галапуи (eigentl. mit dem nackten Nabel, пуп), = armer Schlucker, ein Mensch ohne Vermögen.

Голотїч (Чортк.) adv. unter freiem Himmel.

Гомїлка (Д.) **Гомївка** (Ж.) tibia, Schienbein. (cf. humerus Schulter).

Гонити ся з розумом (Зар.) erwägen. Він ся з розумом гонит, що робити.

Гонити ся (Л.) пр. вода ся гонит в місци, як рухати; в колобани, у ставі (коли вітер дме) и пр.

Гониці (Ж. gewöhn. im Plural: sing. гониця.) Taumelkäfer, Rad-schläger, Gyrius natator F. — **Горазд** (Л.) гаразд, богато.

Горгачь (Д.) eine Art essbarer Schwämme.

Горовитий (Ж.) gebirgig.

Горошок потечий (Ж.) eine Art Vicia.

Грань (Ж.) **Границя** (Ж.) Isländisches Moos. Tartschenflechte Cetraria islandica L.

Грань (Самб.) глинъ, glühende Kohlen.

Грайка (К. Льв.) Spielen, Spielpartie. Ходит до мене на грайку kommen Sie zu mir auf eine Spielpartie. Ние und da werden mit dem Namen „грайки“ auch einige im Fluge stark summende oder biesende Fliegen bezeichnet.

Гребінка (Д.) гребінь деревляний, котрим беруть афини и gogози. Ein aus Holz verfertigtes, kammartiges Werkzeug, womit man Heidel- und Preiselbeeren sammelt.

Греблиця (Сян.) **Гребло** (Стр. кор. греб.) Striegel.

Гребінне полотно (К. Льв.), zgrzebne płótno, grobe Leinwand.

Гречиско (Зак.) ein Feld, worauf Buchweizen (гречка) angebaut wurde.

Гри! (Ж.) verkürzt statt **Грицю!**

Гриди (Кол. гряди) два бальки вистаючі зі стіни над печею, одна недалеко другої, на котрі звичайно вішають начине, корига (нецьки) и пр. Zwei über dem Ofen hervorstehende Balken, worauf Gefässe, Mulden u. dgl. aufgehängt werden.

Грозá (Л.) ungeheuer Grosses. Корова гроза = страшенно велика.

Громовиця (Зак.) Donnerwetter.

Громовиця (Ж. Д.) Donnerkeil, Belemnites.

Груздінь (Д.) eine Schwammart.

Гружавина (К. Льв.) Untiefe.

Гугніти (Ж.) einen eigenthümlichen, girrenden Ton von sich geben. Голубец гугнит.

Гукля (Ж.) eine unordentliche Weibsperson, meretrix.

Гузери, Гузір (Гал.) **Узерозине** (С.) той кінець снопа, де звязано.

Гурба (Бор.) = **юрба** (Укр.), **гурма** (Чортк.). Haufe, Schaar, turba. Птахи летят гурбами. **Горба** (Л.) куна. Горба збіжа.

Гуркало (Самб. Стр.) що богато гуркає, der viel Gepolter macht, Poltergeist, Schwätzer, Tummler; — auch ein kleiner Wasserfall.

Гурманка (Ж.) великий будз (**Будз** — бундз, grosser Ballen zusammengekneten Käses, namentl. Schaffkäses.)

Гурний (Л.) гордий stolz; hoffärtig.

Гуртова (Л.) міра. Гуртова горівки.

Гусетник (Кол.) пастух, що пасе гусята, гуси.

Гусленка (Ж.) варене молоко скисле. [густий (гуслий, загуслий) dick (v. Flüssigkeiten) загуснути — dick werden; гусль + янка.]

Гутити (Ж.) brausen. Іхали з паном через Дзембронію — то так вам над селом погано гутило. Wir ritten mit dem Herrn durch Dzembronja — unterdess brauste es gewaltig in den über dem Dorf hängenden Wolken — auch (vom Auerhuhn) ein eigenthümliches Geräusch von sich geben. Готур здоймається, тріпотит крилами, гутит der Auerhahn fährt auf, zittert mit den Schwingen, lässt den Ruf „da hätt, da hätt!“ erschallen.

Гучати (Л.) schreien.

Гущавник (Зар.) Gebüsch, (зр. руск. густий, гуш, гуща, гущавина; Укр. куш, кушавник, російск. кустъ.)

Гаврати (Угр.) верещати, sehr laut schreien. Ото розпустив гавру.

Габи, Габи (sing. gab, gab К. Льв.) Teichmuscheln [rad. ab. jabh = oscitare, оттак **габ** = animal hians; cf. **жаба** = ana; — **жабра** = branchiae, Kiemen].

Гавзун (Кал.) grosser Topf.

Гаджала (Терн.) Knöchel (зрів польск. giza, gízela, giczel.) Зберу ты по гаджалах = ударю ты по ногах.

Гаджалагати (Корш.) Kauderwälsch sprechen; unverständlich sprechen. Волохи гаджалагають.

Гаджело (Угр.) **Качело** (С.) бак, Kräusel, Фуркало (С.), Фуркавка, Фрикавка.

Гадзуля (Бистр.) scarabaeus, Rosskäfer (зр. **козулька** гл. Початки до уложеня номенкл. и терминолог. природопис. народ. II. 27.)

Гайда (Ж.) Hund (verächtlich) пустий пее.

Гайда (Самб.) eine Art Hirtenflöte. Ние und da **гайди** dasselbe was **дуа**, Dudelsack, (в чек. kejdu, словацк. gajdi).

Гайдарь (Самб.) що на гайдах грає, дудкарь, кобзарь, чек. kejdoš, kejdař моравск. kajdoš.] **Гайдиця** (Самб.) Гайдичка eine Art Hirtenflöte.

Галамагати (Самб.) Kauderwälsch sprechen. Zu bemerken das doppelte g in den Ausdrücken für „Kauderwälsch sprechen.“ Die Ruthenen entbehren bekanntlich des Lautes g; nur in einigen Wörtern wird dieser Laut gefunden, wo er theils statt **к** oder **г** steht, theils aus fremden Sprachen sammt den Ausdrücken, in welchen er sich findet, genommen wird.)

Галка (Бистр.) = галка, Dohle. (зр. **Слово о плъкоу Игоревъ**, „Галици стады вѣжаты къ Дону великому.“ Галка, Галка, Калка oder Кавка (in Liedern ей ви галойки, ей ви калойки!) — (cf. γαλλειν, garrere, garrulus, gallus; — and. gala = canere; asl. глаголати = loqui; sanskr. kal sonare).

Галиця (Ж.) **Галюга** (Ж.) Kreuzotter.

Ганя права (Д.) каня, Gabelweihe, milvus, санскр. gâ canere; слав. га, галти oscitare; — ганя = ein schreiender Vogel.

Ганч (Зар. ганти tadeln; **ган-чь**) Fehler. Я не могу того вола купити, бо має в ногах великий ганч.

Гензура (Мик.) Gentiana.

Герега (Зар.) колісня, коліснятко до граня, Фуркало (С.)

Гирланка (Д. зрівняй горло, горланка) = гортанка. **Гарланка** item.

Gogá (Ж.) Kreuzotter.

Гомбичка (Сян.) Knopf. [угорск. gomb, гузик].

Гондозлак (Чортк.) Гуз, Knoten; Beule [кор. вяз, — санскр. angh (angh); до того корня також **гузиви** (**жзъ + икъ**) = Knopf, das zum Knüpfen Dienende] Співають: „Ой дівчино, дівчинонько, яка ти файненька: На личеньку **гондозляки** як ріпа дрібненька.

Горган (Мик.) mit diesem Namen werden viele Berggipfel benannt z. B. горган Турачівський и пр.

Грегорний (Сян.) моторний.

Грунь (Крс. Ж.) Грун (Л.) Anhöhe, Hügel. Идіт цим грунем gehen Sie über diese Anhöhe. [зрив. слов. hrudnatý; босняк. grumenast, grumenit; угорск. göröngyös.] **Груник** (Ж.) **Грунок** (С.) малий грун; від „грунків“ менші **гірки** (С.)

Гуджулайки (Ж. sing. гуджулайка, Mistkäfer, Dungkäfer, гуджулай чорний od. гуджулей чорний Rosskäfer. — **гуджулея**, **гуджулька**, **гуджулейка** (Ж.) item. зривн. **козулька** (Початки до ул. поменкл. II. 27.)

Гугля (Мик.) плащ гуцульський з кашішоном.

Даві (Ж. С. зрив. слов. davi, лат. diu,) рано, нинька рано, heute in der Früh.) **Слово о плькоу Игоревк.** **Что ми шемить,** **что ми звенить давеча рано предъ зорями.** Після вид. Максимовича: **что ми звенить давк и пр.**

Дай его кату! (Ж.) **Дей его кату!** (Чортк. eigentl. übergib ihn dem Henker; hol' ihn der Henker — wird in dem Sinne gebraucht, wie das deutsche „hol' ihn der Teufel, hol' ihn der Kuckuck!“

Дана-ж моя дана! (Корш.) in der slav. Mythologie Дівония, Диванна, Дана = Namen der Wassergöttinnen. In den Liedern oft als Refrain oder Schaltvers: данаж моя дана! Die Bedeutung des Ausdruckes „дана“ ist dem Volke jetzt gänzlich unbekannt. „Дана-ж моя дана, дана! люблю комо файна. Любив ем те, не взев ем те, не зволила мама!“

Дарабів (Л.) **Дарабчик** (Л.) кусень, кусник. **Дарабчик хліба** (угорск. darab Stück, Klumpen).

Двійнета (Самб.) eigentl. Zwillinge. — Zwillingstopf; zwei Töpfe zusammen verbunden.

Двіліток (Ж.) двулітний віл.

Дебрянець (Самб.) потік пливучий по під дебру.

Девеносто (Бистр. С.) девятьдесять, neunzig.

Дёгнути (Ж.) einen Stoss geben, stechen. Дёгнуло в серце

Делёна (Ж.) ein schönes Fräulein (vergl. ital. bella donna).

Денцівка (Ж.) або **Сопівка** (Ж. par excellence) пищавка з денцем, gedeckte Pfeife.

Дергівка (Ж.) прилад до дерганя повісма.

Деревище (Ж.) Sarg.

Деркій (Підл. radix. др. asper, rauh.

Дешевий (Ксс.) таний, туній, wohlfeil.

Джеджора (Бвірник коло Мик.) Eichelhäher, Corvus glandarius L.

Джінджура (Ж.) Gentiana.

Джонва (Дел.) Specht.

Джоя (Дел.) **Джойка** (Заріче коло Д.) Eichelhäher, Corvus glandarius L.

Джугля (Ж.) зимова шапка.

Дзёбенька (Д.) ташка з вовни.

Дзёбленя (Ясенів) дзёбенька.

Дзёр (Кол.) видій, Ausmelken; Melke.

Дзіндзора (Д.) Enzian, Gentiana.

Диндиліндати (Б.) теленати ся.

Дитине (Кал.) Kind. Вже дитине заковезло das Kind erstarrte bereits. Vgl. die Formen вовчине, котине, песине, медвежене u. and.

Дихи (Зак.) місце запале межі клубами (у худоби).

Дзігерай (коло Мик.) смоголока, нежить, Katarrh.

Дзьябканистий (Самб. Стр.) getüpfelt, scheckig.

Дівочька (Ж.) дівонька. Mädchen, Maid (in schmeichelhafter Anrede.) Чємна дівочька artiges Mädchen.

Дігнати комусь (Чортк.) Jemandem zusetzen. Дігнав мені до живих печінок er hat mich sehr geärgert, er hat mir hart zugesetzt.

Дійнарька (Ж.) „кошера, де доят вівці, кози и корови.“

Ділати (Стр.) thun. **Зділати** = зробити. **Зділав** = зробив. — **Ділай** (Сян. Стр.) скоро, борзо, schnell.

Дільниця (Ж.) плит з лому. Eine Einfriedigung oder Umzäunung aus sogenanntem Windbruch d. i. aus vom Sturmwinde umgestürzten Bäumen, meist Rothtannen (Fichten.)

Діло (Ж.) Interesse, Geschäft. Якое Вам діло до того, по що тоє пишете? Was für ein Interesse haben Sie daran, wozu schreiben Sie das auf?

Дітвак (Л.) **Дітвачча** (Л.) Aufschössling.

Днесь, Днесьна, Днеськи (по під Бєськидом) heute [старосл. дньськ hodie].

Днина dem. **Днинка** Tag. [Полн. собр. русск. лѣтопис. Т. II. Игоря Святославича похід на Половців. **И тако виша са крѣпко тоу дниноу до вечера и мнози ранени и мертви виша въ полкохъ Рускихъ.**]

Добрійший (Бистр. Укр.) besser, comp. v. добрий. **Добрійший пан** (Бистр.) ein sehr guter Herr. гл. Глібова: Вовк та кіт. Котусю — братусю: скажіть мені скорійше, Хто из хазяинів оттут усіх добрійший. [psl. **добрѣи, добрѣйшии, добрѣйшиє.**]

Добро (Ж.) adv. = добре gut. Аби добро сидіти um gut zu sitzen. Добро у Вас? geht es Ihnen wohl? Дякувать, добро! А ек у Вас? поміч роєте? Ich danke gut. Und wie geht es Ihnen? Wachsen Ihre Kinder (поміч = Hilfe; hier Kinder) heran?

Доброқваска (Л.) яблуко винне.

Довбенька (Д.) **Довбня мала** Keilhacke zum Zertrümmern der Steine; Steinhammer.

Довбенька (Зак. Самб.) eine Art Klapper. В Закомарі уживають в великій піст, коли не звонить ся, до колатаня „**таракналон, довбеньк и деркачів**“ Калатавки ти одмінний видають рахкіт: Таракналками калаткають, довбеньками дуднять стукаючи о плит и т. п. пр., деркачами трескотять.

Довговічний (Мик.) langjährig.

До-вічно (к. Льв.) = до очій. Скажу довічно.

Доля (зривн. нім. Theil). Theil, Antheil. На тебе виходить десята доля, du bekommst den zehnten Theil. — Schicksal, Verhängniss. Така нам доля, solches Loos ist uns zu Theil geworden, solches Loos ist uns beschieden. **Доля щербата**, unglückliches Schicksal.

Домарь (Ж.) газда, що віддає вівці и другий скот ватазі до випасу.

Дорà (Ж.) покраєне свячене. (cf. psl. **дора** *двгдворон*.)

Дйби (Самб.) Ketten.

Диминець (к. Др.) Rauchfang.

До-раз (Л.) до разу, auf ein Mal; mit einem Male.

Драниці (Кол. и и. кор. др, дерти, драти) дошки колени; — дошки різані = тертиці.

Драпцєвати (Стр.) утікати. **Драпцем** побіг = дав драпака, драпнув, удер на втікача, пішов на втіки; дуже скоро побіг.

Драти або **Дерти** eigentl. reissen. **Ріпу драти** або **дерти** (Д.) бульби копати, галухи порпати (Ляшки королівські) Kartoffelknollen ausgraben. — Де нене? — На ґрунику ріпку дре (Д.) = Wo ist die Mutter? — Auf dem Hügel gräbt sie Kartoffelknollen aus. — Ріпу класти (Д.) бульбу садити Kartoffeln setzen, pflanzen.

Дратувати (Ж.) дерти; сміятися з кого. Дратував з него = parzasał się z niego.

Дроґлі, Драґлі (Зар. дроґлі, дроґлі rad. др'ґг дрожати, дрижати, зит-терн). **Дриженець** (С.) = **Гижки** (Садк.), **Студенина**, **Студенець** (к. Льв.) Sülze.

Дрисливці (Д.) eine Varietät Pflaumen.

Дрижифіст (Ж.) Phoenicurus, Rothschwänzchen; — anderswo auch: Motacilla, Bachstelze (von дрижати, дрожати und фіст, хвіст — vrgl. Wippsterz, ein mit dem Schwanze (Sterze) wippender Vogel.

Дрібняки (Самб.) дрібняк kleines Geld.

Дрібку (Др.) ein Bischen, etwas. Дрібку постояти и поговорити.

Дріщі (Др.) дрожжі, Trug, Trester. Дайте мені дріщєй (Др.)

Другати (Л.) фрембію улітають „другають“ в руках межи пальцями.

Друлити (К. Др.) трукити. **Друлетити** = трукати.

Друхніти, трухніти (К. Др.) modern.

Дубнити (Ж.) **Дубонити** (С.) **Дубнати** (С.) ein Getöse verursachen, traben. Кінь дубнить ногами.

Дудва (Д.) Schierling Conium maculatum L. auch Kälberkropf, Chaerophyllum (зр. угорек. dudva Unkraut.)

Дудніти (Д.) ein eigenthümliches, dumpfes Geräusch von sich geben, wie es z. B. der Auerhahn beim Balzen thut. Gotyp дуднит. — Віз дуднит = der Wagen rollt.

Дужати ся (Л.) бороти ся, хто кого перемаже, ringen.

Дудурити ся (Л.) sich sträuben; vor Schreck zittern; erschrocken zurückfahren. Задудурили ся коні, коль медведя побачили. [зрив. угорек. dudorog, didereg vor Kälte zittern.]

Дужинь (Угр.) Stärke; ein starker Mann.

Дуймом (Угр.) flugs. Подути = sehr schnell gehen oder laufen. Подув = побіг дуже скоро.

Дуля (Гал. и Укр.) oder **Бдуля** Birne (namentlich grossfrüchtige Varietäten) в старосл. бдоула. — и всади михань маслинь, а гавриль шелько, а рафань бдоула.

Дурноха (Д.) Дурнєчка (Кол.) Nervenfieber, Typhus.

Дускати бульбу (Суд. В.) дусити бульбу, мядзгати (мяскати) бульбу, Kartoffeln quetschen. Дускають бульбу з магом. **Давити б.** (С.) Подавлені бульби.

Дучка, Дучей, Дучійка (Угр.) дірка в камені жорневім, через котру силе ся збіже. **Дучейка** (С.) в боці дірка, через котру пускає ся пиво.

Духотá (Зак.) задуха, подуха (Терн.) erstickende Luft, Dunst.

Деде (Ксс.) Vater. In einigen Ortschaften der Czortkower Umgegend: **gege** ausgesprochen. **Душенина** (С.) Gollaschfleisch (gulyás hús).

Жаркий (Самб.) heiss; glühend.

Жбир (Сян.) сіножать поросла корчами (в горах).

Жєвра (Кол. Schwerlich dem türkischen giaur entlehnt; wahrscheinlich statt жирва) Hund (verächtlich).

Жєнавий (Кол.) **Побігущий** (Др.) що гонить собою. lebhaft, rührig.

Жєнспин (Ж.) женспир Juniperus nana Willd. Zwerg-Wachholder.

Жєнтичник (Д.) той, що пє жєнтицю. Badegast. [жєнтиця = Molke, Käsewasser, в угорск. zsendicze].

Жєреп (Мик.) Juniperus communis Sm. Gemeiner Wachholder.

Жєреп (Ж. gen. жєрепу), джєреп Krummholzkiefer, Alpenfichte, Pinus mughus Wahlberg. З жєрепу роблять ручки до кієє (кієє = держек коси).

Жєрепник (Ж.) mit Krummholzkiefer bewachsene Stellen in den Gebirgen (5000' über d. Meeresoberfläche).

Жєсати (Самб. Кол.) schrecken, Furcht einjagen. **Жєс** gen. **жєсу** Furcht, Schrecken. жєснути = настрашити.

Жєвкий (Ж. живкий) lebhaft, rasch handelnd.

Жєвко (живко) прудко, живо, хутко, schnell.

Жєсний (коло Ж.) страшний.

Жигало (Ж.) протичка жєлізна, котру розпалюють и відтак прожигалють нею „чубук.“

Жимоїдник (Терн.) Vielfresser.

Жирований топорець (Ж. франц. à jour) = писаний.

Жировиці (Ж. nom. sing. жировиця) Uferfliege, Perla. Жировицу памкне ся на удку и ловит петруги.

Житниско (Зак.) ein Feld, wo Roggen angebaut wurde.

Жихлий (Кол.) ähnlich, assimilis.

Жмурки (Л.) blinde Kuh (Kinderspiel). Жмурки грати.

Жовтільниця (Крс.) слабість: „як жовч упаде“ Gelbsucht.

Жовтогрудна (Ланчин коло Коломи) Goldammer.

Жовтек (Вистр.) Menschenkoth.

Жоломіга (Ж. насмішливо) das weibliche Schamglied.

Жонва писана (Ж.) Buntspecht.

Жубелице (Д.) Rosskäfer, Scarabaeus stercorarius L. Manche andere, namentlich in Mist sich aufhaltende Käfer, werden „жубелички“ genannt (vergl. altsl. жоупелица).

Жура, Журка, Журиця (Самб.) Kummer, Sorge.

Забарити ся (Ж.) забавити ся. Не забарис! Halte dich nicht lange auf (Укр. барити ся).

Забєгачький (Ясенів) was sich zusammenlegen lässt, zusammenlegbar n. пр. забєгачький ніж = ніж, що ся забєгає, (зривнай: бгати, бiegen), складаний ніж.

Забігати — **Най ти язик не забігає** (к. Льв.) schwätze kein dummes Zeug zusammen.

Забияка (Крс.) Raufkerl, ein fester, stämmiger Bursche.

Заборсати (Яс.) zuschnüren, umschnallen. **оборсати** item. **Оборсай** ко мені постолі Schnall' mir meine „postoly“ (eine Art Schuhe) um.

БІБЛІОТЕКА

256029

Забочений (Угр.) nagivkany, zadasany. **Бочитись** zürnen; eigentl. sich abwenden, sich ferne halten cf. psl. **лице бочить се и прить** Miklosich, lex. 748.

Забундючити ся (к. Перем.) захмарити ся.

Завала (Л.) Gewitterwolken; Sturm. Від **запад-сонця** прийшла завала (Л.) vom Westen zogen Gewitterwolken heran (zog ein Sturm heran).

Заварка (Ж.) „в жентуцу дають трішки сира або вурди и варят.“

Заватра (Кол.) другий огонь.

Завбачінем (Л.) вибачайте! etwa: mit Erlaubniss!

Заваровати (Самб. Стр.) **Поваровати** (Стр. Самб.) стеречи. Бог поваровав.

За-в-довжки (Зар.) in die Länge. **За-в-вишки** in die Höhe. **За-в-ширшки** in die Breite.

Завербник* (Д.) **Заверба*** (Д.) eine Art Weide (salix).

Завертепити (С.) завархолити, напасти шукати. **Händler suchen.** eine Affaire machen. **Вертепити** (Л.) доказувати бравури.

Завертка (У.) Riegel.

Завід пр. ані на завід (Л.) ані трохи. **Нема и заводу** (Укр.) = нічого нема.

Завлубшки (Губяча К. Др.) der Tiefe nach, in die Tiefe.

Завгрубшки (Губ.) der Dicke nach.

Завитка (Терн. У.) покритка.

Завити огонь (Л.) зашпортати жар (приск) у попіл.

Завзетонь (Б.) Groll. Має на мене завзеток.

Завіса (Д.) ein dünner Querbalken zum Aufhängen der Wäsche; поперечка до вішана шматя.

Завісь (gen. fem. Ж.) **Завіс** (gen. masc. Ж.) steiler Abhang, überhängender Fels; steiler, überhängender Ufertheil.

Завірити ся (Кал.) завирити ся, угнівати ся, угнівкати ся, erzürnen, böse werden, zadasac sie. Такий завірений ходить (rad. **вр. в'р'кти** [ziv fervere]).

Завічати (Л.) (лихо) предсказовати, (Unglück) vorhersagen. [psl. **в'кштати**, loqui.]

Заводити (Л.) wehklagen. **Заводити ся** (Чортк.) sich beschäftigen. Коло чого або з чим заводитись.

Заворсений (Л.) захмурений, захмарений. **Заворсило ся** на дворі (Л.) der Himmel ist trübe geworden. **Ворсити ся** mürrisch werden, zürnen. [rad. **вр. fervere**, bullire].

Завонити ся (Ж.) засмердіти ся, stinkend werden. „Коза об'їла ся ом'єги тай здохла. А иди, та облупи, щоб не завонила ся.“ (Облупити = den Balg herunterziehen, die Haut abstreifen, schinden).

Загаити (Ж.) заставити. Загаили стаю бербеницями die Sennenhütte ist mit Berbenitzen (Fässern) voll gestopft. (rad. **га claudere**; гай nemus).

Загартка (Л.) загортка, Ueberzieher, Oberkleid.

Загарь (С. gen. masc. v. fem.) Kohlendunst, чад. Великий або велика загарь.

Загибок (Чортк.) запропашене, загиб. Tod, Untergang.

Загирити (Бор.) запропашити, verlieren, vergeuden. Загирив маєток.

Загінчай (Л.) погонич; той, що при вірці коло волів ходить.

Заглоти (Криве поле) забрати місце; витіснути. **Заглотит** лісом поле.

Загнетиця (Зар.) волокно, Nagelgeschwür.

Загова (Самб.) завчасу.

Загладити, Згладити (Самб.) vertilgen. **Загладь, Загледа** (Л.) згледа, Untergang.

Загурити ся (С.) забути ся, забавити ся. **Загуряти** (Л.) забавляти. Загури дитину = забав дитину так, щоб забула плакати.

Загуснути (Др.) dick werden. Молоко загусло = стало густим.

Загутати ся (К. Др. Мик.) забути ся, zagarić sie. Загутав ся, як таку красоту побачив (Мик.).

Задарь (Л.) даром, umsonst, vergebens.

Задівати ся (Ж.) verloren gehen. Як тим посмаровати, гуска (лишай у людей) задіваєт ся.

Заднити, Заденати (Ж.) засунути дном. Заденай бербеницу.

Зазоріти, Зазаріти (Самб.) anbrechen (vom Tage).

Зазуванці (Др.) так роблені чоботи, що дають ся хоч на праву хоч на ліву ногу зазувати.

Задавличка (Ямне) angina, Halsbräune.

Задуха (Терн. Самб.) Asthma, Engbrüstigkeit.

Зак (Зар.) заки, bis.

Закичний (Ж. місто загічний radix **ток.** або в звязи з санскр. kak superbire, болгарск. kičī ornare; сербск. kičeljiv superbus) заміжний, vermögend, wohlhabend.

Закін (Кол.) причасте. Законити ся = причащати ся.

Заколесник (Ж.) протичка, що притикають снасть за колесом, щоб не спало; чек. zokolnik, Radnagel.

Закрутка (Л.) накривка, що закручуєть в горішнім дні дійниці.

Залівчник (угорскорук.) **Сторожка** (Крс.) або л'єник, л'єнець, Radlöhne, Radnagel.

Залива (Л.) Fluthregen.

Залижник (Самб.), поличка, де кладуть ложки.

Заминка (Мик.) така страва: воду и муку „замне се“ в Угр. роблять „заминку“ для кур. Hühnerfutter cf. russ. мятиво.

Замітниця (Ж.) довге и тонке дерево, що сплавлюють.

Замнесток (С.) **Заминка** (С.) нелад, заворушене. Unordnung, Wirrwarr.

Заморока (Зак.) Betäubung. Замороки на него упали er wurde betäubt. **Заморочити** (Брод. Терн.) betäuben.

Замочи (Угр.) bewältigen können, noch im Stande sein. Може бис замір ще одну ручку екосити.

Занадити (Терн. Чорт. У.) **Занутити** (У.) verlocken; польск. znećić.

Заневидніти (Самб.) затемніти ся dunkel werden, sich verdüstern.

Занездоровіти (Ж.) занедужати, erkranken. Занездоровів, es ist ihm unwohl geworden, er erkrankte.

Занив (Ур.) толока за нивами.

Занісно (Л.) пр. в млині дуже занісно = завісно (Укр.) поназно-сили (поназвозили) богато збіжя.

Заодіти ся (К. Др.) sich ankleiden. **Розьодіти ся** (К. Др.) sich auskleiden.

Запал в горлі (Ж.) Halsentzündung.

Запаметати (Кол.) vergessen; przerwomnać.

Запечатати гріб (Ж.) ein Grab schliessen. **Запечатати** begraben.

Піш запечатав дитину.

Запір (Крс.) eigentl. Hemme. Вчинив ся запір на ріці.

Заплавець (Л.) або **Заволока** (Л.) Landstreicher; Eingewandeter; Hergelaufener.

Запливанці (Кал.) постолі.

Запорати (Ж.) in der Bedeutung: zurecht machen. Піш файно запорайте.

Запоряд (Др.) **Запорядок** (Др.) лад, Ordnung. **Запорядок за-порядити** = Verordnung treffen.

Запохмурений (С.) завірений, засуплений, mürrisch, trübe, erzürnt.

Запрагати (Др.) vgl. pol. pragnąć, verlangen. Що тобі ся запрагає.

Запрітати (Яричів к. Льв.) запретиати. Я запрічаю ich verbiete v. запрічати. (cf. ps. запрікити, запрікштати).

Запуст (Терн.) Hecke.

Запуритати (Самб.) задіти, загубити, пропутати.

Заредка (Кол.) сметана, Sahne, „бо нев зареджує ся страву.“

Заслуженина (к. Льв.) verdientes Geld, Verdienst (verächtlich).

Засобок (Б.) Hintertheil beim Hemd, tyłek u koszuli.

Заспіль (Л.) сполом, gemeinschaftlich, zusammen.

Застягнути ся (Чортк.) застігнути ся, заляти ся.

Засува (Л.) де засунуло беріг, провал. **Бороло** (Сян.) пропасть, засува. Schlucht, Felsengeklüft (cf. psl. забрало propugnaculum).

Засупружити (Ж.) in Zwist gerathen, in einen Conflict gerathen, hadern. [схпрагнѣти = conjungere, intendere].

Затарасовати (Кол.) verrammen.

Затиле (Чорт. Терн.) Hintergebäude, Officin.

Затинити, Тинити (Ур.) плотом (тином) обгородити, umzäunen.

Затички (Кол.) Zierblumen, die gewöhnlich von Mädchen ins Haar geflochten werden.

Засилка (Л. засівка) клубка, через котру засіляють шнур; силка.

Заторочити світ (Л.) завязати.

Зашубортати (Кал.) зашолопати, Geräusch machen, poltern.

Захолода (Пдл.) В захолоді im Kühlen.

Зачерети (Самб.) зачерпнути.

Зацінкати ся (Самб. К.) заляти ся. **Зацінка** (Л. К.) шнурки до зацінканя. Не зацінканий = не застебнений, не защеппений.

Засчка (Ж.) Hasenweibchen.

Захлинути ся (Ж.) захлиснути ся, sich verschlucken.

Збігленє (Кол.) зронена дитина.

Збоя (вн; збити; Стебник — вираз гірницький) проруб в „шкалі“ на дві стопи глубокий.

Збур (Ж.) Trüpper.

Збуток пр. на збуток (Д.) zum Verkauf, zum Veräussern, do zbycia.

Зваловитий (Кол.) schwerfällig, ohne Energie, Зваловитий кінь.

Зведениця (Ж.) зведена дівка, що мала дитину від любаса — die ein uneheliches Kind gehabt. [vgl. altsl. вѣденица. висть іємоу жєнь вѣдениць седмь сьть. — meiner Meinung nach вѣденица = наложниця, concubina].

Звести пр. звіз го бегарем по плечах (Кал.) = стягнув, ударив.

Звѣдини (Зар.) потяганє до наочної розправи; Confrontation; староруск. сводѣ. [Vgl. Правда Руськая. Я оже вѣдеть во одномѣ городѣ, то ити истьцю до конца того свода, вѣдеть ли сѣводѣ по землямѣ, то ити іємоу до третяго свода].

Звільна (К. Др.) langsam.

Звсрушити ся (Кол.) Unruhig werden. Дрібета звсрушили ся — Die Schafe sind unruhig geworden. **Ворохобник** Aufwiegler. **Ворохобня** Aufstand.

Згарище (Л.) Погарь (Самб.) ліс випалений.

Зглотити се (к. Льв.) sich zusammenrotten. Зглотили се люде.

Зглотá Zusammenlauf. **Глотá** тиск, Gedränge.

Згриза (Сян) **Угриза** (Кол.) **Грижа** (Кол.) Sorge, Kummer, Gram.

Здáвiшня (Кол.) зраня, in der Frühe. **Дáвiшний** (Стр.) = ранішній. [vgl. Слово о плькѣоу Игоревѣ. Что ми шѣумить, что ми звенить давеча од давѣк предѣ зорями. Давечѣ рано од давѣк рано in unserem Heldengedicht wäre, nach meiner Meinung, pleonastisch].

Здохлина (Кол.) здохлятина, мерша, падаць, Aas.

Згонини (Зак.) счинки, отрясини з збіжя.

Згористий (Зак.) abschüssig.

Згучати се (С.) напудити ся. Кінь згучав се та пішов у розвижки = настрашив ся и пішов вибриком.

Згарда (Кол.) гарда, срібні гроши на ланцушку навішані, рід мониста.

Згоя (Ж. Кес.) Eichelhäher, Corvus glandarius L. (зр. сербе. гој gaudium, also згоя, ein munterer, schwatzender Vogel).

Здiб (Зак.) Gestalt, Habitus. Жовтка на такий здiб, що и козѣдрист (скорозріст) — die Frühlingsblume ist von der Gestalt des Schneeglöckleins.

Здоровкати (С.) **Поздоровкати** (С.) жичити здоровля при витаню, при частованю горівкою и пр. **Заздоровкати се** присягати на здоровлє. **Забігмити ся** (Терн.) присягати на Бога, кленутись: Біг ме!

Здречковатий (С.) kurzsichtig.

Зелѣпуш (Кес.) unreife Kirsch- od. Weichselfrucht (Укр. зеленочок = grüne Knospe почка = пучок, Knospe).

Земленка (коло Бучача) Kartoffel.

Земня (Ж.) земля. Erde. В земни лежит.

Зеріпати (С.) кричати, schreien.

Зимá (Ж. зрив. санскр. hima = nix) Schnee. Зима иде es schneit.

Зима (С. Л.) Fieber. Зима бє = фебра трясе.

Зимарька (Кол.) зимівка, хата на зиму. Більше „закічний“ Гуцул має окрім хати в селі, ще кілька „зимарок“ на сіножатах, де ему вигідно ще за літа спрятати сіно. В зимі переносить ся з зимарки до

зимарки; именно сидить в одній зимарці так довго, як довго худобі вистане там зібраний запас сіна.

Зимоц (Д.) Dachgiebel (an Huzulenhäusern), Dachkamm. [rad. им. съ + им + ѣць = das Zusammenhaltende, der Giebel].

Зільник (Д.) цебрик, в котрім золять шмате.

Зільник (Кол.) квітник, Blumengarten.

Зімлість (Оп.) Ohnmacht, Schwäche.

Зіпати (Кол.) nach Athem schnappen. Куретко туй-туй здохне; от еще зіпає ледви das Hühnlein wird bald sterben, in den letzten Zügen schnappt es kaum nach Athem [rad. зи = hiare cf. pol. zierać. ukr. зіпати = schreien].

Зірвати бики (з вія від воза Д.) die Ochsen vom Joch befreien, ausspannen.

Злагода (Д.) пр. в добрій злагоді im guten Einvernehmen. [nen.

Злива (Зак.) Platzregen.

Змарнити (Брод.) vergeuden, verschwenden, elend machen; змарнувати. Змарнив худобу.

Змастити ся (Самб.) спорзнити ся; оскоромити ся.

Змендікати (Ж.) збурити, zerknittern, zermudeln (зрив. кроатске muditi, zamuditi = impedire).

Зміивонна* (Ж.) eine Pflanzent.

Змінне (Гал.) Wechselgeld. Від сотки треба жидови дати тільки а тільки змінного.

Змітки (С.) старі ходаци.

Змядзгати (к. Др.) на мяску здусити.

Знаком (к. Льв.) **Значно** (Кре.) Es ist sichtbar, Man sieht. Знаком, що ліпше.

Знизити (Ж.) herablassen. Знизи котелок над ватру lasse den Kessel ueber's Feuer herab.

Знівертувати (Ж.) sehr stark reissen, wühlen. Знівертував біль.

Знеділі (Зар.) **Назнеділі** (Зар.) auf die andere Woche.

Знімати, Зняти (Др.) здімати (Терн.) здоймити (Терн.) herunternehmen; abziehen. Знімаю шапку.

Зомплати (Кал.) schluchzen [wahrscheinlich statt соплати cf. сопіль (сомпель), сопти, сопіти].

Зошибти, Зошибнути (Л.) загарбати, з'охабити для себе (Л.)

Зпорнути (Ж.) herabfallen. Зпорнув одер зпоре з коне er fiel vom Pferde herab.

Зрадник (Д.) eine Pflanzenart.

Зраз (У.) форма (до шиття пришв и підшов) Schnitt. р'ка secare.

Зсіле молоко (Др.) Sauermilch.

З-часта (к. Льв.) з-густа, oft.

Зшумати (С.) зібрати піну (шумовине) з росолу, abschäumen.

Зябло (Зак.) kühl.

Зебле (Шуб.) Winterbrache. На зиму спокладане, мілко з'оране поле.

Зебра (Криве поле) Kiemen, branchiae. Укр. жабра.

З'їжа (Стр.) Frass; Essen in grösser Quantität; anch ein viessender Mensch, Vielfresser.

З'юдкали (Сян.) звідки [зр. старорол. оттолк, дотолк].

З'умати (Ж.) wahnsinnig werden.

З'умиגי ся (Корш.) sich verwundern.

Ид, Д. (Ж.) zu, in. Д' мині zu mir. Иди д'хати geh' in die Hütte (nach Haus); ид хати иде er geht nach Haus.

Извергнути (Ж.) скинути, abwerfen, niederwerfen. Кобис извергла оестричко ти бесагі! Schwesterchen, möchtest du diesen Doppelsack (bisaocio) abwerfen!

Инакий (Мик.) anderer. Инакий лист ein anderes Blatt.

Инчий буває великий (к. Льв.) einige sind gross.

Ист (Ж.) **Истнна** (Ж.) Kapital.

Ижний (Ж.) essbar, edulis.

Кабата пійти (Л.) purzeln, Purzelbäume schlagen. Пострілений зяць кабата пійшов = перекичав ся, пішов перекиць.

Кабзувати (Ж.) показити; лаяти; verderben; schmähen [угорск. kábaság, Thorheit, Dummheit].

Кавзовати (Терн. Стр.) **Гавзовати** (Стр.) відказовати, ремствовати; sich beklagen; seine Unzufriedenheit kund geben; verläumdern. За мене кавзує. Кавзує мене межи люди; — ausmachen. Я его добре ви-кавзовав (зр. лат. sausa).

Кадивай (Сян.) **Каді** (Сян.) куди, куда. **Тадивай** (Сян.) **Тади** (Сян.) туди, туда. **Де-кадивай** (Сян.) де куди.

Казити (Самб.) verderben, zerbrechen. Сказив горнець, сказив шибу = стовк.

'Кажіт сюда! (Др.) = покажіть сюда! Weist her! Her damit! 'кажи сюда zeig her.

Кайлаки (Дел.) ломаче, суче, криваки и тим подобне дерево. Abfall (im Walde), vermoderte Stücke Holz, knorrige nur als Brennholz kaum noch verwendbare Holzstücke [угорск. kajla = abwärts gebogen].

Каламанка (Ж.) Branntwein (verächtlich).

Каландек (Стр.) полукипнок.

Калениця (Стр.) ein Gefäss, wo Lehm hereitet wird.

Калічина (Л.) Krüppel, Lahme (er), Ой, ти калічино.

Калічни (С.) іжні губи; ростуть по під ліскові корчі.

Калюхи (Ж.) Gedärme, namentl. Mastdarm (калюх).

Кам раз (Самб.) чим раз **Кам далі** (Л.) чим дальше. (Гл. Gramatica Slavoruthena ed. M. Lutskey. Budae 1830. стор. 159. Кам дале до л'са, тым болше дров = чим дальше в ліс, тим більше дров).

Канка (З. vgl. к'анн, к'анна Rohr, к'ануєн Rohrkorb, к'аннє Matte von Rohr) **Ганка** (З.) Scirpus lacustris L. Teichbinse (гляди Початки до ул. ном. I, 12). **Каниця** (Крч. Оп.) Chrysanthemum leucanthemum L. Weisse Wucherblume (гл. Початки до ул. ном. IV, 14). [**Слово о п'яккоу Игоревк.** И на канни оу зеленоу паполомоу постаа hier каннина зелена = grünes Schilfgras, mit Schilf bedecktes Ufer od. überhaupt grüner Rasen, муравник].

Канка (Самб.) Kopfreif (bei Bäuerinen) cf. psl. каноурл amuleti genus каноурл и шольки на главоу свою и на выю в'залагають.

Канцуре (Кал. gen. neutr. collect.) канцури, Lumpen, Fetzen (зр. угорск. konczol, zerstückelt).

Капак (Стр. місто копак?) ein Pflug „пflug, що борозду ломит, котрим се паренує, під зиму підкладає.“ **Ламак** (зр. ст.-сл. лемешь ага-

trum; rad. лем, польск. lemic frangere, руск. ломити; леміш Pflugschar)
item „пflug, що курту поличку має, тому ломить борозду.“

Капарати (Мик.) kaparzué, elend das Leben zubringen.

Капестра (Кол.) **Капарства** (Кол.) Halfter; capistrum.

Капиці (Угр.) вершок хати (зр. лат. caput, cornu).

Капустянка (Л.) поле, на котрім зрубано капусту.

Капканистий (Шеп.) getüpfelt.

Капові пси (Ж.) гончаки, Jagdhunde.

Капровокий (Шол.) **Каправий** (Др. Шол.) triefäugig [r. кап stillare].

Капчури (Ж.) eine Art Winterhosen, welche die Huzulinen tragen.

Карабушка (Ж.) коробка, aus Baumrinde verfertigte Büchse.

Каралуш (Д.) клин, котрим споюють плоть, Keil zum Verbinden der Flösse.

Карáпавка (Мик. Дел. Шеп.) **Корóпавка** (Ж.) **Рáпавка**, **Ропавка** (Ксс.) Kröte, Bufo походить від рапавий, ропавий, хропавий rauh; но або ка есть приставкою. **Ко+ропавь+ьна.**

Карачковатий (Зак.) широко розложений auseinandergespreizt (cf. крок).

Катафійка (угорскоруск.) **Кантар**, **Кантарка** (С.) ремінна узда.

Катервák (Д.) Tetrao tetrix L. Birkhahn (зр. лит. tetervas гр. τέτραξ. τέτραξι) **Ціцвирь** (к. Бр. зрив. санскр. tittiri).

Катран, **Картан** (Сян. Самб.) Kattun. Фартух карташовий.

Кауш (Ксс. коуш, Укр. ківш, ковшик, в російск. кувшинъ) Becher, Schöpfkelle. Набери повний кауш води [cf. psl. коувыць vas quoddam].

Кашавец (Д.) **Кашавок** (Ж.) Siebenschläfer.

Качулея (Ж.) **Качулка** (Рознов.) головка. Качулéя маку Mohnkopf.

Кацабурна (коло Д.) **Кацабірна** (Шеп.) **Коцобирка** (Княж-Двір к. Кол.) Eichhörnchen.

Квадровий (Луч.) quadratisch. Квадрова риба ein Fisch von quadratischer Gestalt.

Квака (Сян.) бруков. Kohlrübe (зривн. чеськ. kvaka).

Квасенина (к. Льв.) мокляк, на котрім квасна трава росте, Sumpfboden, Morast.

Кваснина (Л.) **Дзера** (Л.) квасна жентиця.

Квацяти (Терн.) beschmieren, schmutzig machen. Обквацыв ся як поросе (oder паде) er beschmutzte sich wie ein Ferkel. **Квач** das zum Anschmieren Dienende, der Tüchpinsel, Quast.

Кваша (к. Льв.) „Берут гречаної муки и пшеничної (часом и ячмінної) и горячов водов запарюють. Щоб кваша була винна, додають дубової тріски.

Кедзі-кедзі! (С.) кличка до кіз.

Кедруше (Дел.) Nusshäher, Corvus caryocatactes L.

Кедь, **Кед** (угр.-рус. Сян.) da, als, wenn (vgl. védisch kad Wurzel къ).

Келтувати (Ж.) [begierig] hinunterschlucken. Зрив. Укр. глатати, проглунути, ковтати, проковтнути російск. поглотить, поглощать.

Келюхи (Д.) Gedärme sieh Калюхи.

Кепелюх (Крч.) капелюх, Hut.

Керине (Ж.) нечисть, Unrath, Kehrrecht. **Керинница** (Ж.) шапличок на помії.

Кервянка, **Кровянка** (Л.) Blut. Тільки му ся кровянки ляло.

Кидати ся (У.) пр. гриби кидают ся die Pilze kommen hie und da zum Vorschein.

Кидик (Гал.) kleiner Mensch; Plempe; Aschenbrödel.

Киндириця (Стр. Сян.) **Генгериця** (Л.) **Тендериця** (Сян.) Kukurutz, Mais (cf. mag. teneri Mais).

Киптарь (Ж.) дем. **Киптарик** (Ж.) короткий кожушок без рукавів сафьяновими обшивками и волочков вишиваний.

Кила (Крс.) Bruch, ruptura. „З здвигу вийдуть кишки“ [зр. греч. κήλη = Geschwulst, Kropf, Bruch].

Кимак (Др. Стр.) кімак, колода, ковбенька, ковбан, ковбанка, патик. — Дубовий кимак. **Кимачина**, **Кимачиня**, **Кимачок** колодиця. **Кимачище**, **Кимачиско** колодище, патичище. **Кимаче** = колоде collect. [gr. κίμαξ (genit. κίμακος) jedes Lange Stück Holz, Stange, Latte, Pfahl].

Китайка (Л.) кутає на кучмі або на карбачи. Китайка ми ся прирвала (cf. кить, китиця, Quaste, Strauss).

Кислек (Тростянець к. Кол.) кисле молоко, Sauermilch.

Китиці соломи (С.) kleine Bündel Stroh.

Кицка (Стан.) грудка пр. землі (угорск. koczka, Stein, Würfel).

Кичера, **Кичірка** (Л.) строма гірка обросла лісом.

Кицетко (Кал.) **Кицине** (Стр.) мацінча (Л.), маленьке горнетко, kleiner Topf [угорск. kicsiny, kicsike, klein, wenig].

Кияки (Мик.) Rohrkolben, Turpha.

Кізли або **Крокви** (Крс.) Sparren.

Кір (С.) Masern. **Кількораз** (Самб.) кілька разів, einige Male.

Кіре (Ж.) collectiv Rinde von кора.

Кладне (Д.) менше-більше копа збіжа до острови кладена.

Кланці (Княж-Двір к. Кол.) Wolfszähne, Eckzähne.

Клапач (к. Льв.) прозвище пса.

Класти ся (Ж.) sich ausgeben. Ти ся кладеш за доктора. Du gibst dich für einen Doctor aus.

Клачити ся (к. Льв.) sich verfilzen.

Клебаня, **Клебанка** (Угорскоруск. Л.) капелюх [cf. psl. клобоуць pileus]. **Головач** (Л.)-верх клебанки.

Клевец (Корш. Ж.), **Клевчик** дем. Hammer (von кл колоти, spalten, stechen, also клевец eigentl. das zum Spalten, Stechen, Hauen Dienende, der Streithammer, dann das zum Schlagen Dienende, der Hammer. Zu derselben radix: кло (plur. кла oder **клова**) Eckzahn.

Клепаня, **Клапаня** (Кол.) eine Pelzmütze.

Клепач (У.) дерево, котрим швець набиває копито.

Клепач (Л.) молоток до клепаня коси „аби коєу правити.“

Клец (Угр. Л.) Klotz. На тим клецу.

Клечити (Ж.) balzen (зрив. вiндийске klukati, руск. кликати) Gotur на весну клечит (Ж.) der Auerhahn balzt im Frühlinge. **Клечка** (Ж.) квочка, Gluckhenne.

Клізіарха (Славско к. Сколєго) паламар, Kirchendiener.

Кліть (Кол.) комора.

Клюби (Крс.) дерево з корінем викопане, що возять на галерах, до инде: **клуба** = Kloben, Blockrolle, Schraubstock.

Клюбачити ся (Ж.) sich stark winden; sich sträuben. Сліп'єц клюбачит ся die Blindschleiche windet sich.

Клюка (Л.) Haken. Заклюкати verwickeln. Заклюкане zawikłanie.

Клюкви (У.) **Ключиня** (Л.) кілки на вершкx хати повязані в виді X.

Клюпати (Д.) клепати, schlagen, klopfen, picken. Жонва клюпає дзёбом в дерево der (Grün)specht pickt mit dem Schnabel an das Holz.

Клюцак (С.) **Бічко** (угорекоруск.) Kneif (угорек. bicsak, Schnappmesser). Клюсак.

Ключ (Крс.) Gelenk [старосл. клькa ἀγκύλη, poples; слов. kolk = hüfte, болгарск. клькъ Schenkel **Слово о плькoу Игоревѣ. Тьй клюками подпръ ся о кони и скочи къ градуу Києвоу. Ключами = колінами].**

Ко (Кол.) eine unübersetzbare Partikel, die oft zum Imperativ hinzugefügt wird. Ходи-ко! = komm (nur), komm! А ну-ко! кажит! На, sager. (Pronom. Wurz. къ).

Кобеля (Зар.) **Кобівка** (Угр.) **Коблик** (Л.) Kober, kobialka Коблик бульбанів ein Kober Erdäpfel.

Кобильнице (Терн. Чортк.) Schneidebock.

Ковтки (Л.) рід лєків (cf. ковтун) **Ковтки** (Б.) Ohrengehänge.

Ковачь (Ж.) коваль, Schmied [старосл. колачь faber].

Ковбан (Д.) Klotz namentl. ein kurzer, dicker Klotz, welchen man in Dora gewöhnlich statt eines Schemels benützt.

Ковбасеник (Кал.) Wurstmacher.

Ковбице (С.) клец, на котрім рубають дріва.

Ковбок (Ж.) Klotz. Baumstamm von geringerer Dicke. „ковбками прибивають бервена.“ cf. germ. Kolben.

Ковбчик deminut. ein kleiner Klotz.

Ковтюх (Стр.) Trottel, Fex, Zwerg (зрив. ковтун, koltun, Weichselkopf російск. колдунъ, Zauberer).

Кодкати (Ж.) **Клєчати** (Ж.) glucksen. **Клєчка** (Ж.) Gluckhenne. Клєчка кодкаєт або клєчит.

Когутик (С.) „приколоток вежут повереслом завежуючи гуз“ когу-

Козарь (Ж.) Ziegenhirt. **Козарька** = кошера на кози. [тик.“

Козачька (Мик.) Kupfernatter, Pelias cherssea L.

Козубец (Ж.) коробка. Aus Baumrinde verfertigte Büchse.

Кокошний (Л.) **Гогошний** (Самб.) hochmütig, aufgeblasen (ungar. gögös). Кокошити ся (Л.) Не кокоши ся = sei nicht aufgeblasen [vgl. altsl. кычити сѧ russ. кичливый, sanskr. kak superbire].

Колачик (У.) плетений з ужевки обручик коло колеса від поля; за ним лён.

Колиба (С.) „покрите від дожджу“ **Чердѧк** (Бук.) Obdach; aus Brettern zusammengeschlagene Hütte [зр. греч. κληβήνη, стсл. колнба, польск. chalupa, руск. халупа = elende Hütte; халупник der nur eine (elende) Hütte besitzt; похалупити ся (к. Льв.) = зійти з господаря на халупника].

Колешеник (Ж.) кітлик, де варят колешу, der Kessel, in welchem Maisbrei gekocht wird.

Колєша (Ж.) мамалига, Maisbrei.

Колєшня (Печеніжин) шона, Schuppen, Schorpen (ческ. kolna).

Колісниця (Д.) ein zweirädriger Wagen sehr einfacher Construction.

Колічко (Л.) маленьке коліслятко.

Коліш oder **Колюш** (к. Кал.) Rad an der Welle. Колішєм тегнут воду.

Коловодник (Ж.) Wasserläufer, Totanus. (Uebrigens auch auf andere in der Nähe der Gewässer lebende Arten übertragen z. B. Motacilla-Arten, Cinclus aquaticus etc.).

Колодѧч, **Колодачик** (Оп.) **Чепіль** (Угр.) **Чепелик** (Угр.) гниб, гнибик, Kneif, Kneip.

Колокіл (Ж.) **Колокіл** (Ж.) дзвінок, що почіпляють вівцям и козам. Eine Art Schelle, die man den Schafen und Ziegen um den Hals hängt. Kirchenglocke wird in Żabie so gut wie in anderen Ortschaften nie anders wie „дзвін“ genannt, [sansk. kal sonare; kalakalas sonus levis].

Коломийки* (Д.) eine Pflanzenart.

Колопєнник (Ясенів) Hänfling, Fringilla cannabina L.

Колосина, **Колосине** (С.) відорвані колоси, згонини.

Колосити ся (Корш.) Aehren bekommen.

Колотвице (plur. колотвици С.) **Вернина** (Л.) **Гитина** (Ж.) Spleisse.

Колубах (Стр.) Strudel, Wirbel.

Колотушка (к. Льв. Самб.) **Колотівка** (Стр.) Quirl.

Коль (С. Л.) **Кой** (Сян. угорекоруск.) коли; wenn, als [Pronominalwurz. къ (quis), sanskr. ka, griech. ко und и (ille). — ко+и = кой зр. слов. kaj; — ко+ли = коли = коль].

Колєдничити (С.) колядником ходити.

Комариці (С.) дем. **Комарички** (С.) Schnacken, Stechmücken.

Комарник (С.) „лісками обложений оборіг, де вівчарь має спати,“ також: вартарня.

Комети пасти (к. Др.) Purzelbäume schlagen. Той голуб в лету кометі падє (Purzeltaube könnte demnach „комітьник“ oder „перевєрт-так“ genannt werden). **Коміть** = Kopfüber; Wurz. мет iacere; ко [Pronominalwurz. къ] als Vorsilbe (Präfix) bei vielen Wörtern z. B. ко-роп-авий (rauh) ко-виз-нути (erstarren), ко-мїть, ко-мїд-овати (beunruhigen), ка-муз (Brei, Teig, Fleischmasse), ко-ворот (Richtung), ка-царь, ко-верзувати, ка-верзи, за-ка-мешити ся (misc miscere) etc.

Комишник (Укр.) Wegelagerer.

Коморити (Самб.) zur Miete wohnen. **Комірник**, **Комірниця** Miethmann, zur Miete wohnende. Він коморит у мене.

Комядовати (Л.) beunruhigen; aufhalten, Hinderniss in den Weg legen. Комядовав заяця [rad. млт мяд, turbare, sanskr. manth; oserb. komuda, komda, Verzug. komdzić, aufhalten. **но** єсть приставкою комїд-овати].

Контюх (Зар.) katnica, Blinddarm. (Кутюх.) cf. ukr. Кендюх.

Концури (Сян.) лахи, Fetzen.

Копанка (Унятичи) корчунок. Roden; Rodeplatz.

Копанка (Яворів) ями вибиті дощем.

Копанка (Зар.) мала, копана криниця, в котрій звичайно вода задихує намулом.

Копати, **коплю** (Д.) він копле землю er gräbt in der Erde. **Накопав** сира з діжи (Л.) = набрав.

Конюхарити (Самб.) конюхом бути.

Копаня (Л.) деревляна дошка до затикання печи (cf. germ. Karpe).

Копил (С. Угр. Ж. Л.) **Кобил** (С. selten neben dem gewöhnlichen „копил“) **Копиле** (Кол.) **Копеле** (Кол.) **Копиля** (Л.) **Копильчук** (Угр.) Kekschild, Bastard, Blendling [asl. **копилъ, копелъ** nothus]. Мале копиле = малий копил, мале байстря. **Копилице** (С.) die ein Kekschild geboren, Keksdirne, Keksfrau [vgl. čech. kuběna; uebrigens auch das im poln. jetzt ohne Anstoss gebrauchte kobieta = Weib; im ruth. (in Galizien) äusserst selten kobita statt жінка, жена, жона, женщина (к. Др. Кол.) жінощина (Укр.) (ursprüngl. kobieta = Keksweib)].

Копек (Д.) стіг сіна, Heuschaber.

Корец (Ж.) **Корчик** (Ж.) **Корек** (Д. Дел.) Ohrwurm, Forficula auricularia L.

Коргіта (С.) дерево з корінем вирубане, що на галари иде (ст. сл. **коргъ** прога?)

Корито (Крс.) нічви, niecki, Mulde. — **Валуґа** (Крс.) корито (к. Льв.) Trog.

Коркобець (Матків) Regenbogen.

Кормач, **Кермач**, **Кермаченько**, **Керманич** (Кол.) Steuermann.

Короба (Угр.) **Коробаства** (Мик.) **Карапане** (Д.) Kröte, Bufo.

Коротеча (Зак.) коротка година, der Tod. Короткий час, коротка година oder коротеча на тебе! der Tod möge dich ereilen! (das weissruss. корочун = früher Tod, що вкорочує вік wäre vielleicht doch hierher zu ziehen **коротъ+юнъ** cf. куртий, kurz; вкоротити, вкорочувати.

Коротка година (Д.) Tod, plötzlicher Tod, Verderben. Бодай на вас коротка година упала, der Schlag soll euch treffen, Verderben über euch!

Кортечка (Самб.) ein leidenschaftlicher Drang. Така у него кортечка: усе полювати.

Корчуги (Мик.) саночки зйичайно на однім лише вязі.

Корчега (С.) **Корчуле** (Стр. gen. fem.) **Коршоля** (Сян.) **Коршів**,

Корчів (Л. genit. корчова) черепена посудина з узков шйков уживана на горівку [старосл. **кръчягъ** **κράχμων** irdenes Geschirr; cf. корчма, коршма, Schenke; ukr. коряк, корець = Trinkgefäss, Becher gr. **κόρος**].

Коса (Ж.) Sense. У неї такі часті: *a*) **коса**, *b*) підпруток, *c*) заківка (обруч залізний), *d*) перетинь (в отворі перетеня „пупец“ „щоб не помикала ся коса“), *e*) кісе (держек деревлений), *f*) ручка (також з дерева).

Коса (Мик.) Sehne, Flechse.

Косиці (Д.) **Косички** (Д.) Zierblumen. Закосичити ся sich mit Blumen schmücken. Закосичила ся дівка.

Космогрудий (Самб.) mit behaarter Brust, **κασίστερος**.

Косорити ся (Кол.) stützig sein; Ansprüche erheben.

Котора (Кол.) Gram, Kränkung, Zwist. **Котору завдавати** kränken [зр. староруск. **кото́ра**, греч. **κότος** = Groll; Zorn; Neid; **κἀάρα** = Fluch, Verwünschung; старогорнон. hadara = Hader].

Которгати (Самб.) торгати, targaé (ко приставка зрив. которга) rütteln. Привяжи куферок, бо которгає ся.

Котрий (к. Льв.) quis, irgendwer, декотрий. Котрий и хліба не має, einige haben sogar kein Brod.

Котюґа (Ж.) пес (зр. старосл. **коуцька** canis, сербск. куче, слов. kotuha, угорск. kutya).

Кочероґа (С.) бруков. Kohlrübe.

Кочероґа (Л.) ожог, кацюба. Schürstock, Ofenkrücke.

Кошенице (Д.) стернь, що з під жита косять; трава на такій стерни скошена. Kornstoppelfeld worauf Gras gemäht wird; das an solchem Stoppelfeld abgemähte Gras.

Кошіль, **Кошеля** (к. Льв.) Bastkorb, aus ganz dünn gerissenen Spleissen verfertigter Kober [cf. psl. **кошера** e cod. saec. XVI. Vostokov **къ ризахъ свонхъ въ кошерь мѣсто въземше персть приношаста** sie (beide) nahmen Erde in ihre Kleider statt in Körbe (Bastkörbe) und so brachten sie dieselbe].

Кошниця (Кол.) великий кіш плетений, де кукурузу прячуть.

Кошуля (Б.) прищі на голові.

Кошера (Ж. Д.) Pferche; Hürde. гл. **Шпатарі**.

Кравальнице (У.) дошка, на котрій швець крас шкіру, Zuschneidbrett.

Крадемці (Л.) крадьком, крадькома. (Укр.) verstohlener Weise.

Крак (Кол. також декуда на Укр. кряк) корч, куц, Stauch. (зрив. польск. krzak, сорабске kerk.

Красий (Гал.) bunt, gescheckt. [чеськ. krkavec.

Кракун (Угр.) крук, Rabe. Ворони — кракуни. Вороги — кракуни.

Крашеник (Ж.) сердак червоний чорним баранком обшитий.

Крекнути (Л.) gäusporn; stöhnen, крякнути cf. pol. krzakać gr. **κρέκω**; українськ. крєктати; він крєкче. **Хрюкати** кругунькати, grunzen.

Крєля (Чортк.) крига, sehr grosse Eischolle **Крєшатина**, **Хрєщатина**, **крєщате полотно** (Л.) полотно на охрест роблене.

Кривовезий (Др.) krummgewachsen; verkrüppelt von кривий krumm und вяз, вез Wirbel, Halswirbel.)

Кривоголовий (Д.) mit ungestaltetem Kopfe.

Кривуле (С.) щось кривого пр. криве дерево, кривий чоловік, крива дорога. Заяць робит **кривульки** або **кривульці**.

Кригнати (Угр.) kränkeln und stöhnen, poln. kwekać, kawęcząć. Старий дід кригнає (cf. крякнути.)

Крижки (Ксс) Waben, Bienenzellen.

Кріпка (Ж. plur. кріпки, кряпки) Rebhuhn. cf. ukr. kypinka.

Кріс (gen. крєса Ксс. Ж. Д.) Flinte (v. кресати, вогню кременем кресати Feuer schlagen rad. **крѣс**; also kpic eigentl. ein Feuergewehr mit Feuerstein nach der alten Construction; jetzt auch auf Feuergewehre neuer Construction übertragen; ähnlich wie im Deutschen der Ausdruck „Flinte“ (englisch flint, alt deutsch vlins = Feuerstein).

Кротко (Кол.) тихо, смирно; demüthig.

Крошня (Самб.) 1) прилад до иманя риб 2) Накривка від дощу, котру присильюють до возів, рід будки.

Крошня. **Манякъ** (мáяти ся = телепати ся, hin und her schwingen eingeschaltetes n.) **Сакуня** (сак, saccus, Sack) **Баламут** (баламкати hin und her schwingen) **Баламутка**, **Рєбтюх** (Хрєбтюх) **Опалка**. **Тєрєбка** (Журавка к. Льв. cf. торба) **Патєльнє** (коло Рави) Futterschwinge, vannus.

Круглолиций (Л.) **Круглотварий** (Л.) з круглим лицем, с круглов тварев mit rundem Gesicht.

(Горшк Töpfe) **Круглячка** (Л.) кругле горня. **Щербінча** (Л.) щербате горня. **Широковерхе** горня (Л.) = зшироким верхом. **Синяк**, **Синявча** (Л.) сивий горнець, неполиваний. **Безъуща** (Л.) з обірваним ухом горня.

Крутарь (Л.) крутій, мантьарь, Schwindler.

Крутиль (Л.) Seilerbahn (зрив. російск. крутильня польск. kręcilnia.)

Крутливице (Р.) **Крутливоць** (С.) **Крутило** (Стр.) „де вода се крутит“ Strudel, Wirbel.

Крутно (Ж.) schwierig. Крутне діло missliche Sache.

Крутоголовец (Ксе.) Wendehals Junx torquilla L.

Круторогий (Л. Чортк.) mit gekrümmten Hörnern.

Кручинна (Самб. plur. кручинки) Bretzel.

Кручинек (Постолівка) кручений тютюн der gemeine Bauertaback in walzenförmig zusammengedrehten Blättern.

Крянути (Л.) парнути, ударити (cf. грянуги rasselnd hinfallen; грім гряне = der Donner rollt. der Blitz schlägt ein.

Кретати ся (С.) **Крятати ся** (Л.) коротати ся geschäftig sein (vgl. poln. kizać się. asl. крѣтати flectere.)

Кубка (gen. fem.) oder **Блюдо** (Ж.) судина деревляна „на бриндзу“.

Кубрак (Бистрѣц. Ж. plur. кубраки) Hülsenwurm, Köcherfliegenlarve, die in aus Sandkörnern, Schilfstücken, Conchylien u. s. w. zusammen gesponnener Röhre lebende Larve der Frühlingsfliege, Köcherfliege od. Wassermotte (Phryganea). На кубраки ловит ся петруги.

Кугава (С.) пропасть, Felsengeklüft; steiler Abhang. cf. куява = Санкт-Петербург, 1862. alte Hütte.

Кудільки * (Ж.) eine Pflanzenart.

Кужделѣба (Угр.) куява, alte Hütte.

Кукла (Ж. Угр.) лялька, Укр. кукла. Грае oder грает у кукли (Ж.) er spielt mit Puppen. (Котляревського пис. Санкт Петербург, 1862. стр. 257. Се не въ кукли зъ Лависей граеть.)

Кукурузиско (Зак.) Kukurutz, Stoppelfeld.

Кумбук або **Кумбуч** (Ясенів) покривлене, вибраковане дерево. Krummee, kaum nur noch zum Einheizen taugliches Holz.

Кумлик (Ж.) Stechsnacke, Stechmücke, Culex pipiens L. pl. кумлики = кумарі (Ж) = комарі. Кумлички (sing. кумличок) deminut.

Купільник (Кол.) ванна до купаня, Badewanne.

Купінки (Д.) малі кониці сіна.

Купчастий (Ж.) buschig.

Купчини, **Купінки** (Крс.) Erdwarzen.

Курмей (Кол.) **Курмій** (Кол.) грубий шнур, Seil.

Курник (Корш.) Hühnerstall; Hühnerkäfig; Hühnerhändler.

Курта (Стр.) короткий сердак.

Куртий (к. Др. короткий, kurz. Куртший = kürzer.

Курево (Стр.) куриво; чим підкурюють пчолы. Rauchmaterial zum Betäuben der Bienen.

Куречий еструб (Ж.) Hühnerhabicht.

Кусак (Кол.) Stück, Bissen (кусати, beissen.)

Куска (Зак.) Ungeziefel (кусати, beissen.)

Кустрѣц (Ж.) струн, Geschwür.

Кучерявий (Гал. Укр.) kraus [стсл. къкъкъ хѣм; **кокоракъ** crispus.]

Кучеревец (Ж.) Steinbrech, Frauenkraut, Saxifraga aizoon Jacq.

Кучити комусь (Кол.) Jemanden foppen; Jemandem Schaden anrichten, dokuczyć komu. Кучит медвідь у вас?

Кушати (Б.) essen, sich schmecken lassen. Кушайте на здоровле!

Кушка (Кал.) **Точок** (Л.) eine mit Wasser gefüllte Holzbüchse, worin der Wetzstein vom Mäber aufbewahrt wird.

Кущик (Сям.) кусочок, грохи ein Bischen.

Куцик (Самб.) eine kurze Jacke.

Куцохвостий (Брод. verächtlich) kurzschwänzig.

Куя (Мик.) **Куяга** старе доробайло, бурмотайло; eine alte Schachtel; Trottel, Murrkopf; Sauleder. [старосл. **кошати** = γγγύζειν, murmurare; **старѣца подѣ обжзомъ кошатишта**.]

Куява (Угринів старий) eine alte Hütte.

Лавице (Д.) grössere Bank.

Лавута (Ж.) Dummkopf, Tölpel, польск. balwan, dureń, fafala, wuzja [зрив. лівий, λαιός, λαρός, laevus; подібно польск. szuja зрив. старосл. шшй, шшйца = лівий, ливиця].

Лагодити (Чортк.) zurechte machen; vorbereiten. Лагодь коні.

Полагодив віз.

Ладнати (Стр. Самб.) **Ладувати** (У.) співати пісні весільні.

Ладнати (Зак.) zu rechte machen; in Ordnung bringen. Поладнай з ним сöhne dich mit ihm aus, komm' mit ihm überein.

Ладом (У.) in der Bedeutung: viel, im Ueberfluss.

Ланка (С.) **Нізка** (гуцульск.) Kettenglied; Glasperlenschnur; Korallenschnur.

Ламаня (Л.) пр. иду на ламаня = иду ломати генгерицю, збирати біб и пр.

Ланцувати ріку (Д.) „ланцюють“ т. е. загачують ріку камінем в два ряди к одному кінци в напрямі бігучої води зближаючи ся. На той то кінець встромляють в отвір помежи камінними валами сак або другі сіти для ловби.

Ластити ся (Ж.) **Лестити ся** (С.) sich schmiegen. Пес ластит ся.

Латер (Ж.) дерева „сажень заввиший, за вдовший и за виірши.—Шух (Ж.) пів латра. (vgl. Schuh; шух in der Bedeutung „Schuh“ in anderen Ortschaften gebraucht.)

Латити (С.) лати давати. Латит се хата.

Лажута (Шоломияк. Льв.) **Лажманка**, Fetzen. Стара лажута ein alter Fetzen.

Лая (Шеп.) **Лай** Rudel. Лая вовків, псів.

Лебердаши (Ж.) мосяжні хрестики.

Лебідь (Гал. Укр. gen. masc. v. fem.) Schwan, cygnus. Pott Etym. Forsch. II, 1,917. „Mit lat. albus hat labed, labud kaum etwas zu thun, aber wohl mit Labe lat. Albis, altn. elf (fluvius). Es schwebt mir indess auch die Möglichkeit einer Comp. vor. z. B. mit S. und (madefacere) lat. unda.“ Ich bin der Meinung, dass лебідь, labędz aus біледь (asl. біледь) bialędz durch Silbenumstellung (через переставку) entstanden,

also einen weissen Vogel bedeutet. [vgl. монисто (Л.) намисто Halschnur mit Gold od. Silbermünzen; — пакость (Гал.) = капость (Укр.) Unrecht, Unbill — лігорост, лігоросток, im Poln. latorośl, im Böhm. ratolest = Sprosse, Reis.] In der Volkssprache, namentl. in Liedern, hat der Schwan sehr oft das Epitheton „der weisse“ білий лебідь, білая лебідь, лебедонька біла. Ein milchweisser Schimmel wird „лебідь“ genannt (s. Початки до ул. номенкл. V. 33). Russ. лебеда čech. lebeda, poln. lebiada kroat. lobuda kluss. лобода = Chenopodium und Atriplex; wahrscheinlich auch statt беледа, біледа da die meisten Arten dieser Pflanzengattungen weissmehlig bestäubt sind.

Левáда (Ксс.) більший город коло хати; сіножатка. [λεβαδισον Aue, Wiese.]

Лежнь (Угр.) Faulenzer — **Леженка** (С.) Turphus. Де инде **лежанка** Faulheit. Лежанка го напала er wurde faul.

Леліч (Ж.) Alnus viridis, Alpenrle. „Рубаєт ся, потом стриже т и бгаєт ся на обручі, котрі бьєт ся на судник: бербениці то що.“

Лелетіти, Лелетати (Л.) trillern, singen. От собі лелече.

Лелітки (Л. sing. лелітка) блискучі бляшки служачі до украєи.

Лєля (Укр.) сорочка для малої дитини.

Лентавий (Ж.) **Шлентавий** (Ж.) Шанталавий (Угр.) дрантивий, zerrissen, zerlumpt, zerfetzt.

Левчá (коло Сколєго) люшня. Runge.

Лєно (Самб.) **Лємо** (Л.) ино tantum, nur л придихове; рівно як — після моєї гадки — в слові у Лемківских Русняків уживанім **лємо** місто **лєн(ь)** = **лєн(ь)** = **лєн(ь)** = **лєн(ь)** = **лєн(ь)**. Місто **лєм** говорять також „лє“. пр. най ле най lass nur, lass! цитте ле! seid nur still! ле = но = **лє**. Той вивід слова **лєм** здає ся мені имовірним, за для того що декуди говорять лєно. Те минаючи слово „лєм“ пригадає нам також корінь **лєм** frangere, в такім случаю могло би оно бути imperativom від давного verbum „лємити“ зр. хоть, нехай, най, лиш, воль - воль (vel-vel.) и пр.

Лєпїж (Підл.) **Лупїж**, ломаки, з котрих облуплено кору.

Лєхваря, Нєкваря, Нєтварь (Самб.) несмачна юшка, невірна етрава; хамула.

Лопуше (Др.) collect. Kletten; mit Kletten bewachsene Stellen.

Лєнка (Кол.) лінка eine faule Weibsperson.

Лєщок (Д.) **Лєшка** (Крс.) Klee.

Либати (к. Др.) черпати пр. кипечку. **Либак** (к. Др.) що черпає кипечку, der Erdöl schöpft. (cf. pol. chelbać, ruth. хлибати, захлєбнути)

Лигати (Угр.) schlucken, ликати. [єя, хлюпати.]

Линок * (Ж.) eine Pflanzenart. Сино цвітєт.

Липина (Д.) трієски до підпалу.

Липник (к. Кал.) **Липнєк** (к. Льв.) мід з липового цвіту, в польск. лірієс.

Лисак (Крс.) — **Лисєк** (Угр.) лисий беріг або цовб гори лисий, ein nackter Ufertheil od. nackter von keinen od. nur wenigen Pflanzen bewachsener Berggipfel.

Литкуп (Сяр. Н. С.) Leihkauf, Kauftrunk [польск. и чєск. litkup, вїндийск. līkof.]

Личак (Шол.) мотуз з лика; де инде також рід ходака.

Личман (Ж.) Ohrfeige. Дав му личмана er versetzte ihm eine Ohrfeige.

Лишенка (Самб.) die Frau, welche ihren Mann verlassen, die mit ihrem Mann nicht zusammen lebt. Пішла у лишенки sie verliess ihren Mann.

Лиширі (Ж.) лишай (у корови) Schwinden, Flechten.

Лівак (Чортк. к. Льв.) **Лівкун** (С.) **Лівцун** (Жовк.) **Лівкутник** (к. Льв.) що лівов руков робит linkischer Mensch, gaucher. **Лівачка** (к. Льв.) **Лівцунка** (Жовк.) **Лівкутниця** (к. Льв.) жєнщина, що лівов руков робить.

Лігвиско (Ж.) леговище, лігво, Lager.

Ліжник (Ж.) коц вовняний, wollene Bettdecke.

Ліпак, Ліпник (Самб.) шпїг, Mehltasche.

Ліпáнда (Самб.) масть до щїлення дерев (топлять разом віск, омоло и сало.)

Літати праєс. **лічу** (Л.) **ліче** худоба, що годі удержати. Подібно говорять (к. Крч. **бик** (бок) **каре** = бєде, бєє (verb. карати.)

Літепний (Л.) літепний (Чортк.) lau. Літепна вода.

Літісь (С.) **Літішого року** (С.) **Тогід** (Чортк.) **Торік** (к. Льв.) des vorigen Jahres. **Позалітісь** (Стр.) **Позатогід, Позаторік** des vorvorigen Jahres (стєл. лѣтось hoc anno; польск. latoś, чєск. letos. — пов-стало з **лѣто** и **се** подібно як **днєсь** з **днь** и **сь**. —

Літорост (С.) Sprosse, чєск. ratolest, польск. latorośl.

Логин (С.) **Лєжух** (С.) 1) gefälltler oder vom Sturm umgeworfener Baumstamm. 2) лежняка, лежень, легеїда (Шол.) Faulenzer. кор. **лєг** рівно як в слові **Залєга** (Др.) der die Hände in den Schoss legt, Müssiggänger.

Лодви (Кол.) дошки, имено ти, що в ліжку кладуть під постєлю. Спит на голих лодвах = er schläft auf blossen Brettern.

Ломигати когось (Л.) бити ломаком jemanden mit einem Knüttel (ломака od. ломак) schlagen. Обломигав го.

Ломотіти, Ломотати (Тєрн.) einen reissenden Schmerz verursachen. Ломотит в костєх.

Лопарь (Л.) лопатка, котрою місять глину.

Лопкати (Грибовичи) onomatopoeet. mit den Flügeln schlagen, gauschen. Канє лопкає крилами, як летит.

Лоскати (Голоско к. Льв.) **Хлєскати** (Шол.) knallen. Лоскає батогом er knallt mit der Peitsche. Лоскає язиком er schnalzt mit der Zunge. зр. лєскати blitzen, лускати, луснути, лудуснути knallen, mit Geräusch anschlagen, лосніти, лєсніти glänzen, schimmern. Примітне близьке посвояченє або навіть и самоодность (Identität) виразів для означєня звука а світла. Крім наведєних примірів: **лоск** videre, олюкр. руč (росс. близорукий=близозіркий); луна 1) Mond 2) Feuerschein 3) Wiederhall (на Україні) те само що лусна; **лоус** sonare санскр. ruš wrlendere etc.

Луг, Луговина, Лужина * (Крс.) eine Weidenart, рід верби. „Де ростє, там найужитнійше поле“.

Лудина (Д.) **Лудіє** (Ж.) Kleidung. (cf. psl. лудла)

Лудити (Л.) locken. Залуди вса locke den Hund heran.

Лулукати (Кол.) ein eigenthümliches Getöse von sich geben, ululare (cf. ulula, aluco) Залулукала сова. Залулукав лєліт. Durch Redu-

plication gebildet, wie viele andere, namentl. onomatopoeet. Ausdrücke z. B. чичиркнути, бубухнути, бебехнути, лулуснути, кукукнуту, буботати (медвідь **бубоче** (Л.) = der Bär brummt), гоготати, бубулькнуту, цоцоркнуту, чичикати, чочокнуту, шушухнуту, вававкнуту, делетати; hieher auch глаголати, колокл аsl. **клакoль**, etc.

Лусканець (Барилів) opix, що вже видукує ся.

Луте (Зак. зрив. нім. Ruthe) dünne Weidenzweige, Weidenruthen namentl. Ruthen der Korbweide.

Лучина (Зак.) **Лушниця** (Кол.) **Лучниця** (Стр.) Kien, Kienholz, чesк. louč, польск. łuczyno. (зрив. луч=промінь; — лат. lux=світло).

Лучка (Д.) гл. **силеика**.

Лушпа (Терн.) **Лушпак** (Терн. к. Льв.) Hülse, aber auch dasselbe was луска Schuppe. [psl. лоуспа spica; squama]. Лушпине з гороху Лушна на рибі тій велика.

Лупесати (Ур.) обчирати кору з дерева, abschälen.

Ля (Рознов) wird als Einschiebsel gebraucht, etwa wie im Deutschen „halt“ пр. я ходив ля до него; пять днів ля робив.

Любас (Ж.) Beschäler; Charmant. **Любойка** (Л.) Liebchen, Herzchen.

Лютий (Л. Кол.) grimmig; wild; schlimm; barsch; strenge. **Лютити ся** (Л.) zürnen. **Запрелютий** (Самб.) sehr schlimm. Запрелютий біль oder Запрелютота біль sehr grosser Schmerz. **Лють** (Зак.) Nasskälte; trübes Wetter; Unwetter.

Лечно (Ж.) страшно. Лечно ити в верхи без креса.

Маджер (С. здає ся місто мяжар cf. мидзгати, мязкати) толок (довбня) деревляний до товчення проса. Kolben zum Enthülsen der Hirse. Просо дають у **товчку** (С. товчка=колода деревляна в середині вижолобана cf. russ. толчей) а маджерем товчут.

Мазанка (Ж.) сорочка в маслі овечім мачана. В такій сорочці ходит все ватаг на „стаї“.

Май (Дел.) mehr. Чим май присвітит је mehr er leuchtet. — Bei der 1. u. 2. Vergleichungsstufe den Grad verstärkend. Голова май менша у иструга, der Kopf der Forelle ist bedeutend kleiner. — Zuweilen auch als Einschiebsel, dem Deutschen „halt“ entsprechend. — **Май** — **май** theils — theils. Роба май мала, май велика. (cf. lat. maior)

Майдан (Ур.) площавина в лісі, полянка.

Майвник (Гал.) Mohnkuchen.

Макушенка (к. Льв.) eine Speise, „Макух потовче се, розтирає и цідит через сито. Одержує се ніби вурду, котру наливають до горшка и варет“.

Маліч (Кол. gen. fem.) ягнята малі, що их відлучують від овець. Властиво: все мале, дрібязок.

Мало-згодя (Л.) злodom — перегадом, за час, за хвилину, похвили, noch kurzer Unterbrechung.

Малоумний (Ксс.) [стсл. малооумнь amens] eig. vom geringen Verstande, tölpelhaft, unzurechnungsfähig, blödsinnig.

Мандибуреник (Ксс.) Kartoffelbrod. „Печут з мандибурки и муки“ (Мандибурка = магдебурка, Kartoffel, Magdeburger Frucht, da dieselbe hauptsächlich von den deutschen Städten (Magdeburg, Hamburg u. s. w.) verbreitet wurde).

Мандрик (Кол. Угр.) гомілка сира приправленого з посіканим кропом. — На Укр. печуть „мандрики“ з муки, сира и яєць (польск. maldrzyk).

Мантули (Ж.) пироги з кукурузянки з сиром.

Мантярь (Сам. Стр.) Schwindler.

Марга, Маржина (Ж.) Rindvieh, [зрив. нім. Mähre, англ. mare; кroatск. merha, marsha. кор. мр. мерти; здає ся, в рускім мало слово **марга** первітно значіне позорне (подібно в кroatск. значить мерга=Aas, мерша, а відтак Vieh, скот. — Тепер значіне позорне забуто, и уживають місто скот, скотина = **марга, маржина, маржинка**; в Угринові же, коло Калуша, и досі слова **мершник** уживають погордно місто звичайного „худоба“. — зрив. мерха, марати, мурга schmutziger Kerl; Grobian; schwarzer Ochs; — замурзати, beschmutzen].

Марфа (Бук.) Waare (cf. mercantura).

Масничка (Гал.) Butterfass. **Навершняк** Oberdeckel im Butterfass.

Мати вагу (Л.) мати взгляд, Rücksicht nehmen.

Мати-земле! йой, мати-земле! такий сильний хрін! (Бор.) „мати-земле“ Mutter-Erde ein Anklang aus der slav. Mythologie.

Мать-муца (к. Льв.) eigtl. reiche, wohlhabende Mutter, wird von dem Volke zur Bezeichnung des Begriffes „sehr viel“ gebraucht z. B. Мать-муца тих фирманів — sehr viele Fuhrleute.

Маточина (Самб.) голова у колеса, що на вісь закладає ся. До окола маточини вбиті сніці або шприхи.

Мацене (С.) **Маценетко** (С.) **Мацінча** (Самб.) маценьке горнятко, ganz kleiner Topf.

Мжа, Мжиця (С. Терн.) düsteres Wetter; Sprühregen; Nasskälte.

Медведчук (Ясенів) junger Bär. Maulwurfgrille.

Медвежене (Яворів. plur. медвеженета) Junge des Bären.

Мекотіти (Самб.) blöken. Коза мекоче. **Бляяти, бляяти** (Самб. Кол.) о вівцях.

Мелайник (Д.) 1) **Малай** (Чортк.) Kukurutzbrod. 2) ein sehr brüchiges Schiefergestein.

Мерьва (Самб. rop.) Streu für's Vieh, Pferch.

Мергаснути (Др.) düster werden. Ферфелит тай мергасло es fällt dichter Schnee, deshalb wurde es finster.

Мерзá (Шеп.) Ekel; Ekelhaftes; Scheusal; то мерзá погана das ist ein abscheuliches, ekelhaftes Zeug.

Мерендзати (Л.) румегати (Терн.) wiederkauen. Віл мерендже.

Мерендя (Самб.) харч, Proviant.

Мерчечка (Крс.) мерча trübes Wetter; Staubregen; Sprühregen.

Мерша (Ж.) Aas [старосл. мрша cadaver.]

Мершеник (Ж.) Aasfliege, Sarcophaga; Aaskäfer, Silpha.

Мершеник (Л.) Ochs **Мершенка** (Л.) Kuh (verächtlich cf. мершник.)

Мерщій (Мик. Укр.) schneller.

Метіль (Л.) метелиця, Schneegestöber.

Мигати (Оп.) flimmern; flackern; blinzen. Мигав очима, мигнув очима er blinzte mit den Augen.

Миловине (Корш.) Seifenwasser.

Мирати, Мимрати (С.) поволи биля чоґо заходитись, поволи робити (зр. польск. gmerać) **Миревий** (С.) повільний, лінвий, langsam, faul. **Мимра, Німра** = niúnka, Memme.

Миром (Ж.) eigentl. Friede sei mit euch (mit dir)! gewöhnlicher Gruss der Huzulen in Żabie. А. Миром! ек ся маєш? чи здоров Братчіку? — Б. Дякувать! миром! А у Вас Братчіку мирно? — А. Мирно! Богу дякувать! мирно Братчіку! — Б. Поміч росте, Иванчіку - Братчіку? — А. Росте, Богу дякувать! А у Вас Михайлику - Братчіку? Б. Росте и у нас! Мирно, Богу дякувать, мирно у нас.

Мирха, Морха (Самб. Стр.) шкана; Mähre (зр. алеманьск. marech, кроатск. merha; руск. марга, маржина).

Миски (Мик.) парастас. Миски правити=парастас правити.

Митьма (С.) На-митусь (С.) на попереk пометано, переметано. etwa hingeworfen; in verwendeter Stellung; wechselweise. Положив мішки митьма або митусь cf. psl. митоуць alterne. митоуць п'кваніє.

Мицька (Стр.) 1) дерн, дерно, кусник землі з травов (мяцка) Rasenstück. 2) Kiebitz, Vanellus cristatus.

Мідунка (к. Льв.) süsse Birne. Дівка мідунка=хороша и приємна д.

Міжчинский (Ж.) мужчинський, мужеский den Männern angehörig; in der Aussprache oft міщина statt мужчина.

Міздра (У.) die innere raube Seite der Haut, woran das Fleisch angewachsen ist; die raube Seite des Leders (мясо und др., дерти; c in з; ebenso міздра (ніс, дерти) мясо саро; мяз musculus; мяска cambium; мезка poln. miazga; гамуз.)

Міньма (Терн.) subst. міньба Wechsell. **Міньма** (Л.) adv. im Wechsell, wechselnd. Я ему дав того міньма ich hab' mit im dies eingewechselt.

Міртук (Ж.) міра, Maass. [м'рка cf. мо'рз=Theil, Antheil; Geschick, Schicksal].

Мірчити (С.) брати мірку від меленя збіжа.

Міренік (Д.) „що мірее землю“, geometra.

Містиско (Крс.) **Гніздо** (Крс.) **Містище** (Ж.) placenta, Mutterkuchen.

Мішка (Ж.) Бвірник к. Мик.) патик на кінци розчепірений до мішаня вурди (урди).

Мішеники (Ж. sing. мішеник) газди, що дають вівці на чужу полонину до випасу „на стаю“.

Млоити (Терн. Самб.) schwächen, abmatten. Мене млоит es ist mir unwohl (cf. poln. mdlić, čech. mdleti; russ медлить = zögern).

Мовна (С. statt вовна ähnlich komip statt ковпир, рімний statt рівний, ватуля st. матуля) Welle. Мовни б'ють die Wellen schlagen an.

Мовніт (Крс.) **Мовне б'є** fulgurat, es wetterleuchtet; fulminates blitzt.

Мовчливий (Л.) мовчазний (Укр.) schweigsam, verschwiegen.

Моква (См.) Nasses Wetter; Nasskälte, мриво.

Моклек (С.) „лісковий опіх, що не ма в нім зерна; коли на Ивана дождж иде, то вимокне“.

Мокрек (Кал.) мокляк, Sumpf. **Мокряк** (Л.) **Сиряк** (Л.) **Сирняк** (Л.) **Сиряча, Сирняча** plur. сиряки = сирі дріва.

Молистити ся (Стр.) просити ся. Він его бив — а той так молистит ся.

Молодина (Л.) **Верхнина** (Л.) сметанка, Oberes.

Молодойка (Мик.) кукурузяна мука (кукурузянка) на солодкім молоці. Im Süßmilch gekochter Maisbrei.

Молодек (Ж.) Junker, Junggeselle.

Молозево (Зак. молозиво) Beest, Biestmilch colostrum [старосл. мл'зиво; мл'стн ἀμῆλγειν mulgere. — Из библии Острожского видана 1581 р. или не іакже млеко измолзе, насырнать же ма еси равно сыроу, кожею и плотию ма овлаче, костью же и жидами скшилат ма еси.] Słownik Lindego. T. III. str. 138.* **Міост**, n. p. Dopadlszy warzechy i mlostu Nawali w brzuch śmietany. Władysława Potockiego, jowialitates 2, 32.? — Meiner Meinung nach gehört **міост** zur Wurzel **мл'з** mulgere, sanskr. mrdž abstergere und mrs mulcere, griech. ἀμῆλγει — wäre mit d. russ. смолость (uber, Euter) zusammenzustellen und bedeutet dasselbe was **пабіа** = Milchwerk, Milchsachen, (Milch, Rahm. Buttermilch, Butter und Käse).

„**Молоко гледжит ся глегом** (глег = Käselab) у путині, б'єт **баталевом** (баталев oder баталев = eine Art Kolben od. Quirl) віберас будз в цідило, покладет, щоб вічуріло (вічурити ausfliessen). В цідилі будз (сир.) — в путині **жентиця**.“

Молот (Стр.) Trebern, mlóto [rad. мл, молоти (zer)malmen. — гл. Записки о Южной Руси. Кулиша т. I. ст. 224. „Під Стеблевоу вони солодъ замочили, Ще й пива не зварили, А вже козаки Хмельницкого з Ляхами барзо посварили, За ту бражку Счинили козаки зъ Ляхами велику драчку, За той **молотъ** Зробили Ляхи з козаками превеликий колотъ.“

Молотня, Молотільня (Самб.) Dreschmaschine. **Молотьба** (Самб.) Dreschen. —

Мольница (Ж.) місце, де вимулив сильний дощ. Durch starke Regengüsse endstandene Lache.

Молоченик (Ж.) **Молочник** (Ж.) самець у риб, Milchner. **Икрівця** (Ж.) самця у риб, Rogener.

Морокв (Л. rad. м'рк aus. мр erweitert cf. Moor, Morast) **Сафина** (Л. statt сапина, сопина rad. сеп сопіти, шипіти — бо вода зашкірна в такіх місцях сопе або чморкає, коли наступити) прогрезь, грузь, грузавина, трясавина, трясавица Pfuhl, Morast, Sumpf, Quebbe.

Морокувати (Ж.) жаль мати, маркітним бути на кого. Морокує = er ist verdrüsslich, er murt. На когось морокувати=на к. нарікати.

Мосір (С. сільниця з одностайного дерева вироблена.

Москати (к. Др.) schlagen. Коваль москає молотком.

Мостина (Л.) помостина, міст, підлога, Fussboden.

Мостівка (Бор.) **Муст** (С. Ксс.) гноівка.

Мотлош (ген. мотлошу Бор.) Gesindel польск. motloch.

Мотузеник (к. Льв.) **Мотузник** (к. Льв.) пошак, посильник, беремник, dragar Lastträger „бо все з мотузом ходит; — auch Seiler.

Моча се становила (С. пр. у худоби) не може мочити.

Мочивий (Ж.) nass. Мочиве літо, dasser Sommer.

Моцарь (Л. statt мочарь) силан, силарь, силач Gewaltiger.

Мохнатий (Кол.) flaumig, behaart.

Мрак (Дмитре) Nebel. Залег мрак der Nebel ist gefallen. plur. мраки und мракі (Дмитре) Мраки залеглі. — Мракі идут.

Мреч (Ж. sing. tant.) Nebel, dichter Nebel. Мреч упала ein dichter Nebel ist gefallen.

Мудерний (Кал.) kunstvoll.

Мудо (Ж. Д.) Ноде. **Мудь, Мудё** gemeiner Kerl, gemeiner Flegel, Bauerbengel. **Хамудь** = мудь (ха приставкою).

Муранділь (Л.) **Морандель** (Уріч к. Др.) Ameise.

Мурашківина (Ж.) „мурашки нагребут фюю“ Ameisenhaufen.

Мурашок медвежий (Мик.) grosse Waldameise.

Мургатий (Ланч) **Мурганистий** (Самб.) dunkel gestreift, польск. moregowany, чешк. morhovany.

Мурга (Гал.) schmutziger Kerl; Saukopf; ordinärer Bengel, schwarz-

Мурованиця (НС.) кам'яниця, gemauertes Haus. [zer Ochs.

Мурчек (Ж.) **Мірчек** (Ж.) Meerschweinchen, Cavia sobaya Pall.

Мучанка (Л.) eine Speise. Муку и воду заминают.

Мушірька (Ж. мушарка) Fliegenschwamm, Agaricus muscarius L.

Мушенник (к. Турки) **Мошенник** (Укр.) Betrüger, Schelm, Beutelschneider.

Мухариці (Ж. n. sing. мухариця) Eintagsfliegen, Ephemerae. **Мухарички** (Ж.) deminut.

Мшедь oder **Имшедь** (Ж.) Flechte, Lichen. (зривн. мох.)

Мяти бульбу (Завадів) дусити бульбу. Вимята бульба з маком.

Мятій (Л.) **Метній** (Др.) мягкій, weich.

Набагнути (Мик.) придумати. На всечину я набагла. Alles habe ich in mein Gedächtniss zurückgerufen. — Sehnlіchst verlangen. Набаг ся того. — Набажний — verlangend.

Набрязгле (набрякле) молоко (к. Трк.) трошки сквасніле. Набрясклий eigentl. geschwollen.

На-відвечір (Л.) перед вечером. **До-світа** (Самб.) раненько, ganz in der Früh, vor Tagesanbruch.

На-в-лету! (Ксс.) Im Fluge. На-в-лету имити.

Навновати (Л.) наувірити, навкучити zum Ueberdruss werden.

На-в-простец (Зар.) grad aus.

На-в-з-до-гінци (Зар.) доганяючи. Zu bemerken die vier Praepositionen in dem Compositum. — Яструб хватає голу́ба навздогінци. Der Habicht fängt die Tauben, indem er sie im Fluge ereilt. Кінь летит на-в-з-до-гінци das Pferd rennt im Galopp, auch на-в-за-води. Ueberhaupt ist die ruthenische Sprache an Adverbien sehr reich und im Stande sehr feine Schattirungen adverbialer Restimmungen auszudrücken.

Нагабати (к. Брод.) verfolgen. Яструб нагабає всілякі птахи (стсл. хлвити согруппере, διαφείρειν.) **Нагабувати** (к. Трк.) anfallen, verfolgen. — Нагаба, нахаба = напасть.

Нагавки (Сян) штани.

Нагалити (Хотінь) нараяти, зуречити; zuweisen; **настрітити** (к. Др.) stręczyć (старосл. галити смртѣм exsilire).

Наганути собі щось (Зак.) sich einer Sache erinnern.

Наганести (У.) штукувати. Бульбами наганесем, аби добути до нового хліба.

Нагваряти ся (Л.) відказувати (на когось), ueber Jemanden schimpfen.

Нагулити (Л.) zufälliger Weise finden. Нагулив заяця er stieß auf den Hasen.

Нагулюковатий (Самб.) aufbrausend, auffahrend; einfältig.

Нагучати (Л.) насварити накричати. **Гучати** (Л.) сварити.

Надегати, Надегнути (Шол.) **Задіти** (Л.) **Засилити** (С.) einfadeln. Надегни иглу (Шол.) = задій иглу (Л.) = силей, засили або усилити иглу (С.) = nawlecz igłę.

Надими (к. Льв.) Bruch (eigentl. starke Anschwellung; надимати, дуги.)

Надовжити (Ж.) Schulden machen.

Надоісти кому (Самб.) Jemandem zusetzen. Надоів мені хлопець.

Надсадити ся (Ж.) подвигнути ся.

Надчалистий (Л.) **Наддуристий** (Л.) нагулюковатий.

На забиток (Д.) z. B. держит маргу на забиток (Д.) er hält das Vieh zum Abschachten.

На-за-в-леги (Ксс.) adv. um die Zeit, wann man sich gewöhnlich zum Schlafen legt. Прийшов до мене на завлеги од. коло завлеги (rad. лег.) **Найда, Найдух** (к. Льв.) Findelkind, Bastard.

Назімок (Ж.) назимок, віл, що має рік.

Наказати (Б.) mahnen, ermahnen. Накажіт Вашого хлопця, щоб не пустовав (Б.) [стсл. наказати σωφρονίζειν castigare, παιδεύειν instituere, παιδαγωγείν erudire, υουθετείν monere.]

Накервавити ся (С.) Blutüberfluss bekommen. Накервавила се худоба — треба кров пустити.

Наковань (Ж.) male ковало до насталёваня сокир.

Наколи (Ж.) коли; als, wenn. **Наколи** wird in Żabie und der Umgebung in der Bedeutung wie die Conjunction коли, doch viel seltener, als diese gebracht.

Наменути (Оп.) згадати; erwähnen; erinnern.

Намістити (Мик.) умістити.

Намуленка (Мик.) Algen; Wasserfäden.

Нанашко (Кол.) хрестний отець.

Нанизати (Л. и Укр.) **Понизати** (Л.) насиляти, наволочи; **пронизати** проволочи [стсл. нанъзити infigere].

На-оказ (Крс.) на показ.

На-о́круг (Ж.) rund um. Чертіж ч'ре гаджуги на-о́круг = die grosse Haselmaus schält die Rinde an jungen Rothtannen in um den Stamm gehenden Ringen ab.

На-о́станку (Зак. Крч.) **На по́слідку** (Крч.) **На по́слідок** (Крч.) zuletzt; endlich.

На перебеса́ (к. Трк. **Взєти мішок з збіжєм на перебеса́** den Sack so wie einen Doppelsack (бисаги, бесаги, bisaccium) tragen d. h. das in dem Sack befindliche Getreide gegen beide Sackenden so zu schieben, dass die Mitte leer bleibt, und dann den Sack auf die Schulter nehmen.

На-пі-в-переки (Др.) der Quere nach.

Напір (Стр.) маточина, голова колеса.

Наплавистий (Л.) **Заплавистий** (Л.) **Надчалистий** (Л.) нагулюковатий, postrzelony.

На-по-в-перед (Самб.) наперед ganz vorwärts an der Spitze; davon наповпередити, наповперезати.

На правец (Матієвці к. Кол.) rechts, rechter Hand; grad aus [стсл. *правьць* *via recta*.]

На прах або **до нащату** збити (Л.) збити на гамуз.

На-присідки (Бор.) на-вприсядки (Укр.) присідаючи.

На прошки (Зар.) geraden Weges; über Berg und Thal; grad aus. На прошки ити.

Нараквиці (Кол.) з волочки або кожуха зроблені маншети [зрив. *наржквица* *chirothecae sacerdotialis genus*].

Нараяти (Др.) zuweisen, zuschanzen.

Наривати (Мик.) пр. наривати бики Ochsen anspannen.

Наріжниця (С.) сніпки, що пришивають на ріг хати.

Нарозумити (Ж.) когось = напутити (Укр.) на добру путь навести. Jemanden auf guten Weg führen, Jemandem einen verständigen Rath ertheilen. Нарозумив би тебе Бог, Gott möge dich erleuchten.

На-серед (Зар.) mitten in. На-серед води mitten im Wasser.

На-силу (Л.) mit Gewalt, par force.

Наспорити (Кр.) zulangen; liefern; darreichen; in Fülle geben; достачити, достарчити; наспорети. freq.

На-стежінь (У.) **На-в-стяж** (Укр.) **На-стеж** (Кол.) **На-стежір**,

На-розтвір (Шол.) angelweit. Отвори двери на розтвір.

Настолочити (Бер.) stampfen. Ногою настолочив хробака — er stampfte den Wurm mit dem Fusse.

Наський (Гал. Укр.) nostras, unsren Landsleuten, unserem Lande angehörig; unserig [стсл. *нашьскъ* *гъметерос*, *noster*] **Васький** *vestras*. **Ихній** ihnen angehörig.

Натасовати (Зар.) naklasti. Натасовати в горне бульби.

На той час (к. Льв.) Zu der Zeit; zur selben Stunde.

Натрудоватіи (Л. зрив. польск. *trąd, trądowaty*) räudig werden; Kupferfarbe im Gesicht bekommen. Піяк натрудоватіе = набрєзгне (набрєкне) в лиці der Trunkbold bekommt ein aufgetriebenes, kupferfarbnes Gesicht.

Наткнути (Бистр.) aufspieszen. Мухариці дрібненької не наток би на удку, die ganz kleinen Eintagsfliegen können nicht auf die Angel gespiesszt werden.

Натрутник, **Натрутник**, **Натрувник** (Укр.) полотно, котрим накривають трумну, Sargtuch.

Начахолити (Самб.) = нарубати, натяти. пр. хворосту. [Vgl. учахнути, вчахнути рплücken; підрахнути unterschlagen, unterhauen; unternagen z. В. хробак підчах; розчахнути mit grosser Gewalt auseinander spalten; грім розчахнув oder розчах дерево; чахнути, welken; schwinden, чахотка = сухоти Schwindsucht.]

Начепурити ся, **Набундзєрити ся**, **Набундючити ся** (Зак.) zornig werden, auffahren. Индик начепурив ся.

Начерємшити (Стр.) in Fülle geben. Ти мені тільки снопів начерємшив, що не дам си з тим ради.

Нашельник (Зак.) Deichselkette, Deichselriemen.

Нащурити уши (Л.) Die Ohren spitzen.

Николайки (Оп.) на св. Николу дають чемним дітям подарунки „Николайки“.

Нині, **Нинька**, **Ниньки**, **Ниніка**, **Ниночки**, **Нинечка** jetzt (м. днині; днина der Tag; зр. гр. *νῦν* jetzt, nun].

Ні-котрий (Зар.) жаден. Я вже не знаю ні котрої пісни.

Нікуда (Ж.) nirgends wohin.

Ні-кус (Самб. Сян.) **Ні кущик** = ні трохи, нічо. eigentl. kein einziges Stück (кус = Stück, Bissen, *кжсь* *kes*) kein Bischen d. i. nichts. Нікує не помогло. Es half gar nicht.

Ніт (С.) nein (cf. russ. *нѣтъ*) **Тут** (С.) hier.

Нічниця (Мик. plur. tant.) гачки присилені на кріпких нитках, котрі увязують до патики. На ті гачки настромлюють (намикають) мересниця (Phoxinus rivularis, Ellritze; нерісниця) и ставляють той прилад нічо важкими камінями приложивши. патики, а гачки з жиром упускаючи у воду.

Нічого діля (Л. С.) = для нічого, пусто, без причини [psl. *д'кла* *діа* propter.]

Неборє (Л.) місто небоже. Цит-же неборєйко (Л.) До жєнщини:

Небірко (Л.) — **Неваловшний** (Л.) не валушний, невалочний, нездібний.

Невістуйки (Ксс.) **Невістки** (Ж.) **Королицє** (Кол.) Weisse Wucherblume, Chrysanthemum leucanthemum L.

Неврод (Чортк.) Miswachs. Вдарив неврод рік по року Miswachs ist ein Jahr nach dem anderen eingetroffen.

Недогін (Зак.) Fusel bei der Branntweinbereitung.

Незділивий, **Незділний** (Ксс.) ungefällig, nichtdienstfertig, pol. *nieu-czynny* [старосл. *зд'кловати* *adiuvare*.]

Не знав (Зар.) = не знати, wer weiss, man kann nicht wissen, vielleicht. Не знав, чи п'ятьма кіньми не поїхав.

Незнавидіти (Терн.) Hass gegen Jemanden fassen, pol. *znienawidzieć*.

Немола (Зак. зам. намула) Schlamm. Немолою воду чути.

Ненависний (Кол.) кого не мож навидіти, unaustehlich, unerträglich.

Ненатля (к. У.) ненасит; ненаситність, Nimmersatt; Unersättlichkeit. гл. Шевченка **Кобзарь**. У Празі 1876. I. ст. 159. Ось слухай же, що то роблять задрощі на світі і **ненатля** голодная. — **Тлїти** (У.) дуже скоро и жадбно їсти, begierig essen, verzehren, aufzehren. Ненатлий, ненатливий unersättlich cf. psl. *тлїти* *διαφθεیرهιν*, corrumpere. **черв'як древо тлїть**. Nachtfalter (phalaena) heisst in vielen Gegenden Galiziens **нетля**; dem Volksglauben nach, wird sich ein Mensch, dem die „netla“ zufälliger Weise in Milch od. andere Speise fällt, nie sättigen können.

Ненє (Ксс.) Mutter.

Непоймавши ся (Л.) ohne sich zu schämen, ohne sich Skrupeln zu machen.

Непріємно (Самб.) unangenehm.

Непроторєнно (Ж.) sehr viel. [проторити *impendere*; *λαμβάνειν*, *sumere*; укр. проторити].

Не стій, не погди (Л.) в одній хвили, без проволоки, augenblicklich, ohne Verzug.

Неутрійний (Ж.) nicht giftig.

Нехарний (Кол.) unrein, unsauber. **Нехара** oder **Нехаринец** = вовк.

Нехарь (Зелена коло Н.) coll. Raubthiere namentl. Wölfe. Нехарь пошкодила худобу die Wölfe frassen das Vieh. [в польск. *niekara canis lusaon* вовк чорний].

Носиленки (Ж.) два досить довгі друки, котрими беруть копиці сіна для зложення их під оборіг (оденок).

Ноша (Ж.) Tracht.

Нявки (Ж. Укр.) міауен. Кіт нявкаєт або нявчит. (Ж.)

Обавлести се (С.) säumen. Не обавлей се = не пиней, не бари ся.

Обваруцкати се (Угр.) sich beschmutzen; sich herumwälzen,

Обваруцканий обталаланий. Свині обваруцкала се в болоті. **Обмаруцкати** (Л.) обваляти (cf. марати (rad. **мр** валяти.)

Обвеснити се (У.) на весну з роботою в полі упорати ся.

Оберéмок (Гал. Укр.) дерева = тільки, кілька на раз на бере. — Bürde. — (зр. польск. brzemie).

Обертан (Сан.) ein Tanz.

Обим (Л.) щобим. Він мені гварив, обим ся на тото не творив = говорів мені, щобим до того не мішав ся.

Обірник (Ур.) Dünger (від обора, Hürde, Viehstall; про тоє обірник = те, що виберають з обори.)

Обкорити (Угр.) кору здоймити. Rinde abschälen. Обкорив дерево.

Облав (Самб.) Wildeintreiben; grosse Jagd, облова, облава.

(**Облиця**), **Віблиця** (Л.) zylinderförmiger Klotz, ziemlich dünner, langer Baumstrunk, dicke Stange.

Облоги (Ж.) або рамці (пр. шиб) Rahmen.

Обнести когось (к. Льв.) Jemanden verläumdnen.

Обніж (gen. fem. Крс.) der in den so genannten Körbchen (an den Hinterschienen) der Biene gesammelte Blütenstaub.

Обніже (С.) часть стола під віком, котра служить яко скриня.

Облоки (С. rad. **вльк** statt обволоки so wie обора statt обвора) Wolken; uneigentl. auch Firmament, das Blaue des Himmels. **Облаки**, **воблаки**, (Терн.) Wolken **Оболони** (Л.) Fensterrahmen; Fensterscheiben; Fenster. **Облак** (Сян.) Fenster (угорск. ablak з руск. rad. **вльк**.)

Оборіг (Гал.) дашок на чотирох друках, під котрий складають сіно або й збіже. Fehm, Feim, Schober [rad. **вр'к** curare. беречи schützen also оборіг das zum Schutze Dienende]. **Оборожина** (С.) чотири друки, що ставляють на оборіг. В горі приходять чотири **огнива** ввиді чотиреугольника, а до огнив присилені **бильці** або **ціпки**. Та, мов, крошня вкрита соломною творить дашок хоронячий од перемаканя (од промоки) збіже або сіно в оборозі.

Оборотати (Зак.) stämpfen. Ячмінь оборотують на логазу. Товчуть в стулі два рази, раз оборотують, другий раз гладять на чисто.

Обрізки (Крс.) Abschnitte.

Обсікати (Самб. rad. **сек**, secare) eigentl. abhauen, rund um abhauen, abschlagen. Обсікают бульбу, обгортают корчовою мотикою.

Обсудливий (Кол.) klatschüchtig.

Обтарити ся (Самб.) обваляти ся (зр. польск. tarzać się, у лоду talać się укр. пішов на **поталу** = пішов в поневірку; орлам на поталу = на паству). Кінь обтарив ся в болоті. — Кінь тарее се das Pferd wälzt sich. (таряти ся, обтарювати ся freq.)

Обух (к. Льв. Самб.) Axtrücken. Обухом ударив.

Обхідно (Ж.) пр. туда дуже обхідно dorthin (wenn sie gehen werden) werden Sie einen weiten Umweg machen.

Обчимхати, **Обчемсати** (Самб.) обмикати, обібрати, **Начимхати**, **начимсати** (Кол.) намикати. Начимхай сіна з стога. **Почимхати**, **чімхати** (Стр.) чмихати, скоро ити, бічи. Чімхай до віята.

Обчирати, **обчерсти**, **обчрѣти** (Ясенів) abschälen. Білиці обчирают луб die Eichhörnchen schälen die Rinde (луб eigentl. Bast) ab.

Общубрати (Крс.) zermudeln; zusammenknicken; abreißen властиво чупер (чубер, чуб) обірвати.

Огарок (Самб.) недопалок из свічки и пр. опалок (o privativum).

Огвара (Самб.) Ungeheuer; ein ungeschlachtetes Wessen; etwas ausserordentlich Grosses. Корова - огвара **Охвара** (Кал.) = огвара. Жінка - охвара eine Hexe.

Огидник (Шол.) ekelhafter Mensch. **Огиднице** (Шол.) ekelhaftes Weib.

Оглаблі (Сян.) **Оголони** (Крс.) на яслах піхурі у коней.

Огниво (Мик.) Kettenglied. Ити в огнива im Zickzack gehen.

Огортка (Мик.) Ueberzieher.

Одніпати (Самб.) **Віднепати** (Самб.) змарніти. **Занепати** захляти, заслабнути.

Одомаш (Сян. П. С.) **Галдамаш** (угорско-руск.) могорич mercipotus, Halthaus, Kauftrunk [кроатск. aldomas, угорск. áldomás.]

Одягнути ся (Зак.) sich anziehen.

Ож (Л.) же, що, dass. **Ож би крем** (Л.) що би не знати що.

Ожеледице (Д.) Glatteis. Ожеледь (Шоломия к. Льв. Укр.) ожеледа, старосл. **жал'єдица**. — **Ожелед** (С.) Schneegrauen. **Поледиця** (С.) Glatteis.

Озниця (Сян.) діра в стріці, куда дим виходить (кор. **вльз** санс. anh(angh) рівно як и в слові гузиця, Steiss; узнути, взнути = поцілювати в гузицю).

Ознобити ся (к. Чрк.) Простудити ся (С.) **Зазєбити ся** (С.) sich erkälten.

Окéло ся (Кол. отечи ся, отекло ся) ist noch als Ueberschuss geblieben. Окéкло ся и для мене.

Оклéпок (к. Льв.) **Оклéпанец** (Шол.) **Приоколоток** (Угр.) **Приоколоток** Bund Stroh, Strohgarbe. **Околот** (Гал.) = 7—8 оклепанців звязаних. — Иди трести приоколотки — а як вітресеш приоколотки, навежи три пуки (Угр. **Пук** = околот.) **Околотувати** (С.) „молотити з більшого.“

Окóпище (Др. и пр.) eigentl. mit einem Walle umgebener Ort; jüdischer Friedhof.

Окріяти (Ксс.) recreari, gesund werden, stark werden. Пчола окріяє [стсл. **кр'квати** quiescere uti videtur слов. okrémati convalescere; стсл. **окрияти** in se reverti].

Окривіти (С.) lahm werden. **Укривити** (Стр.) lähmen, krumm machen.

Окур (Угр.) засохлий коров'як (коров'ячий лайняк), котрим підкурюють пчоли.

Оманець (Самб.) манівець, Schleichweg.

Омачка (Др.) **Мачка** (Стр.) що омакає в чубуку, Tünche.

Омега (Ж.) Alpenrose, Rhododendron ferrugineum L.

Омохтіти (Самб.) mit Moos bewachsen.

Омпно (Д. зр. польск. wątpić) пр. мені омпно = мені маркітно es verdriesst mich. Омпити (С.) zweifeln praes. Я омпно.

Омяснути ся (Л.) **Ошибнути ся** (Л.) sich irren. Омяснув ся. Ошиб ся.

Он (Чортк.) dort. **Он-он** (Чортк.) **Ген-ген** (Терн.) dort in der Ferne. **Онде, Ондека, Ондечка, Ондечки** (Чортк.) dort (зр. хорватске ondeka, гуцульске генденьки.)

Онако на світі (Л.) = зле на світі, не так як повинно бути.

Оначити, Онаджити (Самб.) in verschiedener Bedeutung gebraucht. Оначит = ні се, ні те робит. Оначи з ним = поговори з ним. Розонаджити нитки = розплести. Заоначити иглу = засилити. Заоначити у сорочки ковпир = завернути так, як має бути. Вионаджити кінець = витягнути кінець.

Ониж (Л.) **Онъ** (Л.) аж, erst.

Оногди (Д.) оногда недавно, neulich, vor nichtgar langer Zeit.

Онучі Fussfetzen. „В Жебю носе онучі крашені (червоні), білі, чорні або дублені кірем в вільхи (жовті).

О-па-золити ся (к. Др.) опарити ся золою [золá ausgelaugte Asche; Lauge.]

Опалати (к. Льв. Др.) wannen (зр. чек. palati = vati, povivati. Мак, крупи опалають. „Берут гречані крупи в нецки (нічви) и — швидко рухаючи нецками сюди-туди — опалають крупи. Тое, що виопалає се, луска и инша омить: **Опалини** [cf. опалка Wanne; psl. опаница λεκάνη, pelvis; полоти, виполувати; полова; лат. palea, франц. paille (солома); опалати = von Spreu reinigen.]

Опáлини (к. Льв. Др.) Abfall beim Wannen.

Опачина (Д.) керма, Ruder.

О першім когуті (Л.) die Zeit in der Nacht, wann der Hahn zum ersten Male kräht **О другім когуті** (Л.) d. Z. i. d. N., w. d. H. zum zweiten Mahle kräht.

Опій (Др.) Opium (о-пн-ъ = опой) Дали ий опою — и заснула на віки.

Опішити (Ж.) saumselig werden. Дуже спёчно то и кінъ опішив да die Hitze sehr gross ist, wurde auch das Pferd träge. Опішний кінъ ein trüges Pferd. Опішений кінъ ein ermüdetes Pferd. Опішила служниця ein trüges Dienstmensch [опкшати viribus deficere; опкшити fatigare; в словенск. opésati = ослабати; польск. opieszaly, saumselig.]

Оплета (Самб.) плетиво, Flechtwerk; Material dazu.

Оплетини (Л.) плетінка на коси.

Опліча (Сян. Л.) женська сорочка. Нашивана опліча. **Плечика** (Чортк.) вишивані нарамники у сорочки женської.

Опрацовати (Крс.) опрацювати, bearbeiten.

Орсак (Д.) дорога цісарска або цісарька (Д.) мурованка (Терн.) Chaussée [старосл. орсагъ vel орсагъ regio; польск. orszak Gefolge, угорск. orszag Land, Reich.]

Орудувати (Д.) eigentl. ein Geschäft betreiben; worin eine Fertigkeit haben. Орудує зілем = kennt den arzneilichen Gebrauch der Pflanzen.

Осаднений кінъ (Ж.) **осаднений к.** (С.) спарений кінъ ein durch den Sattel am Rücken wund geriebenes Pferd.

Освинути (Л.) in der Bedeutung: zu sich kommen, genesen, reconvalescere. Був слабій — тепер мало освив = er war krank; jetzt kam er ein wenig zu sich. — Früh aufstehen z. B. На завтра бодайсь не освив = бодайсь не встав = das Morgenlicht des folgenden Tages

sollst du nicht sehen, Tod ueber dich! [cf. psl. **осквнѣти** illucescere, mane surgere; **оскитати** pol. oświtać, oświtnąć.]

Оскарб (Самб.) 1) Spitzaxt; 2) **жорнівка** (Шол.) Quirl (b. d. Handmühle).

Осквернити ся (Л.) sich besudeln; auch я осквернув ся = я спорзнув ся, зтывъ спорзне, скоромне.

Оскипище (к. Др.) або **Грабевно** держак грабель. Rechenstiel.

Оскорб (С.) кривда, Unrecht, Unbill. **Оскорбити** Jemandem Unrecht thun [psl. **оскрѣвити** λυπεῖν affligere; παραδειγματίζειν ludibrio habere].

Ослі (Самб.) grössere Bank.

Остебні драбини (Самб.) драбини заложені дошками. [стек firmare].

Остега (Самб.) Granne z. B. bei der Gerste.

Осторобити ся (Ж.) scheu werden; scheu auseinander sprengen. Вже осторобили ся гоніці die Taumelkäfer sprengten scheu auseinander [старосл. **стрѣль** після Миклошича durus; fortis; — о-стороб-ити ся. — **О** privativum.

Острива (Ж.) острова, друк, до-окола котрого складають стіг сіна.

Остривний камінь (Л.) Wetzstein, Schleifstein (scheint vom ungebr. ostriwo vermittelt d. Suff. **кнъ** gebildet zu sein; ähnlich **істивний** (Укр.) v. іство = Essen, Speise.

Остріжки (Самб.) розсохате кіле, котрого уживають при сушеню сіна.

Острішок (Б.) **Острішник** (Самб.) **Вінець** (С.) На пліт дають горі, „вінець“ з периву (перив = перий, перій Quecken), соломи, перети з гноєм и пр. eine Art Zaundach.

Острові (С.) дірки в ходаках, куди затягає ся волюки.

Островівна (коло Яблоніці) Schwein, sus.

Отріб (Д.) Eingeweide.

Отруби пилині (Ж.) Sägespäne.

Осуга (Зар.) unreiner Satz im Wasser, in der Milch oder Butter [**осоугити са** vanum reddi.]

Осужка (Грабівка к. Кал.) сметана, Rahm, Sahne.

Осух (Сян) плячок з квашеного тіста.

Осварі (Крс.) od. **Опили** (Крс.) Abfälle beim Bretttercheiden.

Ошкáлок (Угр.) з берези або бука скипа. Ошкálки колять на дрібні кусні, котрі звуть „липиною“.

Охаба (Стр.) грубе, здружніле дерево. **Охаба** (С.) **Непотріб** (С.) Taugenichts. **Охаба** (Сян.) **Охабиско, Охабище** Lache; Tümpel; altes Flussbett.

Охабити ся (по під Бєськидом) **Зьохабити ся** лишити ся. Я ся охабив дома. ich bin zu Hause geblieben. **Охабити ся чогось** einer Sache vergessen; etwas verlieren. **Охаблений** (Ж.) den man meidet, unaustehlich, vermaledeit, котрого би кождий хотів охабити ся, позбути ся, спекати ся; проклятуций. **Дідько охаблений** vermaledeiter Teufel. [Chron. Nestoris. **И послаша Кыяне къ Святославу, глаголюще: ты, княже, чюждея земля ищши и влюдиши, своєю ся охабнѣ.**]

Охтити (С.) narikati, klagen (confer cum охати).

Оцек (Ж.) ось-як, мабуть (= має бути); wahrscheinlich.

Очепá (Д.) **Чіпе** (Д.) ловлять плоть „очепою“ коли прибити мас до берега.

Очутити ся (Зар.) **Очути ся** (О.) очуняти wieder zu sich kommen.

Ощени́ти ся (Печеніжин) Junge bekommen, werfen (von Hunden und Wölfen.)

Ощипок (Сян.) вівсяник; плячок з вівсяної муки Haferbrod.

Павун (Ж.) раво (самець) (старосл. *паоунъ*). „Павунами“ зовуть теж павлині пера, що затикають за „кресаню“. Коло Бродів звуть ті пера „павичами“. (п. sing. *павич*) Співають: Коб я мала такі вочи як у того павича, Тоб я собі виморгала в свої пані панича.

Па-з-діре (к. Льв. *др scindere*) Acheln. Киньте паздіре на вогонь werfet die Acheln ins Feuer. **Паздерити** (к. Льв. *Др.*) паздіре здирати терлицям із лёну або конопель; бити, щоб аж паздіре летіло. Як стану те паздерити = як стану тя бити.

Пазинати (Ж.) lauern. **Пазити** (Кол.) = пильнувати, стережи. — Ти собі пазь діти, а я піду. Du, gib Acht auf die Kinder — und ich werde gehen. [*пазити* attendere; — *сж* *савере* — словенск. *raziti*.]

Пазмільки * (Зак.) eine Pflanzenart.

Паленя (Л.) мала паленичка, паланичка.

Палівиско (к. Льв.) палівисце, паливо. Brennmaterial.

Палига (Стебник; вираз гірницький) стріп, повала, криша в ходорі копальнянім.

Палюхи палят на Андрія (Кал.). Вимикують мички з кляча, а поприправивши их пр. до стіни запалюють. Ті мички палимі зовуть ся „палюхи“. Коли горючи падуть на себе, то закоханці — міркують — поберуться; колиж палюхи в противні сторони попадають догориваючи, так не бути закоханим у парі.

Пальковати (Самб.) значити паликами (пальками); **Відпальковати** зазначити вбитими у землю паликами. **Запальковати** паликами означити.

Палчак (Зак. виговорюють „палцак“) або **Штомбур** (Зак. стовбур, cf. стовб, *стлъкъ*) Stängel.

Памолодок (Терн. Жовк. Самб. plur. памолодки) junger Trieb, Ausschlag (d. Pflanzen).

Паморока (С.) попрака, Nebel. Паморока упала, потом пробере ся der Nebel ist gefallen — nach einiger Zeit wird es heiter sein.

Паметуший (к. Льв.) властиво добре памятающий; відтак в пасивнім значіно: мои гріхи **паметуші** и **непаметуші** = гріхи, котрих памятаю и непамятаю.

Панькати ся (Самб.) коло когось = коло когось ходити як коло пана.

Панаджин (коло Мик.) ґрунтова спадщина, Nachlass eines Grundstückes.

Пакати (к. Льв. Кал.) **Пихкати** (к. Льв.) schmauchen. Пакає люльку er schmaucht seine Pfeife. [чеськ. *tabak bafati, kouřiti*.]

Паношити ся (Самб. Стр.) stolz, hoffärtig werden; den grossen Herrn spielen. Спанюшив ся.

Пантлика (Сян. Стр.) тясма [зр. мад. *rantlika* Band; стсл. *пхтати* nectere; польск. *reřlica*.]

Пара́ (Ж.) verkürzt statt Параско!

Паренити або **покладати** (Самб.) поле = перший раз орати, щоб земля спухніла (спухковатіла) **Паренина** **парениця** так зворане поле.

Паркотати (к. Льв.) plappern, plaudern. Стара баба все паркоче.

Паркотливий (к. Льв.) plauderhaft. **Паркотливец** Plaudermaul.

Парник (Ксс.) парун, ударене, стусан, туз. Schlag, Stoss.

Паровина (к. Др.) **Патериця** (к. Др. Укр.) кий, Stock. **Палюга,**

Палига (к. Льв.) grosser Stock.

Партиця (Л.) стяжка. — **Партъ** (Бук.) доля. Schicksal, Loos. (cf. lat. pars).

Пасина (Л.) плохий пояс.

Пасіка (Самб.) umgebauene und ausgerodete in bebautes Land umgewandelte Waldtheile.

Пасмистній, Пасемистий (Зак.) gebändert.

Пастая (Д.) *Lunaria rediviva* L. Spitzfrüchtige Mondviole. Кресані затикають „пастасв“. Коли вже струче (siliqua) завяже ся, лущпинки віддуплюють а лишають лише середущу півку сріблито вилюскуючу и встромляють бадило із такими півками за кресаню. Подібно украшають в Альпах капелюхи **Нечуйвітром білолучем** (*Gnaphalium leontopodium* Willd. Edelweiss), рослиною, котрої я не стрітив досі в наших Карпатах. —

Пастир або **пастух** (Ж.) Hirt.

Пасть, Пастка (Самб.) Falle (v. падати; пад-ть.)

Пáхторити (Кал.) schnüffeln, schnuppern (cf. пахати, пахучий). Пес пáхторит. Жид по ярмарку пáхторит, когоби ошукати.

Пацкуда, Пацкудище, Пацкунний (Л.) паскуда, паскудище; паскудний Unflath; unfläthiger Mensch; hässlich, scheusslich.

Пацетник (к. Льв.) Gebärmutter (beim Schweine).

Пашенка (Стр. пасчинка) малий цебрик, в котрім розчиняют тісто.

Пенельник (Кол.) Teufel; teuflischer Kerl, Teufelskerl. **Пекельниця** g. fem. Teufelsweib.

Пеня (Л. Укр.) біда, халепа, невзгода.

Перга (Гал. Укр. зр. польск. pierzga, санскр. paraga) Stopfwachs.

Перевертаник (Ж.) корж з буришки, кукурузяної муки и бриндзі ein Kuchen aus Kartoffeln, Maismehl und Brinse.

Перівіця (Мик.) удка, Angel.

Перезимча (Л.) зимоване теля.

Перекабатити (Чортк.) перевернути, перекинути. Перекабатиw го=переробив на своє. **Перекабатити ся** = кабата пійти, umschlagen purzeln.

Перекицнути (к. Льв. перекитьнути (ся) sich umwerfen, purzeln. Перекицати ся = перекицати ся.

Перекіп (pl. перекопи) Graben.

Перекоси (С.) скошене сіно. Сіно в перекосах.

Перелітовати (Крс.) літо перебути.

Перемітка (Л. *мет* iacere) маленька кладочка, що перемітає ся через потік або грузаве місце; покинута на таким місци **вернина** (rad. *вр* infigere cf. *колъ вѣврѣти между рѣкма.*); — пень дерева колють у подовж на 5—6 або більше **вернин.**)

Перемітовати (Д. in der Bedeutung *wechseln* z. B. Буває, ласице на зиму перемітує **барву** (Д.) Zur Winterszeit wechselt das Wiesel zuweilen seine Farbe.

Перемулина (Самб.) Lache, Tümpel.

Переняти ся (Зак.) aufhören. Дощ переняв ся der Regen hörte auf.
Переопалати (Угр.) pшонó, крупн переопалати = **зъопалати**; в перенос. значіню: Добре го переопалав = вибив.

Перепічки (Самб.) маленькі пасочки; дають священникам по овсященю паски.

Переруб (Самб.) **Перэруба** (Л.) засік, ein Fach in der Scheune.

Перестрітати (к. Др.) перейти дорогу. Перестрітали го дівки = перейшли ему дорогу. **Зострітати** (Л.) begegnen.

Перило (Самб.) Querwand, перестінка pol. przepierzenie.

Перистий (С.) gestreift. Перистий віл = бочистий (С.)

Перія (Зар. С.) Gasse; Häuserreihe (зрив. польск. pierzeja, pierzaja)

Перістоший (Крс.) mit dichten Federn am Halse bedeckt; am Halse gestreift.

Періщити (Терн. Самб. Укр.) бити так, що-б тіло перістим стало. Дощ періщит = паде рісно, бє сильно.

Пєрси (Зар. plur. tant.) und **Пєрса** — Грудн (plur. tant.) und **Грудь** (sing. im Plural z. В. жіночі груди = Brüste) Brust.

Перть (Стр.) **Пирть** (С.) стежка, кудюю вівці женуть.

Пєрхати (Д. unruhig springen. Gotur перхає der Auerhahn springt ungeduldig hin und her (beim Balzen).—**Перхати** auch = пирхати, прихати schnauben.

Пєсливий (Ж.) pol. pieszczotliwy, zärtlich, liebkosend.

Пєсюга (Ж.) **Псюк** (Чортк.) Hund (verächtlich).

Пєтєк (Мик.) довгий сирак.

Пилувати (Ксс.) **Пилувати ся** (Ж.) sich beeilen. Пилуй! schnell! beeile dich. Пилує ся er beeilt sich.

Пинити (Оп. Самб.) перешкаджати. Слота пинит — не мож робити коло сіна.

Пинети (Кал.) verzögern, säumen. Не пиней säume nicht. **Запннв** = забавив ся. Робота иде **пннево** = робота иде помалу.

Пипак (Л.) Hautauswuchs, Schwiele (cf. ukr. пиптики = Fleischlappen am Kopfe des Hahnes, Puters u. a.)

Пира (Яворів) **Пирга** (Ксс.) Hund (verächtlich).

Пирхнути (С.) **Пурхнути** (Укр. cf. порхати, перхати) фурнути, фуркнути, злєтїти. Пирхли або пирхнули голуби die Tauben sind weggeflogen.

Писана трава (Ж.) Bandgras (in Gärten häufig gezogene, durch weissgestreifte Blätter ausgezeichnete Spielart des Glanzgrases Phalaris arundinacea L.)

Питомєнний Корш (Л.) **Питимий** (Укр.) leiblich. Питимє золото. Gediegenes Gold.

Пишки (Крс.) Blutfedern, Federn ganz junger Vögel.

Пишний (Ж.) stattlich; schön; würdig. Братіку мій пишний (als Anrede) mein edler Bruder. Пннчюк пишна та гідна Schoenes, edles Fräulein. Пишна байка eine interessante Fabel; кучерява байка eine obscene Fabel.

Піганистий (Крс.) bunt, scheckig, getüpfelt.

Підбитєк (Ж.) сердак білим баранком обшитий.

Підбїй (С.) те, чїм підбиває ся, підшивка, Unterfutter.

Підвести (Зак.) zur aufrechten Stellung verhelfen. Підвів дитину наймиток der Knecht richtete das Kind auf.

Підгас (Ксс.) сіль, що вибирають из панви, коли вже погасять огонь. **Гаска** (Стеб.) довбня до розбиваня сціпенїої соли виварюваної в панвах (чирунах.)

Підклад (Ж.) або **Серстїнник** (Ж.) серстїнний коц, котрий підкладують під „тарницю“ сїдлаючи коня. [Несторова лєтопись. — Святославъ Игоревичъ. — **Ходя возъ по сєв'к не возашє, ни котьла, ни мьськ варя, нъ по тьнькоу изр'казв' коннїноу ли, зв'крїноу ли, или говядїноу на оуглаихъ испекъ ладашє, ни шат'ра имашє, нъ по д'ъкладъ поставв' и сєдло в' главахъ:** такожде и прочнн кон їго вєси вьхоу.]

Підклоцкати волосє (Укр.) підтяти на передї, чївку притяти так, щоб лиш короткі клоки волося лишили ся.

Підкладки, Підстїлки, Застїлки (С.) підшви під ходаки.

Підколїнницї (Д.) eine Art wollener Hosen, welche die Huzulinen im Winter tragen.

Підлішки (Угр.) орїхи з ліщини опавші, вже покільчені.

Піднебєне (Стр.) повала в печн.

Підникнути (Зар.) grösser werden, aufwachsen. Лєдвн що підникло.

Підойма * (Ж.) **Підорва *** (Ж.) Pflanzenarten.

Підсїдки (Терн. Кол.) пр. на підсїдки ити на заяця.

Підстолини (Л.) скрїня разом из ногами, котра находить ся під іком сєлянського стола.

Підступити (У.) erhöhen. Підступити ціпу.

Підсуканєць (Угр.) чир кукурузяний на молоці варений. Сиплє ся у молоко водою розведєне кукурузяної муки и колотит або „сукає“ колотівкою. — **Підхватити ся** (Л.) скоро підняти ся.

Пїзма, Пїзма (Кол.) пакїєть, прикрїєть; злїєть, дїйма. Leid; Unrecht, Gehässigkeit. Зробити в пїзму = зробити на злїєть, щоб ушкодити. (Vielleicht von der radix **им** (пати, имати) по - сь - им-а; uebrigens vergleiche altsl. пизма odium serb. пизма; griech. πείσμα.)

Пїлка (Самб.) Vortuch; auch ein kleineres Netz, womit Fische gefangen werden.

Пїлский (Ж.) arvensis. Миш пїлска Feldmaus. [польскъ = πεδινός, sampester.]

Пїля (Л.) коло [зр. Укр. била, стсл. подл'к, secundum, ad; pol. podle].

Пїнка (Кал.) Oberes, сметанка.

Пїсникати (Л.) раз на день їсти пїснє страву.

Пїхурка (Самб.) **Пїшка** (Л.) **Пїшак** (угорско руск.) стежка пїша, Fusssteg.

Плавачка (Ж.) промишлюване сплавами.

Плавнє (Д.) collect. дерева, що повнє нанєсє. Treibholz; das durch angeschwollene Wildbäche oder Flüsse an die Ufer herausgeworfene Holz.

Плавця пїти (Л.) поплисти. **Пронурити ся** (Л.) нурця дати, нурця пїти.

Плай (Кол.) Steg (in den Gebirgen.) **Плай** (Угр.) Reihe, Schichte. Снопн зносилн у два плаї — а з плаю у полукїпок.

Планітовати (Л.) удавати ся; помагати. Лік планітний (Л.) лік помічний.

Пластовик (Зак.) пластовець; сніг, що ліпит великими пластями. Schnee, der in grossen Flocken niederfällt.

Пластиве (Кол.) collect. eigentl. Schichten, dann geschichtete Aeste (namentl. Fichtenäste) die man zum Ebenen der Waldwege braucht.

Пластун (Д.) Schnee, der in grösseren Flocken (більшими пластами) fällt. Пластун иде.

Платати (Л.) латати. **Платка** = латка. Горнець полатати = направити.

Платва (Ж.) велике дерево, що спавлюють. **Плоть** має звичайно 20—24 платов — **Дараба** же звичайно 60 кроков.

Платина (Самб.) платок, хустинка.

Плаха (Кал.) grosses, breites Holzscheid; Block; Flötz. **Дріва** плашковаті (к. Льв.) Brennholz in breiten Scheiten.

Плєндри (Зар.) або **Штандари** (Зар.) Querbalken (in der Hütte).

Плєнице (Д.) ein dicker, in die Hälfte gespaltener Baumstamm. Плєниця уживають до ставляня хат [psl. плєница = πλόκιμος cincinnus].

Плєсно (Д.) Plattfuss, metatarsus.

Плєсти ся пр. коло рота ми ся плєте (Кес.) ich hab' es auf der Zunge (und doch kommt es mir nicht in den Sinn.)

Плєцанка (С.) сорочка, що не збираєся на обшивці.

Плєщук (Кал.) рід игри великої. Один парубок кладе ся и на кривають его голову віраком. Другі же из товариства б'ють его особливо до того праником; парубок встає и угадає, хто го „удрав“; если не вгадає, кладе ся знов и опять его „друть“ — если же угадає то на его місце, кладе ся тот, котрого имя відгадав, и т. д.

Плїте (Ж.) collect. Steinplatten, namentl. die am Flussufer sich befindlichen. Кубраки бувають під плїтем — die Hülsenwürmer kommen unter Steinplatten (im Wasser) vor.

Плїва (Ж.) ein sehr starker Regen, Fluthregen. Плїва б'єт [плївти = fluere; плїв-а = плова].

Плїснь (Л.) Fläche, площа, площавина.

Плотарь (Д.) шо плоть (Flösse) збиває, Flösser. — **Клюками** и **ужевками** плотарі зверчуют дерево.

Плохий (Крс.) schlecht. Плоха земле ein schlechter Boden. **Плїхший** = гірший.

Плїщики (С.) „не закручувані сніпки в долину колосом пошиті“

Плєсати (Ж.) hüpfen; tanzen; sich hin und her bewegen. зрив Укр. плясати, польск. плясać. Плєшет білогруд на воді die Seeschwalbe wiegt sich hin und her auf der Oberfläche des Wassers.

Побирати пр. **Сум нас побирав** (Зар.) Trauer ergriff unser Herz

Побій (Ж. побивати, по-би-ть, побой) Dach (der Huzulenhäuser.)

По більшій чєсти (С.) grösstentheils.

Побільювати (к. Льв.) schmerzen. Палец побільює ме der Fingergeschmerz mich von Zeit zu Zeit.

Побочини (Зар.) Seitenwände, Seitenleisten.

Поверєсло, Поверєсіє (Матк.) Strohseil, Strohwisch.

Повіковати (Л.) довго жити.

Повістувати (Ж.) розказувати. Повістуй дальше! erzähle weiter.

Повниця, Повничка (Оп.) склянка, скляночка, Glas, Gläschen.

Повнице (С.) збаничко.

Погар, Пугар (Д.) Glas. Погар води.

Погди (Л.) погоди, пожди, чекай, (год vgl. жд.)

Поглодати (Л.) погризти. Глодати = гризти, Пєс поглодав кість.

Поголубіти (Ксс) blau werden. Etwas anderes **поголубити** = unarmen, lieblosen (gleichsam wie Tauben (голуби) liebeln).

Погостити когось (Кал.) Jemandem aufwarten.

Погрєбарь (Дел.) **Грєбарь** (С) **Копанник** (С.) Todtengräber той, що грїб копає.

Подавно (Др.) längst. Давно ишов? Ой подавно. — Не подавно = недавно.

Подєкуди (Зак.) hie und da; einigermassen.

Подєєки (Ж.) einige.

Подра, Підра (Самб.) Stallboden; Neuboden (rad. др дерти).

Подригувати (к. Льв. Чортк.) zucken; — hüpfen. — **Дрига** Spottname etwa: der Zuckende, der Hüpfende; der Feige. **Дриги го напали** er zitterte vor Schreck (rad. дръг; дръгати, дръжати tremere.)

Подуха (Терн.) задуха erstickende Luft. Задуха auch Asthma.

Подєчити се (С.) сподобати ся. **Не-по-дєчі** = не до вподоби.

Подєчний (Ж.) dankbar; was sich lohnt; nutzbringend. Подєчний сторож, ein nützlicher, treuer Hund.

Подь гєв (Л.) ходи сюда, ходи к мині, komm her.

Позадь, Позадє (Укр.) **Послід** (к. Льв.) польск. poślad, чєск. zadina, zadnina, rozadek, Hintergetreide. Намлинкував чотири кірці збіжє чільного а ділетку позаде. — Позадне зб. — послїдне; зб. передне, чільне. **Уйма** (Л.) Ueberkehr, Auswurf vom Getreide.

Позбиткувати (Мик.) misshandeln, beschädigen. Позбитковав худобу.

Позивати (Др.) auffordern, klagen; Kläger позівєць (утворєне).

Позирати (Л.) поглядати, ansehen, schauen.

Позика (Ж.) Anleihe.

Позна (Корш. scheint mit пїзьма zusammenzuhängen) Schaden. Глядіт, щоб кінь позни не наробив = Gebt Acht, damit das Pferd keinen Schaden anrichte.

Покмїть (Ж.) признака, Kennzeichen.

Покрагати (С.) покраяти, in Stücke schneiden, ähnlich: **подогити** (С.) = подоити. Подогила корову sie melkte die Kuh ab.

Покрєвєць (Самб.) Decke.

Покрупини (к. Льв.) скрупілий мід.

Покрупєнка (к. Льв.) мука з під грєчаних круп. З покрупянки роблять „пращуху“.

Полїте (Укр. Гал.) рік урожайний, літо урожайне.

Полá (С. в.) Steiplatte: **Пїє** (С.) collect, Steinplatten, плїте.

Полá (Ж. Д.) місячниця, місячини, місячне menstruatіo, monatliche Reinigung, Monatsfluss. (зр. грєч. πλόνω, waschen, abspülen, мити, подокати; старосл. плївти = fluere. — Що иншого **полá** = sexus].

Полубка (Угр.) **Обичáйка** (Стр.) Siebreif, Siebbogen (cf. pol. obiecza).

Поліванець (С.) стрілець, мисливець (С.) мисливий, Jäger.

По-легки (Л. Др.) leicht; sanft. Тобі ся полегки діє.

Полівити (Самб.) leichter machen, helfen. (cf. levis leicht; levare helfen.) Полівило очам = помогло о.

Поліг (Д.) пр. сіно на положі = сіно на покосах das Gras liegt abgemäht (rad. лг). **Злоги** (к. Льв.) час, коли жінка злягає по родинах, Sechswochen, Wochenbett польск. pológ.

Поліж пр. траву на поліж косити = косити траву не згрібаючи.

Політок (Ж.) Jahresring (bei Bäumen.)

Половник (Самб.) Spreufach, Spreukammer, засік де зсипують полову або де кладуть околоти, звичайно коло стодоли.

Полоник (Д.) Kochlöffel, вареха (к. Льв.)

Полонинка (Д. plur. полонинкі) Anthus spinoletta L. (aquaticus Bsch.), Wasserpieper.

Полонина (Ж.) зр. сербске планина; руск. полон польск. plon, Ausbeute, Frucht. Гірник руский, назвав свої розлогі луки гірски, з котрих має бивний **полон** випасаючи на них скот „полонинами“ [полон зр. плънь, πλήρης plenus, voll, плінь, плінити].

Полонний (Крс.) locuples, ergiebig.

Полубічок (Чорт. Кол.) Halbfass.

Полузка (Стр. низка eine Schnur Korallen u dgl.

Полянка (Самб.) offener Weideplatz mitten im Walde.

Помірок (Ур.) Parcellen.

Поміть (С.) збіже на пометі = зжате, ще в снопи не повязане.

Помнецькати (Стр. eigentl. помяскати — и вставне як в слові месо, мясо), stark zerreiben. Помнецькати бульби.

Помолодити ся (Крс.) sich mit feinen, weissen Wölkchen umziehen.

Помолодило ся небо. На небі помолодки. [Памолодина = Schmetten, Oberes].

Помрака (Зак.) düsteres Wetter, Nebel.

Понада (Гал. Укр.) Принада Lockung. Принадити anlocken. **Занадити, занутити** (У.) польск. znęcić [vgl. alt ruth. понюда].

Понастарчувати (к. Льв.) = понастачувати (Укр.) zustellen, liefern.

Понеже (Стр. рідко уживане) **Поневаж** (Стр. рідко уж.) **Поневач** (угорско руск.) weil беш ponevadž pol. ponieważ; asl. поніє quia [по+(н)іє], понієже quia, quoniam; **поневаже** quia ἐξ ὅτε, e quo. **ка** eine Partikel, welche den Pronominibus und Adverbiis angehängt wird. Zur Verstärkung dient же = sanskr. gha, ha, griech. γε. **поне+ва+же**; — **ін гентова: ген** = он = **инк** (Pronominalwurzel eigentl. и und нъ), **то** = **ткъ** nd endlich die Partikel **ка**. — **За-го-ва** (vielleicht statt за-год-ва), **тут-ки-ва**, **теперь-ки-ва**, **днесь-ки-ва** etc; **hieher** auch: **кадивай, тадивай**. — **Ян по-не-ва-ч** das **ч** = **чк** = **че** = Prominalwurzel **къ**.

Пониже (С. Крч.) понизше. **Повиже** (С. Крч.) повисше. **Виже** висше. **Ниже** низше.

Поніячити ся (Бор.) eigentl. neutral werden. Поніячили ся шевці = шяка их робота, die Schuster machen ihre Arbeit nicht so, wie es sich gehört.

Понукнути (к. Льв.) понуку дати, принуку дати, принукнути, aneifern. — Чорт тебе до того понук der Teufel hat dich dazu angeeifert.

Понур (к. Шол. Engerling, Glime, Maikäferlarve. „Він нуриг в земли по під корінці“. — [vgl. asl. **понравь** (**понаровь**) беш. ponrava, pondrav pol. padrow, pedrak, ruth. **пандрак**; ruth. **пернак, перналь** (statt понрак, понраль = Larve der Rinderbremse Hypoderma bovis L. auch „Engerling“ genant. Початки до ул. номенклатури V. 25.) **radix** **нр** **thema понр**. **Ян пандрак** eingeschaltetes **д** vgl. зріти, здріти, вздріти, здрячка auch мяз-д-ра (мяс-д-ра) ніз-д-ра (ніс-д-ра), wenn man in den beiden letzten Wörtern **ра** als Suffix ansieht. Sieh **Міздра** (мяс-др-а als Compositum erklärt S. 36.)

По-пере-роз-колювати (Самб.) in dünne Spleissen auseinander spalten. Поперерозколював грубі поліна. Zu bemerken die drei Praepositionen in dem Compositum. Sieh: **С-по-під-різовати**.

Поплави (Зар. sing. поплава) мокляки, що не косять, лишь запускають на них товар пасти.

Поплітати горшки (Угр.) дрововати горшки. **Поплітайко** (Угр.) **Горшкодрай** (Угр. verächtlich) Drathbinder.

Попозирати (Л.) von Zeit zu Zeit blicken.

Попретно (к. Льв.) rein.

Поразити (Ж.) einen Streich versetzen; verletzen; verwunden; beißen. Софія поразила худобу die Kreuzotter biss das Vieh. Софія ражеєт (ражети, ражати frequentat.) die Kreuzotter pflegt zu beißen.

Порéпаний (Манаев) **Поріпаний** (С.) geborsten, rissig, ritzig. (Укр. репати = bersten, reissen.) Порéпане тіло стоноги. Поріпані або посідані руки (з відги репа, репула, ропа, коропа Kröte, бо має мов поріпану шкіру.)

Порожник (Самб.) місце коло дверей, де звичайно кладуть мітлу. — **Покій стоїт порожняком** = das Zimmer steht leer d. h. es wohnt niemand darin.

Порозтікати ся (Самб.) порозходити ся, порозбігати ся. (**тєк** currere; sanskr. tik ire). Розтекла ся челядь = розійшла ся.

Порохнавий (Зар.) поморхлий morsch, vermodert.

Порошники (Д.) **Порошници** (Ж.) ріг на порох, звичайно (але не доконче) з оленячого рогу роблені Pulverhorn. Порошники також деревляні и из звичайного рога зладжені).

Порплі, Порилиці (Зак.) Kopfschuppen.

Порський (Ж.) **Порхний** (Ж.) scheu, flüchtig, leicht erschreckend und zurückprallend. Порський кінь.

Порснути (Ж.) prallen, abprallen, fallen. Порс з конс ег fiel vom Pferde herab. [зрив. приснути, прис(к)нути, порс(к)нути]

Портениці (Кол.) білі, полотняні штани.

Порубок (Кол.) громадський податок на загальні потреби, на платню писаря, учителя, варту и пр.

Порхавка (Ж. Яворів) Bufo, Kröte v. порхати = fliehen; scheu werden; hüpfen.

Поредити (к. Льв.) Ordnung machen; verwalten; herrschen. Ту чєлідь поредит hier herrscht das Hausgesinde.

Посиджінє (Ж.) Відєвічуване (С.) чуване при помершім.

Послабати (Ж.) schwach werden; die Festigkeit verlieren; locker werden. Дно у бербениці послабає.

Послі того (Ж.) darauf.

Поспонувати або **Пуспунувати** (Угр.) ганьбити. Випоспонував го еr hat ihn ausgemacht (зр. лат. postponere nachsetzen, geringer achten.,

Постоли (Кол.) eine eigene Art lederner Beschuhung in sehr primitiver Form. Ein entsprechend grosses Stück Leder wird um den mit wollenen Fetzen umwickelten Fuss gelegt und mit Schnüren (so gen. **волоки**) fest geschnallt.

Постріш (Л.) 8—10 хат належать до одної „постріши“ и разом наймають пастуха до худоби.

Посудок (Ур.) Gefäss plur. посудки.

Потарашити (Угр.) потащити wegtragen.

Потати (Мик.) потонути untersinken. Потав в воді. Потала в Черемши.

Потажити (Кал.) untersinken. Потаж в воді.

Потемрява (Л.) помрака düsteres Wetter; dichter Nebel.

Потирча, Потирчук (Чортк.) Дитина, що вмере, нехрещена. Деятого дня послі смерті летить — по вірованю люда — душа дитини; а за нею чорт жене ся. Се потерча кричить: хресту! хресту! Треба тогді що не будь перехрестити и кинути; коли дитина перехрещену річ зламає, то вже її не возьме дідько.

Потропити (Л.) подоптати, treten. Худоба потропила збіжжя. (cf. holland. trappen = treten).

Потич (Л.) Hühnerzwinger, Hühnerkäfig (cf. тика Stange.)

Потрухи (Ж.) **Потрушки** (Ж.) Eingeweide, Gedärme.

Потуга (Укр.) Macht, Heeresmacht. [vielleicht wäre das altruth. **потоука** hieher zu ziehen cf. psl. **потага** pondus; pol. **potęga** Macht.]

Тугий (Чортк.) tüchtig, stark; pol. **tegi**. **Потужний** (Укр.) mächtig.

Поте (Л.) потетко kleinerer Vogel.

По-часті (Зак.) По-часту́ (Зак.) oftmals, oft.

Почеревниця (Крс.) кровава бігунка, rothe Ruhr.

Почки (Ж.) Gedärme, Eingeweide.

Почукроватіти (Вор.) Zucker ausscheiden. Почукроватів мід.

Пошість (Л.) Krankheit, Epidemie (кор. **шъд** по-шъд-ть = що ходить по людях = *epidemia*. Упала пошість на село.

Похабитися чогось (Сян. Самб.) лишити, полишати, lassen, vernachlässigen. [Літописъ Нестора Святослав Игоревич. **И послаша Кыяне къ Святославоу, глаголюще: ты княже, чюждаа земля иршаши и блюдаши, своєа сѧ оухавивъ.**]

Похрестник (рл. похрестники к. Льв.) **Хрищёник** (Укр.) Taufkind, Täufling russ. крестникъ čech. křtěnec, pokřtěnec.

Похробостіти (Крс.) ein eigenthümliches Geräusch verursachen, so wenn man z. B. überdürre, am Boden liegende Zweige geht, knarren. subst. **Хробот**.

Правити ся (Ж.) eigentl. sich verbessern, ein gutes Aussehen bekommen, kräftig werden. Дають того зіле худобі, щоб ся правила.

Право (Ж.) richtig. Право казавєс (Ж.) recte dixisti.

Правотити ся (Л.) den Rechtsweg suchen, processiren. Пішов правотити ся = пішов на право, доходить права.

Прайник (Л.) праник, Waschbläuel.

Прало (С.) місце, де перуть. Пішла на прало = прати пішла.

Праскати (Л.) krachen, knallen, platzen. Скипа праскає. (Л.) das Scheit knistert (während des Brennens. **Праск** (Л.) Krachen, Knall. Праскі збирало в лісі = греміло сильно и гучало (під час бурі.)

Преця (Л.) предея, прецінь, предеі doch.

Прибагнути (Стр. Самб.) придумати, забагнути. **Прибажний** adj.

Прибій * (Мик.) eine Pflanzenart.

Прибілий (Криворівня) weisslich; subalbus **при** entspricht hier dem latein. sub, dem altsl. **сж** (**сжж** 'клъ') eben so in прижовтий, призелений, призеленковатий etc.

Приворотень (Л.) Rainfarn, Tanacetum vulgare. L.

Пригальмовати (Ксс.) **Запутати** (угорско-руск.) пр. колесо ein Rad bremsen.

Пригатор (Сян.) мала гать при березі; ein kleiner Damm.

Придурковатий (Стр.) трохи дурноватий, придурний rappelköpfig.

Прикутати (Ж.) придбати, приобріти erwerben.

Прилад до пряденя ниток (Ж.) У сего приладу такі части а) **кужівка** простопадно уткнений патик. На ній є б) **куделя** присилена до кужівки с) **кужівником** (кужівник = шнурок, шкурлат.) З куделі сукає ся нитка. Нитка (d) **простень** навинуті на е) **веретені**. **Простень** в інших сторонах: **прішень**, **прішник**, **прострінь**, **починок**. Декуда кужівку долом вижолобану натикають на кілок вбитий в дошку, котру зовуть „преслицю“.

Прилогом (Ж. кор. **лег**) adv. bücklings z. B. прилогом напив ся води er bückte sich nieder und trank das Wasser. (cf. лягма)

Прилуда (Стр.) загиі наконецний, узонький.

Примір (Ж.) Exempel, Beispiel; **на примір** (Ж.) = на приклад zum Beispiel.

Примітка (Сп.) намітка.

Примудькати ся (Кол.) eigtl. den Hoden berühren. Примудькала ся до него — тай привела копеле.

Примховатий (Самб.) launenhaft.

Принавить (Сян.) ja sogar, пренавить (vgl. pol. przeniegdy, przele-dwie; pre bezeichnet eine Steigerung des Begriffes des zweiten Gliedes s. Miklosich Stammbildungslehre s. 363. — Statt pre auch pro in раз-просучий сину statt поз-пре-сучий du Hundssohn, Balg! — Die Partikel при bezeichnet gewöhnlich eine Deminution des zweiten Gliedes z. B. притрудний, придурний, приглухий; прибілий; manchmal aber bezeichnet sie eine Steigerung z. B. прикрасний = прекрасный; смак = Geschmack; присмак Leckerbissen; принавить etc.

Приобріти (Крч.) приобрісти, придбати, erwerben.

Прионадити (Л.) **Зъонадити** (Л.) herbei locken.

Припін (Стр.) Vand. Ніж посять на припіні. — Коні, воля на припіні (припинають до воза, плота, стовба и пр.)

Присідати (Ж-) и пр. струпи присідають es zeigen sich Grind-bildungen.

Присінок (С.) **Прибік** (С.) прибудоване, що прибудоване до хати, затиле.

Приск (Гал. Укр.) glühende Kohlen, glühende Asche. Як вже вигорить в печі **приск** закидують попелом, „загрибають жар“. Як потреба опісля розгрибає попіл и розгнічує з приску вогонь. **Прискати** spritzen; sprengen. Водюю прикати; — sprühen, werfen. Як Максимова хата горіла, то так прискало гискрами на нашу стодолу. **Слово о п'якоу Игорев'к. Ир'я - Тоуре Есеволоде! стонши на корони, прыщяши на кон стр'клми.**

Присмагати (Ж.) ein wenig pregeln. Присмагає огонь.

Приспанка (Н. С.) Beischläferin.

Приспановити се (С.) einen Hort finden; ein Fach wählen. Пристановив се до гандлю.

Пристановище (Зар.) Hort, Zufluchtsort. Коби дати дітем яке пристановище.

Притаїти ся (Зак.) lauern, auflauern. Притаїв ся пес.

Притакувати, Притакнути (У) присісти. Не ма де притакнути на лавці.

Притрут (Мик.) Bärenraupe.

Притьмом (Стр. Укр.) mit Gewalt (тым fatigari.)

Приходить ся (Крс.) vorkommen; sich ereignen sich zutreffen. Приходилося мені не раз стрілетити вовка. Es traf sich zu, dass ich oft Wölfe geschossen.

Прість (Крс. gen. прости) Глубінь (С.) Tiefe; sehr tiefe Stelle im stehenden od. fließenden Wasser.

Пробивач (Ж.) желізо до пробиваня підков. Ein eisernes Werkzeug, womit man Löcher im Hufeisen macht.

Пробій (Д.) великий водопад Прута коло Дори. — **Капливець** менший шипіт на дорозі від Дори до Микуличина за **Пробоем**.

Провал (Кол. Стр.) Abgrund в Укр. провалле.

Провередити (к. Др.) простромити, просадити, пробити, durchstechen, durchschlagen, [в'р'ждити laedere.]

Прогайнувати (Самб.) промарнувати (С.) vergeuden. Прогайнував цілий тиждень.

Проглуб (Стр.) grössere Tiefe.

Прогін (Л.) місце, куда проганяють худобу. **Вигін** (Укр.) пасовиско, на котре вигоняють худобу.

Прозрінє (Оп.) = прозр'єнніє visus recuperatio.

Проити (Стр.) dünsten. Варити в горшку накритім покришкою так, щоб „дух“ не виходив (зр. мазурек. uparlić, parlic.)

Прокидати ся (Заріче к. Кол.) Modificationen erleiden, wechseln z. B. бесіда прокидає ся.

Промінь ріки (Стр.) Flussarm.

Пролуб (Л.) проруб, полонка Eiswuhne [пролуб statt проруб. Dissimilation vgl. lat. singularis, ocularis, solaris aber pluralis, regalis, pectoralis; germ. Knoblauch (st. chlobilouch) Knäuel (st. Kleuel) etc. auch ruth. мересниця od. мерінка (Bitterfisch, Pfrille) statt нерістниця, нерістонька, нерінка. In мересниця, мерест (Pfrille неріст) Vocal - Assimilation, merkwürdige Angleichung, indem der Vocal der ersten Silbe (e) auf den der nachfolgenden (i) ueber den trennenden Consonanten hinweg wirkt.

Просатар (Сян.) той, що проспєть на празник.

Просник (Простник Ж.) gerader, aufrecht stehender Stängel; Stängel überhaupt. У дівенни (Verbascum) довгий просник.

Просонє (Л.) Schlaf, Traum; tiefer Schlaf.

Прости бі! Бо да прости! (Корш. Кол.) спасібі Gott vergelt' es!

Простій (Стр.) добродушний, благий, gutmüthig.

Просуш (Крс. g. fem.) Dürre; Verdorrtes. Просуш в лісі verdorrter Waldtheil.

Протіс (Л. gen. протеса) грубе дерево обтесане, котрого уживають до ставлення хат.

Профатна дорога (Стр. прохватна а не приватна!) Weg über Berg und Thal. Ишов профатнов дорогов — світ за очи! er gieng über Berg und Thal, wohin ihn die Augen führten.

Профачка (Криворівня, прохватити) eine starke Commotion; fatigatio.

Прохажка (Самб.) прохід, pol. przechadzka, Spaziergang.

Прохалавкнути (Кал.) begierig verschlucken, verschlingen. Пес прохалавкнув печеню.

Прочєрть (Дел.) прогалина, стрелиця lichte Waldstelle.

Прочолок (Оп. у хати) Gipfel, Vordertheil.

Прочухрати (Кал.) вибити, протріпати.

Пренистий (Корш.) gestreift. Прениста худоба.

Прєсло (Д.) = сутки (Самб.) у вориня; відступ від одного кола до другого. Der Abstand bei der aus jungen 3—5“ im Durchmesser habenden Fichten oder auch anderen Baumstämmen von gleicher Dicke zusammengesetzten Einfriedigung (воринє rad. вр. в'р'гти, concludere pol. zwierać) von einem Pflock zum anderen; Zaunfach. — **Перєбоина** (Д. rad. би перебивати) як довгі ворини, дають для укріплення еще в середині кіл, так звану „перебоину“. Wenn die zur Umzäunung verwendeten Stämme (gew. junge Fichtenst.) beträchtlich lang sind, wird mitten im Zaunfache noch ein Pflock (перебоина) in die Erde hineingerannt, an welchem nun die Zauntheile stärker befestigt werden.

Псовати (Ж.) гальбити, maledicere, schmähen, schimpfen. Псовав = згальбив.

Пстинькати (к. Льв.) **Финкати** (С.) von Zeit zu Zeit schluchzen od. weinen, wie es unartige Kinder zu thun pflegen. Чого пстинькаєш шмарката?

Псєчити (Ж.) **Собачити** (Самб.) поневирати як пса; лаяти як пса.

Пудно (Ж.) страшно, жасно, schrecklich.

Пуджівно. Бичівно. Пужално. Пужак. Пуга. Бич (Др. С.) Peitschenstiel.

Пуговиця, Пуговичька (Кол.) Metallknopf. Пуговицями набиває Гуцул ремінь (пояс), загалом любить ними строити ся; инколи влітають их дівки в коси — а навіть пєсливо до дівчини говорять: моя ти пуговичько! (старосл. п'жгвица globulus.)

Пук * (Ж.) eine Pflanzenart. Діти їдєт сирє било; оно солодке.

Пукішка (Кал.) kleiner, dicker Mensch; Knirps pol. kordupel.

Пустий (Ж.) unnütz. Пустє зіле ein Kraut, das keinen Nutzen bringt. Пустє! eine Kleinigkeit, Bagatelle! dummes Zeug! Пустє говіриш du drischst leeres Stroh zusammen, schwätztst dummes Zeug zusammen.

Пусто (Явор.) frustra, vergebens. Пусто затрудили ся паночку: такі балти — кінми не переїде! Umsonst hat sich der Herr bemüht: hier sind solche Lachen, dass man mit den Pferden nicht fahren kann.

Пустопаш (к. Др.) Худоба пішла пустопаш das Vieh gieng zu weiden, wo es eben wollte. **Пустопашна худоба** (С.) „що се не упрегає, ино пасє.“

Путня (Самб.) ein grosses, gew. hölzernes Gefäss. Наній з путні конє.

Путера (Євірник коло Микуличина) = путино, ein grosses hölzernes Gefäss, in welchem Käse (будзи и бриндзя) bereitet wird. — В путері загляджують молоко, відтак бють „збителов“ [збителá (Євірник) = баталей (Ж.)], будз виберають в цідило, виціджують сирватку (жентицю). Жентицю звуть коло Мик. „неваркою.“ — Вурду мішають приладом званим „мішка“ — До варєня страви над „ватров“ мають осібний прилад, у котрого слідуєчі части: 1) **вертлюг**, стовб прямиий; 2) **берфела** в горі поземо до вертлюга укріплений друк = берфело (Ж.) на котрім знов є 3) **ключ** до завішаня кітла з молоком або варимою стравою. Під кітлом горить „ватра.“ — Вурду збирають діравою лижкою „**решітков**“. — **Дєф** = полоник до молока, має 1/2 або 1/4 відра.

Путино (Ж.) Судина, в котрій роблять будзи и бриндзю. У путині „молоко гледжит ся, бьет ся баталєєм“. —

Путати ся (Д.) umherschlendern, hin und her ziehen, sich herumtreiben. Путають ся вовки die Wölfe treiben sich herum.

Путє (Терн. gen. neutr.) Weg, Ausgang. Не ма тому ні кінце ні путє es ist ohne Zweck und Ziel.

Путь (к. Др. Л. gen. fem.) дорога, путь (Укр. gen. masc.) В божу путь, в щасливу дорогу!

Пушкарь (Ж.) Війт має ніби сторожників або полицеїв, так званих „пушкарей“. Они ходєт з пушкою (крісом.)

Пухленина (Д.) **Пухлєчка** (Небилів) Geschwulst.

Пчїлник (Самб.) пасєка (зр. Укр. бжоляник.)

Пчолинєц (Стр.) стебник, Bienenkeller.

Пшеничиско (Зак.) Weizenstoppelfeld.

Пшениці (Крс. plur.) mit Weizen angebaute Felder, Weizenstaaten.

Раз (Шоломия) Fall. В такім разу in solchem Falle.

Рамáте (Ж.) **Ряме** (Укр.) **Румáнде** (С.) Fetzen, Lappen, Lumpen. З рамáте зроби яку мийку Mach aus Fetzen einen Wisch.

Рамінник (У. ремінник) пояс ремінний, котрим швець підвязує фартух.

Рапавий (Ж.) ропавий, коропавий, карапавий rauh.

Рапєнка (Мик.) ein reissender Bach; Wildbach.

Рапутє (Зак.) Gerumpel, alte Sachen зрив. польск. rupiecie. Літописє Нєстора. Владимир В. Святославич. ...яко ходихомъ въ Болгары, съмотрихомъ, како ся поклоняють въ храмъ, рекъше въ ропати, стояще вєзь помєса. — **ропáть** = delubrum.

Рафка (Ж.) судина кругла, точена з євора (явора) або бука на масло, сир, будз. cf. germ. Reif. —

Рачьковати (Самб. гори) рачки лізти, auf Händen und Füßen kriechen.

Рачок (Ж.) трибушон, вивертка.

Рацавна (Биєстр.) Kröte. (рацавий = rauh, mit Rissen, geritzt.)

Ржія (Кал.) рудáвина, рудá. Morast, wo Raseneisenstein (Limonit) sich bildet. [rad. рѣд rubescere, sanskr. rudh (rudhira) griech. ρουθ(ερουθρός) lat. ruf (rufus) roth.] — **Ржий**, **Иржий** (Терн.) Leindotter.

Рєваш, **Роваш** (Кол.) карбїж, карбівниця; дощїця, на котрій карбами значать рахунок. Ватаг у полонині має з кожним **домарєм** (газдою, що дає на літо скот до випасу) рахунок, що до бриндзі, масла, молока, числа овець, кіз и пр. Те все зазначає карбами на дощїнці званій „ревашем“. Дощечку єю переколює у подовги и віддає для наємотру одну половинку газді, другу же собі лишає (угорск. rovás Kerbholz, Kerbstock, Rechnung.)

Рємена (С.) = **Рами** (С.) = **Оболоки** (С.) Fensterrahmen.

Рєтити ся (Брод.) **Рїтити ся** (Стр.) kämpfen, streiten (psl. рєтити contendere.)

Рєтєзі (С. sing. рєтєзь) Thürkette; Vorlegeisen; Kette (зр. стєл. рєтѣзь catena польск. wrzesciadze. **Рєтєзи**, **Рєтєзки** (Кол.) мосяжні ланцужки, які ноєть Гуцули для окраси, укріплюєчи их у пояса двома пряжками.

Рєчи (Л.) sagen. И я реку auch ich sage das (psl. рашти dicere.)

Рибáрити (Ж.) **Рибачити** (С.) трудитись риболовством sich mit Fischfang beschäftigen.

Рибáрь (Ж.) Fischer; — Sterna, Seeschwalbe.

Ризи (Мик.) прилад до спусканя бутюків з погоршєних місц в лісі у долину.

Риндзя або **Пірнáчка** (Ж.) Kalbsmagen.

Рипа (Д.) зарване місце в березі ein steiler, überhängender Ufertheil (зрив. лат. ripa, беріг.)

Рипїжити (Угр.) бити, schlagen. **Вирипїжив** = добре вибив, вигаратав. Дитина рипїжила з пів години = плакала рвучи ся, побивала ся.

Рись (Ж. gen. fem.) Luchs. О ній кажуть, що плодить ся зъ вовківъ. „Єк девєть недєль месницъ, то з девєти вовківъ одна рись маєт бутї; девєтий вовк перекинет ся на иншу масть“.

Рист! (Ж.) interj. skik! „Загоненик“ іде на кони и загоняє вівці и кози окликом: **рист до струнки! рист! рист!** [psl. ристати currere.]

Ритю (Ж.) **Ритьми** (С.) в зад, nach Hinten (зрив. старосл. рить podex; **ритми** **пльзати** чєск. řit польск. rzyć, Hintertheil; After; Steiss.) Кінь ритю удáрив das Pferd schlug nach Hinten aus.

Рідкозубий (Др.) mit weit von einander abstehenden Zähnen.

Різанка (Кол.) **Локша**, **Локшина** макаран, Macaroni.

Різєць (С.) прилад до вирізованя (лижок); Schnitzmesser.

Рік (Д. als gen. plur. von рік.) z. B. cim рік sieben Jahre.

Ріпа (Д.) dem. **Ріпка** (Д.) Kartoffel. — In den meisten Gegenden Galiziens wird mit dem Namen pina Rübenkohl, weisse Rübe Brassica rapa L. bezeichnet. In Dora nennt man die Kartoffel „**ріпа**“. Die weisse Rübe wird hier nur sehr selten angebaut und **біла ріпа**, **білоріпа** benannt, während die Kartoffel (pina par excellence der Dora—Bewohner) im Gegensatz zur біла ріпа, der weissen Rübe, manchmal auch „бура ріпа“ genannt wird. Um Krasne (Kaluš) nennt man die weisse Rübe „гривáчка“ oder „гривучка“.

Ріпачинє (Зак.) бадиляки ріпаку.

Ріпачниско (Зак.) поле, де ріпак управляно.

Ріпеник (Мик.) корж з ріпи и малаю. Ein Kuchen aus Kartoffeln und Kukurutzmehl (Малай heisst im Zališicker Kreis Kukurutzbrod (aus reinem od. häufiger mit Weizen - oder Roggenmehl vermischem Maismehl gebacken); hie und da in der Stanislauer Umgegend z. B. um Dora nennt man „малай“ die Kukurutzpflanze od. das Kukurutzmehl, während Kukurutzbrod (малай der Zališicker Umgegend) мелайник od. малайник heisst.

Рісити (Кл.) **Ресити** (С.) in Falten legen. Рішений фартух gefaltetes Vortuch. На Дмитра бьють дівки фартух и приговорюють: „пра-лам те, рісилам те, а ти мене не віддав, бодай жесь ся підрав“. **Реса** (С.) Falte.

Рішити (Ж.) entscheiden. Так порішили. So haben sie entschieden.

Робітний (к. Др.) arbeitsam. [psl. ркшнти solve.

Робочий цвек (У.) забивають у копито перед шитем чобота, потом ушивши чобіт цвек виймають.

Ровінь (Сян. С.) рівнина.

Розболіти ся (Самб.) розхоровати ся, erkranken.

Розбуток (к. Др.) пр. на розбуток, pol. na rozdobędy.

Розвюток (Стр.) Entscheidung.

Розгорити, Розгарювати (к. Льв.) entbrennen. Розгарює се дерево das Holz fängt Flammen.

Розденати (Ж.) **Розденчити** (С.) витегати дно (з бербеници), den Deckel hervorschieben. **Заденати**, засувати дно den Deckel einschieben; mit dem Deckel versehen.

Роздобити (Л.) роздобути.

Роздоймити (Др.) розняти, розібрати, auseinander legen; zerlegen.

Розкеренити (Угр.) aufwühlen; Unordnung machen. Свині розкеренити город. **Накеренити** (Л.) напаскудити. — **Керенити** (Л.) паскудити, смітити, beschmieren, beschmutzen.

Розкіп (Ж. Крс.) **Розкіп** (Крс.) pol. rozszczyr, dem. розкипец (Ж.)

Розкласти варту (Ж.) Feuer schüren.

Розкласти ворота (Ж.) Загороди городять иноді камінним тином „муром“, частійше „воринем“. Місце на **ворота** лиш заложене воринами, котрі мож **розкласти**.

Розковочити (Зар.) розбурити. Розковочене волосе zerzaustes Haar (statt розковочити vgl. ковток, ковтун pol. koltun Weichselzopf.)

Розліновати ся (Ж.) faul werden.

Розмескати (Д.) на мяску розтерти, на гамуз потроцити, roz-miażdżyć.

Розпруга (Ур.) роззоране місце umgeackerte Stelle am Feld.

Розполокати (С.) wegspülen. Вода розполоче.

Розпустити шкіру (У.) покраяти на менші кавалки.

Розфюкати (Терн.) auseinanderblasen. Вітер розфюкав солому.

Розсвинутися (Корш.) anbrechen (vom Tag). Снит ся, розсвиніє ся, мине ся. — Уже ся розсвило!

Розсілице (Д.) рідка капуста квашена з кукурузянов муков, eine Suppe aus Sauerkraut und Kukurutzmehl.

Розсохане (Д.) Gabelweihe, Milvus (має хвіст розсохатий.)

Розсохатий (Стр.) ästig, gabelig getheilt. Розсохатий дуб.

Розсохи (Ур. С.) до обірнику вила деревляні hölzerne Mistgabel.

Розсішки = малі розсохи.

Розтерети (к. Др.) розтерти, zerreiben.

Розтік (Бор.) Kloake. канал, куди стікає н. пр. гноівка.

Розтоки (Самб.) передолинка kleineres Querthal.

Розтоки (Д.) Арме. Прут иде на розтоги der Pruth theilt sich in Arme.

Розтріск (Зак.) eigtl. Bersten. До розтріску, до розбóлю будеш жати.

Розтроцити, Потроцити (Угр. Укр.) розбити на тріски, на дрібязок.

Розцарапати (Угр.) роздрapati. По смерти розцарапали его маєток = розхватали. Nach dem Tode haben sie sein Vermögen an sich gerissen (cf. сарапати.)

Розшпінкувати ся (Ж.) розпинати ся, розщипнути ся.

Ропухане (Майдан) Kröte, Bufo.

Роса (к. Кал.) роса, Erdöl. — **Рубака** (Терн.) Haudegen.

Рубанці (Зак.) рубане, тонше дерево.

Рубатна (Стр.) рубаха рубашка, grobes Hemd. **Рубатя** (Л.) Wäsche.

Рудо (угорско-руск.) Deichsel (зр. словенськ. rudo, сербськ. руда угорск. rud.)

Рукойма (Самб.) zusammengesetzt aus рука und им-а, яти, имати, имити) Lehne, поруче. — [рукояць (ebenfalls aus рука und яти) = Handgriff.]

Руно (Ж.) das Fell sammt der Wolle, Vliess, in anderen Gegenden **руна** (gen. fem.)

Рябканистий (к. Др.) bunt, scheckig.

Рєд на конє (Ж.) Pferdegeschirre. На хребет конє покладають коц вовняний „ліжник“ або серетінний „підклад“, відтак **тарницю** (nom. sing. тарниця = рід сіда деревляного), а на верх коц званий „побірхниця“ або „присідна“. Присідане піддержують „попруги“ (Bauchgurt). Іздец сівши на конє вкладає ноги в **стремені** (nom. sing. стремень gen. masc. = Steigbügel). На писок закладають конєви **узду** з ременя, у котрої желізні **зобила**; або лише надівають на писок конє **напарству** (capistrum) з предива, до котрої так як и до ремінної **узди** присилєні **поводи** (Lenkriemen oder Lenkseile.)

Рянный (Л. statt рядний, ebenso ланний, гінний statt ладний, гідний; Assimilation) ordentlich. Рянна газдиня.

Рєдати (Жовк.) tadeln; kritteln [vielleicht altsl. **порада** = vituperatio? hieher zu ziehen.]

Рєнда (С.) подерта одежа.

Рєсна (Ж.) Rispe, panicula.

Рци (Ж.) **Рціт** (Ж.) Imperat. v. речи, sage, saget. **Ярцу** (sic!) ich sage.

Садно (Ж.) у коня спар, що постає, коли на кони недбало осідланім довшє іздять, Wundreiben, Quetschwunde am Wiederrüst des Pferdes.

Сакан (Самб.) dem. **саканік** (з турецк. sagan catinum) Kessel; grösserer Topf.

Сакмар (Мик.) пр. на сакмар траву брати = згодити ся на гуртову роботу: скосити, згромадити и скинути в стіг. **На сакман** (С.) на гурт (magy. szakmany verdungene Arbeit; Tagewerk.)

Саленик (Бтк.) oder **Салій** (Бтк.) Engerling, Maikäferlarve.

Сама (ім ном. sing. ungebräuchl.) **Брати у саму** (Д.) розважати, міркувати, erwägen. (зр. **несамовитий** etwa: nicht mit rechten Dingen zugehend.)

Самарати (Ж.) ähnlich sein, ähneln. Кіс самарає на дрозда die Amsel ist der Drossel ähnlich. Кіт дикий самарає на куницю die wilde Katze ist dem Marder ähnlich (nach der Meinung der Huzulen!) vielleicht aus dem ungarischen szamara = für ihn od. für sie; oder statt соматрати cf. **сѣмаштрати** дрѣн, spectare, виглядати?)

Самá річ (к. Льв.) natürlich, in der That, w samej rzeczy.

Самодруг (С. Л.) я и еще один selvander. **Самотріть** (С. Л.) я и еще двох selbdritter. **Самотріть** пішов я косити. **Самочетвертий** (С.) я и трѣх інших. **Самодесятий** (С.) я и 9. **Самодвадцятий** (С.) я и 19 etc.

Самокисе (Ясенів) самокиша (Л.) самокись, кисле молоко, saure Milch.

Самó одно (к. Льв.) ein und dasselbe.

Самотока (Кол.) або **Звіячка** прилад до звиваня ниток з мотків на клубок.

Самотеж (С.) самотужки (Укр.) о власних силах (С.) mit eigenen Kräften.

Сапуга (Бережниця) бич у батора, Peitschenstiel.

Сарапати (Ж.) zornig auffahren. Сарапає = трипає ся гнівно.

Саркнути (Стр.) **Сарчети** (Сян. праєс. сарчу, сарчиш, сарчит) fauchen.

Свистовач (Стар.) **Свищ** (С.) wurmstichige Haselnuss.

Свідомий (Ж. Крс.) kundig. Я того не свідомий.

Світич (Л.) місце на припічку, де кладуть скале, котрим світять.

Свобідно (коло Мик.) **Слобідно** (Л.) frei. Чи свобідно кнегинко увірвати косицю kann ich so frei sein, Fräulein, (eigentl. Fürstin) eine Blume zu pflücken.

Своє (Л.) пр. ми собі своє = wir sind Anverwandte.

Сегельба (Д.) викорчований и випалений ліс.

Сегодня (Ж.) heute. **Днешного дне** heutigen Tages psl. **дньш-ного дьне**.

Семиуріка * (Д.) eine Pflanzenart.

Сембриле (Мик.) на сембрилю = на службу. **Сембриля** (Л.) заслуженина.

Сепеліти, Сепелявіти (Стр.) lispeln. **Сепелявий** der lispelt.

Сепелевець Lisperler.

Сербати (Стр.) сѣрбнути, засѣрбнути schlürfen. [**посѣрвати** sorbere].

Сердзевий (Манява statt суржавий?) roth.

Серн (ген. серна Ж.) Rehbock. Серна Rehweibchen. Серна маєт кізличку и цапка. [psl. **срѣнь** dorхадіов].

Сердитий (Самб.) zornig. Розсердитись, усердитись erzürnen.

Серінча (Сян.) щастє, Glück [psl. **сѣрашта** occursus; casus; magy. szerencse; rum. стрѣнце fortuna].

Сивастий (Сян.) grau.

Сивозелізій (Ж.) eisengrau. Кінь сивозелізій. Eisenschimmel.

Сивуля (Терн.) grauer, unglasister Topf, синяк (Л.)

Бигла (Л.) ліс гірський, Bergwald (cf. lat. silva Wald; mag. szikla Fels.)

Силенка (Д.) або **Плетінка** (Д.) на прядівних нитках пацѣрки на-

силені, eine Halsbinde aus Glaskorallen. **Силенка** (Кал.) насиляний шнурок грибами и. пр. Силенка грибів = вінок грибів. Силенка ягід = ягоди насиляні на стебло трави.

Синявна (Л.) **Ворованя** (Л.) **Колобаня** (Л.) stehendes Wasser, Lache, Tümpel.

Синєк (Д.) синій камінь, ein Kieselstein von blaugrauer Farbe.

Сипанец (Кол.) шпихлір, Speicher.

Сипанка (У.) бочка, в котру зсипують збіжє.

Сипати воду (Дел.) Wasser schütten.

Сировець (С.) **Сириця** (Укр.) Rohleder; Riemen vom rohen Leder; польск. surowiec [старосл. **соуrowица** гл. слов. Миклосича: **жєзлнємь и соуrowицями нападѣше на нь** prol. rad. = sie fielen mit Stöcken und Rohlederriemen ueber ihn her.]

Сирохман (Самб.) armer Schlucker.

Сичівник (Д.) Harnblase.

Сідєц (Ж.) малий ковчик и т. п. на чім сидит ся, ein kleiner Sessel.

Сіменатий (Зак.) fein getüpfelt. Сімената курка.

Сіменуха (к. Льв.) сіме тре ся и переціджує; відтак ту молоч заправляють пшоном.

Сіно (Зак.) Нен plur. сінá. Збирають сінá.

Сіненки (Самб.) драбини до сінá.

Сіркач (на угорській стороні) **Сірнечка** (к. Льв.) Zündhölzchen.

Скакавка (Ксс.) **Скакавиця, Скакуца** (Б.) **Скока** (Терн.) **Скіавка** (Кол.) Frosch.

Скале (Самб.) липина, скипки до підпалу, скалки.

Скале (С.) collect. Felsstücke, Felsen.

Скáтерка (Корш.) **Скатерть** (С. Укр.) **Настільник** (Терн.) обруч Tisch Tuch. Fischdecke.

Скверна (С.) сквернь Unflath, Scheusal.

Скеміти (Др. Терн. Чортк. к. Льв.) zwicken, stechen, reissen pol. strzykać. Скемит в зубі, в ушєх. Звідти **Оскóмини** (Др. Терн. к. Льв.) plur. tant. stupor dentium cf. ukr. оскома польск. oskoma. — **Скеміти** (Золочів) biesen, summen. Муха скемит.

Скипати, Скепати (Самб.) eigentl. spleissen; поскепав дерево. — stechen. reissen. Голова мя скепає es sticht mich im Kopfe. Скипає od. скемит мені в усі = strzyka mi w uchu. [**Слово о плъкоу Игорєвѣ. тамо лежать поганѣмъ головы половецкѣмъ, поскепанѣмъ савлами калєнѣмъ шєломѣмъ овлрѣкѣмъ.**]

Скірні (Сян.) чоботи.

Скліщити (Ж.) eigtl. mittelst Zangen festhalten. Скліщили ся пси die Hunde vereinigten sich (bei der Paarung) [старосл. **сѣклѣштити** constringere.]

Склучити ся (Чортк.) **Скомшити ся** (Укр. Пис. Котляревського Ск. Петербургъ 1861 ст. 81. Якъ повстка борода скомшилась) sich verfilzen. **ко+мѣх+ити са** = комшити ся vgl. **мѣхъ**, mox, muscus.

Скленна (Д.) Flasche; **Пугар** (Д.) = склянка, Glas.

Скоба (Ж.) Anwurf, Haken an der Thür.

Скоблити (Самб.) шкробати, шкрєбáти abschaben. Скоблити бульбу [radix **скоб** scabere; **скоблю** rado].

Скóки (plur. tantum) springende Wellen. Скоки б'ють es schlagen springende Wellen an.

Сколіничити ся (Угр.) **Сколінковатити** (С.) ослабнути на ноги. Курета поколіничили ся = послабли на ноги.

Сколотини (С. plur. tant.) маслянка, Buttermilch.

Скон (Л. statt с кона; кін; старосл. **конь**; **конь** + **ць** = **конець** cf. с-по-кон-віка = seit uralter Zeit). Не маю скон total bin ich nicht im Stande.

Скопец (Гал.) Melkgefäß.

Скопили ся (Л., копила дістати, покритою стати, uneheliches Kind gebären, Kefsrau werden. Скопили ся дівка.

Скорнети (Кос.) зганати, будити, wecken, treiben, auch v. s. **корнети**. Скорней его weck ihn auf; корней вівиі treib' die Schafe. (cf. psl. **корн-**

Скочувати ся (Кол.) einziehen, uebersiedeln. [ти **бързати**.)]

Скригиндзати зубами (С.) скреготати mit den Zähnen knirschen.

Скриживка капусти (Л.) Krautscheibe.

Скрипу́ла (к. Льв.) eigentl. Geiger, Geigerin (verächtl.) Ти скрипуло стара! du alte Schachtel!

Скругляти (Самб. к. Льв.) Збіже на решеті скругляють. Через решето пересівають (вичиняють, чинять); омить пересіває ся, зерно позістає в решеті; на зерні зверху остає солома, колосине и пр., те збирають „кругляючи“.

Скрутнь бакуну (Самб.) Brief Taback.

Скугніти (Мик.) grunzen. Скугнит як поросє.

Скупер (к. Льв.) скупарь, скушій, скупяга, скряга Geizhals.

Скургати (Др.) ausrichten, den Zweck erreichen, pol. wskórać.

Скурити (Ж.) пр. тютюн verrauchen.

Скуса (Д.) Keichhusten, коклюш.

Скусівник (Д.) Arnica montana L. Berg-Wohlverlei.

Скус (к. Др.) Geschmack. **Скусый** (к. Др.) schmackhaft.

Слабина (Ясенів) Schwäche; die Weichen (bei Thieren).

Слабкий (Чортк.) schwach, schlaff. Слабко висит hängt schlaff herab.

Слабо (Ж.) in der Bedeutung „wenig“. Слабо зродило буришки die Kartoffeln gediehen wenig.

Слабовінь (Угр.) Schwäche; schwacher Mensch.

Славолити (к. Льв.) schwätzen st. swawoliti wie слобода st. свобода.

Слимак або **Павлик** (Печеніжин) Schnecke, равлик.

Слимуж (Ж.) Schnecke, слимак, limax.

Слічка (Сян.) стляжка, Band.

Служнице (Корш.) Dienstmagd. **Наймичка** (С.) Dienerin.

Слутий (Угр.) примховатий, дурноватий, stultus. Слутá дівка blödsinniges Mädchen. [в старосл. **слоути** clarum esse; **слоутніє** gloria.]

Смаженице (к. Льв.) **Яєчнице** (С.) яєшня (Укр.) Eierkuchen.

Смирний (Ясн. к. Льв.) **Змирний** (С.) sanftmüthig, ruhig. Така Вам невістка смирная, тиха, бесідлива (Ясн.)

Сміховалець (Стр.) сміхованець, Lustigmacher, Possenreisser, Bajazzo, Clown.

Смоленка (Євірник к. Мик.) мазенка, рубатка в маслі зашмалена. В такій „смоленці“ ходит ватаг через весь час, коли на стаї.

Снасть (Ж.) пр. у воза, Ахе (z. B. beim Wagen) в Укр. снасть = Vorrichtung.

Сніт (С. gen. sing. сніта, nom. plur. сніти) Klotz.

Сночи (Ж.) gestern (Abends). **По-за-с-ночи** (С.) vorgestern (Abends).

Снічний adj. gestrig. **Позаснічний** vorgestrig.

Совзєниця (Зак.) **Слизгавиця** (к. Льв.) Glatteis. **Совгалка** (Зак.)

Ховзаниця, **Хвизанка** (С.) **Совганка** (Угр.) Kaschel, Eisbahn, glissoire. **Совгатиць**, **Ховзатиць** glitschen, kascheln. **Совпіль** (Ж.) Eiszapfen.

Содухи (Терн. plur. tant.) пр. Заець вже спустив содухи=здох.

Сокотити ся (Ж.) стеречи ся. Сокотит = дайте позип! Gebt Acht; nehmt euch in Acht! **Сокотач** (Кол.) варивник, Wärter.

Соктїти (к. Др.) tropfen weise ausfliessen tröpfeln (z. B. vom Saft.), sączyć.

Солоди (Зар.) шолуди, на голові струпи, Kopfgrind.

Соломяник (Зак.) Strohkorb, більший кіш з ветлового лутя и з житної соломи плетений. **Соломяник** (Л.) Strohsack чеськ. slamnik, польськ. сільник, сінник. — **Сонійко спочило** (Л.) die Sonne gieng unter.

Соплавий (Л.) rotzig.

Сопух (Терн.) сопуха (Укр.) Dunst, Qualm. (v. сопіти). **Сопун** **Сапун** der stark schnaubt.

Сотати (Тростянец) відмотати. Насотай нитки.

Софія (Ж.) Pelias berus L. Krezuotter (rad. **соп** софіти, сопіти, сипіти, шипіти.)

Сохтовати (Л.) sich beeilen. **Сохтуй**, **Посохтуй** = поспіши.

Спадістий (Кре.) **Спусканистий** (Пдл.) abschüssig. Спадістий беріг ein steiles, abschüssiges Ufer.

Спадістий кінь (У.) ein Pferd das viel frisst und dennoch mager ist.

Спаль (Кол.) згарь, місце, де ліс випалено.

Спарно (Ж. С.) schwül. **Спар** (Кол.) у коня відпарене місце.

Спечний день (Ж.) hitziger Tag. Дуже спекно es ist eine grosse Hitze.

Спилати (Стр. Самб.) schöpfen. Спилай водиці.

Спинати ся (Кре.) klettern. Кіг спинає ся.

Спіндз полонинській * (Ж.) eine Pflanzenart.

Спітнавіти (Ж.) schwitzen. Спітнавіла кобила.

Сп р (Кре. перги, спирати) Verhärtung.

Сплечити ся (Угр.) звихнути плечи.

Сплисти з розуму (С.) зсунутись з глузду, wahnsinnig werden, eine Thorheit begehen.

Сплюща, **Плюща** (С.) злива, улива, Platzregen.

С-по-під-різовати (Стр.) darunter weg schneiden. Im Ruthenischen

gibt es, so gut wie im Griechischen (z. B. **ἀντ-επ-εξ-ελάθειν**, **ἀντ-επ-εις-φέρσθαι**, **ἀντ-επ-εξ-αγείρειν**, **ἀντ-επ-εξ-άγειν**, **ἐπ-εκ-δι-ηγήσθαι**, **προ-εκ-αυ-στασθαι**) mit drei Praepositionen zusammengesetzte Verba, die zwar seltener gebraucht werden, aber in der Sprache zahlreich genug vorkommen. Z. B.: 1) **За-роз-по**: зарозпорядити. 2) **на-з-до**: наздоганяти, наздігнати. 3) **на-по-в**: наповпередити, наповпережати, наповперечити. 4) **на-по-у**: напоуганяти ся, наповганяти ся. 5) **на-по-за**: наповзаписувати, наповзаганяти. 6) **на-по-об**: наповобпарувати, наповобзирати (пр. наповобзирає ся образів) 7) **на-по-пере**: наповпереврчувати, наповперемівати, наповпереписувати. 8) **на-по-під**: наповпідношувати, наповпідрізовати. 9) **по-ви-на**: повинаходити. 10) **по-до-з**: подозволити (подозволте (Укр.) erlauben Sie! bitte sehr!) 11) **по-за-в**: позавдавати, позавлягати. 12) **по-за-об**: позаобкручувати. 13) **по-за-по**: позапам'ятати, позапозичати ся. 14) **по-за-с**: позасмічувати, позасцепати, позаолочувати, позастягати. 15) **по-з-на**: познаходи-

ти, познадобити ся. 16) **по-на-за**: поназанмати (пр. поназанмав тільки худоби на своїм пасовищу), поназавязувати, поназастромлювати. 17) **по-на-об**: понаобирати ся, понаобгортати, понаобідати ся, понаобломувати, понаобперізувати (пр. тільки дітей понаобперізувала ся), понаобрізувати, понаобтинати. 18) **по-на-роз**: понарозказувати, понарозставляти. 19) **по-на-с (по-на-з)**: понаскидувати, понаскладати, понаскупляти, понаскупувати, понасамічувати, понасправляти, понаспісувати, понаспілювати ся, понаспрошувати, понастеуувати, понастинати, понастолочувати, понастягати, понастягувати, понасчислювати, понасходити ся, понасходжувати ся, поназбивати, поназбирати, поназбирувати, поназбігати ся, поназвозити, поназагадувати, поназагашувати, поназгортати, поназжинати, поназмислювати, поназносити, поназрізувати, поназрубувати. 20) **по-на-из**: поназмінювати. 21) **по-пере-про**: поперепродавати, поперепродувати. 22) **по-пере-роз**: поперерозколоти, поперерозколувати, поперерозтрясати, поперерозтягувати. 23) **по-по-від**: (die mit doppeltem по zusammengesetzten verba bezeichnen meistens eine allmählig wiederholte Handlung z. B. поповісти, поповісати, поповісти, поповісарили etc.) поповідомлювати, поповідмовлювати, поповідривати, поповідставати, поповідбавати. 24) **по-по-за**: попозабавати, попозабувати, попозаганяти, попозазубрювати, попозаперечувати, попозапахати, попозапрошувати, попозатручувати. 25) **по-по-роз**: попорозбирати, попороздавати, попорозписувати, попорозтрачувати, попорозтрючати. 26) **по-по-с**: попописувати, попозбирати. 27) **по-роз-по**: порозпозичати. 28) **по-роз-пре (по-роз-про)**: порозпродати, порозпродувати, порозпродувати, порозпронести. 29) **с-по-під**: спонідзувати. — Verba composita mit vier Präpositionen sind sehr selten wie z. B. по-на-з-до-ганяти, по-по-на-с-кладувати, по-по-з-на-ходити, по-по-на-з-носити, по-по-на-з-бирувати, по-по-на-с-кидувати etc. — Mit mehreren Praepositionen zusammengesetzte Adverbia: на-в-з-до-гін, на-в-пере-йми, на-за-в-ляги etc.

Способлений (Ж.) vorbereitet, ausgestattet, qualificirt, die Fähigkeit habend. **Способити ся** sich vorbereiten, Vorbereitungen treffen.

Спорзнити ся (Стр.) poscoromiti ся, збігти масну страву. **Пірзний, Спорзний** eigentl. fett; dann auch unkeusch (зрив. польск. parznię; parznię, parznię, крайнськ. porznuły = besudeln. — ту, здає ся мені, віднести-б також польск. sprożny чеськ. sprožny (не від prosty!) угорськ. parazna = libidosus, сластолюбний, порочний; — а може також порося, prosie, porcus.

Спохолій (С.) спохилій, abhängig. Спохола гора ein Berg von sanften Ahhängen (psl. похълъ).

Спуза (Ж.) порошок; попід; копіть; сажа. Staub; Asche.

Спуст (Л.) гибель, котрим дошки рівнають.

Спутати на курто пр. коні (Самб.) kurz fesseln.

Спритискувати (Ж.) urgiren, drängen, energisch vorgehen. Яспритискував — а жид віддав гроши.

Спретати ся (Кс.) sich verstecken. Гадина спретає ся die Schlange verbrigt sich. **Претати ся** item. Гадина прече ся. **Запретати** verstecken, ховати. Як іжека діткнеш ся, то запрече писок и ноги під себе.

Станов, Станва, Становець (Самб.) більша бочка, де звичайно квасять капусту.

Старовина (Кол.) вовна з старих овець. **Натинина** вовна з торічних овець. — **Міцна** вовна з ягнят.

Старушка (Ж.) alte Frau.

Старшинник (Стр.) належачий до старшини. **Старшенник** die Vorgesetzten. Старшинники осудили в раді. —

Стая (Ж.) Sennenhütte, салаш, халаш, колиба.

Стегно (Ж. Крс.) Oberschenkel. **Голінка** (Крс.) Schienbein.

Стежір (Л.) обгороджене місце, де кілька коняків находить ся.

Стелина (Бисгр.) **Повала** (Чортк.) **Повалина** (к. Льв.) **Стеля** (коло Бродів) суфит, Zimmerdecke.

Стéпа (С.) Abgrund. Стéпи би му ся стали den Hals soll er brechen.

Степлити ся (Ж.) warm werden; lau werden. Степлита ся вода в хаті.

Стилий (к. Льв. стинути, застинути, pol. stygnąć) erkaltet; starr, todt. До стилої матери! (ein Fluch.)

Стовковиско (У.) Стовківщице (к. Льв.) місце, де худоба часто ходит, и витовкує траву. Tummelplatz.

Стовма (Ж.) adv. на стоячки, stehend.

Соговина (С.) острова; друк, до котрого сіно кладе се.

Стокмити ся (Кол. Стр.) übereinkommen.

Стократъ (Ж.) Bellis perennis L. Marienblümchen.

Стоніг (Ясенів) Mauerassel, стонога, стоножник.

Сторож (Ж.) Wächter; Hauswächter. Mit diesem Ehrennamen werden die Hunde von dem Huzulen ausgezeichnet. Пішов на царинку косити а сторожа лишив коло хати.

Стрёмень (gen. masc. той стрёмень, plur. стрёмени). [Слово о плъкоу Игоревъ. Стоупаетъ въ златъ стрёмень въ градъ Тьмоутороканъ.]

Стрёмено, Стрёме (Ж.) стрёмовина. Ein jäher, steiler Felsabhang.

Стригавка (К.) **Стрегавице** (Стр.) трясавица; болото, де застрягають люде и звірата; тундра (на Сибирі) Moorboden, Morast, Quebbe.

Стрихулéц (Зар.) Streichholz.

Стрільчити (Ж.) Jagd betreiben.

Строгати (Кал.) zwicken, stechen (von Wunden) pol. strzykać.

Струніки (Бор.) dünne Würstel; Krenwürstel.

Стряски (Самб.) отрясини з соломи, збіжя. **Скружки, Скрушки** (Самб.) те що скругляє ся при чиненю збіжя; покришене колосе, потерта солома и инша омить.

Ступанувати (Ж.) ступою ити. Кінь ступакуєт.

Ступір (Самб.) Stämpfel (зрив. польск. stepor.)

Ступом (С.) кроком. Кінь иде ступом; коли не много скорійше иде у троп (С.); к. біжить у просік = галопом.

Стусати (Самб.) stossen.

Стухнути (Зак. о пухленіні) сплазнути, скляснути. Рука стухла die Geschwulst an der Hand nahm ab.

Сувій (коло Ж. вити, звивати rollen, zusammenrollen сь+ви+ъ = сьвой звій (к. Льв.) Rolle. Сувій полотна, сувій сукна.

Суголовки (Зак. Feldsteg; Rain. (сь und голова, also eigentl. das zwei Köpfe Verbindende).

Судина (Л.) **Судник** (к. Др.) Gefäß (cf. psl. сьсждъ vas.)

Судкувати (Ж.) міркувати (im Geiste) erwägen я собі судкую (зр. суд, судити, сждити iudicare.)

Сукати (Стр. Самб. к. Льв.) прясти (сукъ torquere; сукно pannus.)

Сукервица (Л.) сукровица, böser Stoff, Eiter.

Сукотати (Самб.) полокати. Дощ сукоче дорогу. **Висукати** (Л.) виполокати. Вода висукала беріг das Wasser hat das Ufer ausgespült.

Сукманич (Кол.) голова рубачів, що роблять в бутині.

Сунець (Крс.) ein 1½⁰ langer oder auch kürzerer Klotz, niedergefallter Baumstrunk [сунъ = turris.]

Суньголов (Кал.) стрімголов, kopfüber. — **Супочивок** (Оп.) Ruhe.

Супротивний (к. Льв.) widrig, unartig. Чи я Вам сказав що супротивного hab' ich Ihnen was unartiges gesagt?

Сусічниця (Самб.) місце в stodолі, де кладуть сіно. **Сусік** (Гал.) Banse.

Сухітник * (Д.) Pflanzenart помічне зіле „як упадуть сухоти“.

Сухоліс (Ж.) **Сушиця** (Ж.) dürrer Wald; verdorrte Waldpartieen finden sich in den Karpathen häufig, da oft die schädlichen Borkenkäfer sich enorm vermehren und man der Vermehrung derselben nur auf ungenügende Weise Einhalt thut.

Сушне (С.) **Ожнице** (Кал. місце ожгниця, жьг, жашти, ugere) Darrofen, Dürrofen.

Суятити ся (Оп.) sich abhärmen, sich plagen; elend das Leben fristen. Суячу ся все. **Суятити когось** (Л.) Jemanden sekiren. **Суята** (Угр.) Bedrängniß [psl. *суїєта* *ματαιότης* *vanitas*]. **Суятний** (Угр.) schlecht; misslich; kritisch. Суятна на мене година ich bin in Bedrängniß.

Сцати (Мик.) сцати. Ящур еде корову der Erdmolch saugt die Kuh (nach der Meinung des Volkes.) **Сцети** (Мик.) brunzen. Щит er brunzt.

Счезник (Ж.) дідько, Teufel.

Счиняти (Самб.) пр. счиняти збіже = чистити.

Счирати, Счерти (Самб.) abstreichen. Збіже з ділетки счирати.

Счистини (Зак.) счистиско Mutterkuchen, placenta.

Сшиллок (Ж.) Neige; місце, де земля спускає ся. За схилком.

Сюра (Крч.) сїрий сердак.

Сєгнути в чужу гредку (Мик.) eigentl. in fremdes Beet hineingreifen d. h. stehlen.

Ськати (Грибовичи) искати, suchen. Жовна ськає за хробаками, де кора клапає der Specht sucht nach Würmern dort, wo die Rinde sich abschält.

Табла (Стан.) **Тобівна** (Кол.) **Тобілка** = мала тайстра.

Таландати (Л.) ступцєвати, ступкати; ходити и наглядати. Таландуно коло худоби.

Таловати (Терп.) толочити, тратувати. Виталовали коні траву = видоптали, витовкли.

Тана! (Ж.) abgekürzt statt Танасій, Танас.

Танжір (коло Ворохти) таріль, Teller.

Тарас, Тарасина (Кол.) прутє, котрим мостять дороги.

Тараснавка, Тараснало (Самб.) тарахнавка, Klapper.

Таркатий, Теркатий, Тарканистий (Стр. Кол.) bunt, scheckig. [угорск. tarka buntfarbig].

Тарко (Ж.) кличка пса тарканистого, Namen eines scheckigen Hundes. **Біличька** Namen eines weissen Hundes. **Босий** Namen eines Hundes, der weisse Füsse hat.

Таровиско (Шоломия к. Льв.) місце, де худоба тарєє ся. Ort, wo sich das Vieh zu wälzen pflegt.

Тачети (С.) **Качати** (Л.) маглєвати, манглєвати, mangeln, rollen.

Тачєвка (С.) **Качівка** (Л.) вал, на котрий навиває ся шмате при маглєваню.

Рєбовачка (С.) **Маглерка** (Угр.) **Маглівнице** (к. Льв.) праник, котрим по тачавці обертає ся. Handmange.

Маглівник (к. Льв.) ein Tuch, worin man beim Mangeln die Wäsche einhüllt.

Ташка (Ж.) lederne Reisetasche. В ташці має Гуцул протичку до чубука, капшук, ніж, кресило (або огниво), чир, кремїнь.

Телетник (Кол.) пастух, що пасє тєлєта. Kälberhirt.

Тельмом (Самб.) sehr schnell, eilends.

Темєі (к. Кал.) grosse Wälder (cf. **ТЕМЕЛЬ** fundamentum.)

Темєтєі (Стр.) цвинтарь, кладовище, покоище, Friedhof [зр. угорск. temet begräbt; temetés Begräbniss; temetö Gottesacker].

Тєнєти (Самб.) Netze.

Тєпєрь (С.) **Тєпєрьки** (С.) **Тєпєрькива** (Л.) тєпєрь, тєпєрка, тєпєрки, тєпєра, jetzt. **Тєпєрички, Тєпєричка, Тєпєрєньки, Тєпєрєсєньки** diminut.

Тєплина (к. Льв.) **Тєплиця** (Ж.) місце, де вода не замерзає взимі.

Тєрєбити (Самб.) schälen, enthülsen; тєрєбити горох. Ausroden; ліс тєрєбити.

Тєркатий (Кєс.) gescheckt, bunt. Дзєбак тєркатий. Buntspecht. (зрив. угорск. tarka bunt, fleckig.)

Тєркила (Ж.) Geräth. **Тєркилка** diminut (зр. угорск. terh, tereh).

Тєрликати (Кол.) zwitschern, trillern. Що затєрликав, то и проликав (о грайкарі.)

Тєрмітє (Чортк. тр тєрти, мєт мєтати) Achein.

Тєрнівки (Ж.) Kreiken, Früchte der Kriechenpflaume (Prunus in-sititia L.), namentl. der verwilderten, sogenannten Haferschlehe.

Тєрх (Ж.) пакунок на коня. **Отєрхати** ein Pferd beladen (зрив. угорск. terh, tereh Last, Bürde; Ladung.)

Тєсєвици (Крч.) скали с тєсового каміня, glatte Felsen.

Тєскє (Гал.) Gleichbenannter.

Тєслиця (Самб.) ein gebogenes, meisselartiges Instrument, mit welchem gewöhnlich Holzlöffeln verfertigt werden. **Тєслицє** або **Тєслє** (С.) „широка сокира майштерєцька“ - Тєслєрь (С.) Zimmermann. **Тєслєрєство** Zimmerhandwerk. [тєслиця securis.]

Тєтє (Садк.) Tante. **Тєтка** (Садк.) Тєтєуха, Зимниця, Пропасниця (Крє.) Fieber.

Тика (к. Льв. Стр. Самб...) **Тичка** Stange, Stake. **Тичє** collect. Stangen. **Отичити Обтичити, Пєтичити** (к. Льв.) тичками обгородити або знадобити mit Stangen umzäunen od. versehen. [cf. psl. *натчичь* uti videtur = *φραγμός*, serpes. *стр'кляюцє в'є нас' іакє в'є натчичь* = стріляючи в нас, як в пліт = не трафляючи, не влучаючи.]

Тилинка (Ж.) отверта сошівка з бзини або верби без дірок; на однім кінци дєє грач, на другім по части затикає отвір для модулєваня тонів. Eine offene aus Weiden oder Hollunderzweig verfertigte Pfeife ohne Seitenlöcher.

Тилє (Самб.) Rücken eines scharfen Werkzeuges, в польск. tylec. [Правда роусьскага. *Яже кто кого оударить батогомъ, любо чашєю, любо рогомъ, любо т'ыл'кє сн'ю, то в'є гривн'к.*]

Тинянки (Л.) дошки (шпатарі), котрими закладають ліси (в Л. ліса = Zaunfach der Hürde) в колибі. cf. тин.

Тирхати, Розтирхати (Ур.) розбурити, zermudeln. Розтирхав солому.

Тиснавка (коло Бродів), **Луснач** (Самб.) Nussknacker.

Тити (Бор.) fett werden. Товар тїє або прáвит ся. — [старосл. тѣтити pinguescere].

Тихомирити (Самб.) успокоювати, втихомирати, beruhigen, beschwichtigen. **Тихомирний** (Л.) спокійний. ruhig. Тихомирний хлопець.

Тісний eng. Тісні роки упали (Ксс.) Missjahre sind eingetreten, schlechte Zeiten sind gekommen.

Тічки (Крс. plur. tant.) віз без драбин. На тічках везут дерево 3^о довге.

Токан (Стр.) з киндеричиноі муки замішка, мамалига.

Топориско, Топорище (Гал. Укр.) держак сокири.

Топтати (Яс. Ж.) betreten (v. Hahn.) Когут топче кури. — За зуля не має чоловіка, — тріщук ю топче der Kuckuck hat kein Männchen — er wird vom Zaunkönig betreten (befruchtet). [nach der Meinung der Huzulen.]

Токма (Ж.) Vertrag. Не падало до токми es stimmte mit dem Vertrag nicht überein. — Токмити ся, Токмити ся übereinkommen. [тѣкмити aequiparare; тѣкѣмѣжъ pactum з слав. угорск. tukma].

Толоб (к. Льв.) **Кадіб** (к. Льв.) велика бочка, що має більше як 3 кірці в собі; квасять в ній капуста. **Тулуб** (толоб) и **кадовб** (кадіб) також Rumpf. Декуда зовуть **тулубом** довгий кожух.

Торкотіти (Рознів) knarren. Ой битиму, будут тобі кости торкотіти, як біб в бордюзі.

Торонко (Ж.) богато, рясно. **Торонци** (к. Льв.) густо. Торонци обмотано dicht umstrickt.

Торопати (Стр.) plaudern, plauschen. **Торопало** Plauderer.

Травінка (plur. травінок Мик.) Grasmücke, Sylvia.

Трапити (С.) quälen, belästigen. Овади трапляють худобу. **Утрапліне** (к. Др.) Qual, Bedrängniß, Kummer. Утрапліне на те! Kummer sollst du haben! [cf. стерпнути, затерпнути, терпкий (С.) asl. оутрапити, оутрѣпати pol. cierpać, trapić. Нїєher wahrscheinlich auch asl. оутроупити, оутроупленіє; а in у cf. занадити, занутити, несіі. Das a in diesen Wörtern meiner Meinung nach ein Zeugniß vom einstmaligen Bestehen eines nasalen an im Urslavischen (ähnlich wie im Französischen) also trangpiti, nangditi. Noch jetzt hat die Stadt Sandetz ruth. Сандец (statt Судец) diesen Nasalvocal behalten, während sie poln. Sażc heisst. an uebergang nachher in a, e im Ruth. meistens in u. — Im Drevanischen zajanc, mangsi, pangst, ramang, disant = заяць, мясо, пять, рамя, десять.]

Трачка (Кол.) пила.

Требувати (Ж.) brauchen. Не трéбуют того das braucht man nicht.

Тримбіта (Ж.) ein oft über zwei Meter langes Blasinstrument, einer Trompete nich unähnlich, mit dessen Schall der Huzule seine Schafe zusammen zurufen pflegt. Oft spielen die Hirten auch recht hübsche, wenn auch melancholische Melodien auf der sogenannten „Tymbita“, welche aus entsprechender, innen ausgehöhlter, von aussen mit Birkenrinde umwickelter Fichtenspleisse verfertigt wird „Колют гитїну з смереки (звичайно пенёк на 4—8 частїй), віжолобають, тай корою березовою обвивають“.

Тринкати (С.) **Картáвити** (Укр.) erkaten, ratschen, das r schlecht aussprechen.

Тривáти (Ж.) leben; verweilen, sich aufhalten. Нориця в воді тривáет der Nörz (Mustela lutreola L.) hält stich im Wasser auf. Повх тривáет в земни и буришку зносит до купи на зиму die Wühlmaus lebt in Erdhöhlen und sammelt Kartoffeln zum Wintervorrath ein.

Трійчичка (Самб.) потрійна терлиця.

Трішки (Ж.) ein Wenig, ein Bischen. Трішки насипати молока ein wenig Milch schütten.

Тріщук (Ксс. Яворів. Бистр. Ж.) Zaunschlüpfer, Zaunkönig (Trogodytes parvulus L.) [тріщучок, де го узрите в лозі, там ся и вітріщит.]

Тровити (Самб.) hetzen, anhetzen. Затровив го псами. **Підтроволювати, підцьковувати** (Укр.) aufhetzen.

Тропáти traben. Кїнь тропáет або ступакéет (Ж.) [голландске trappen = treten. —

Трóскати ся (Др.) **Троскотáти ся** (Шол.) побивати ся, журити ся (об чім) sich (um etwas) kümmern, Sorge tragen, Kummer haben. Трóскае або трóскаче ся = журить ся, rad. трѣск pulsare, cf. pol. troska cura; psl. трѣска, треска, треска sarmentum ruth. тріска, pol. trzaska ruth. тріскати ся = побивати ся, поневіряти ся, бідовати, гарувати. — Ukr. тоска Bedrängniß, Kummer rad. тѣск sollicitum esse russ. тоскнуть ся dolere vgl. rad. тиск premere.

Троян. Трійка. Трійло. (Л.) Gift.

Трудний (Гал. Укр.) mühsam schwierig. Трудне серце schwer betrübtes Herz. Трудний з роботи von der Arbeit ermüdet. Не трудний nicht ermüdet; unermülich. [Слово о плькoу Игоревѣ. Чемоу мльчши хїновськыи стрѣкыи на своєю нетроудноую крыльцоу на моюа ладъ кон?]

Троєнка (Д.) Fliegenschwamm, Agaricus muscarius L.

Трунов (Укр.) Sarg, труна трумна, трунва, домовина, деревиско.

Трунок (Д.) Unterleib, Bauch [cf. truncus, truncus corporis.]

Трусь (Д.) **Трусак** (С.) Kaninchen. — **Трусик** (Кол.) Nase.

Трусниця (Стр. Самб.) лихорадка, Fieber. **Трусити** (Самб. Укр.) грати.

Трухати (Ж.) кїнь трухáет або у трух идет.

Трут (Гал. Укр.) **Трутень** (к. Льв.) Drohne (rad. тр. терти ся = sich begatten, sich vermehren, befruchten; (von niederen Thieren). — Риби трут ся, терло, терловиско, терловище, терлице. —

Трут oder **Отрут** (к. Др. те, мов, що обїтре ся) Sternschuss, Sternschuppe.

Трухán (Ж.) або **Индик** (Ж.) Truthahn.

Тресирукїй (к. Льв.) der mit den Händen zittert, mit zitternden Händen.

Трескотіти (Др.) knistern, knittern.

Тувáльня (Оп.) touaille, Handtuch, Rolltuch, Schnupftuch.

Туйкати (Л.) кричати на вовка або иншого звіря: туй, туй! — „бейкати“ кричати на вовка „бей! бей!“ = бій, бій!

Тулуки (Ж. nom. sing. тулук) Junge der Bären und der Wölfe; auch **тулучета** (зрив. угорск. tulok junger Ochse.)

Туляки (к. Др.) **Тулії** (к. Др.) Blutfedern (cf. тулити, отуляти)

Тупак (Л.) **Тупиця** (Стр.) **Тупець** (Стр.) **Дубак** (Самб.) **Дубас** (Самб.) stumpfes Werkzeug z. B. Messer; Stümper (Mensch.)

Турі язики * (Мик.) eine Pflanzenart,

Турнаш (по над Сяном) grosse Eisschollen, криги (cf. pol. turnia.)

Туршук (Ясенів) „криві краки“, krummes, verkümmertes Gesträuch, [туршук scheint statt туршук (трукнути, друкнути, modern, труклий morsch, трук Moder) zustehen; dieser Ableitung zufolge sollte also туршук vermodertes, faules Holz bedeuten. Uebrigens cf. magy. törés, Bruch.]

Тутеский (Ж. **тоутъ+скъ** = **тоутъскъ** + **и** = тутеский) тутешній, hiesig.

Туткива (Л.) hier. Тут+ки (Pronominalwurz. **къ**) + ва (Pronominalwurzel **къ**) Die Partikel **ва** wird in Libohora recht vielen Adverbien angefügt z. B. **ондекива** (dorthin), **вчоракива** (gestern), **теперькива** (jetzt), **днеськива** od. **днешного дне** (heute, heutigen Tages), **тамкива** (тамки dort), **гентова** (vor nicht gar langer Zeit, vorgestern, vor einigen Tagen) sich: **понеже**.

Тучи (Зак.) Ungewitter.

Тушира (Кол.) Баранів, що в осени мають різати — стрижуть другий раз коло Матки Божої, вовна из тих баранів: тушира. Туширити = стрижи баранів в той час.

Тхнути (Гал.) stinken, riechen. Риба тхне від голови (зр. польск. cuchnąć). Затхло ся = засмерділо ся, стухло, затухло (стухнути польск. stęchnąć.)

Теганка (Др.) тягане по судах, позиване.

Тяж (Стр.) ужевка у плуга.

Тяр (Корш.) wahrlich. Ой тяр! [зрив. угорек. tart, hält, enthält, meint.]

Тěžкотилий (Ж.) schwerfällig, schwerleibig.

Темувати (Ж.) gedenken. Темуеш, gedenkst du.

Тютюнник (Рознів) що при тютюні робить.

Тютюнице, Тютюнничка (Рознів) робітниця, що при тютюні робить.

Убагрянка (Л.) **Багрянка** (Л.) з смереки смола (живиця), котру бойки люблять часто жвати.

Убезвічити (Л.) обезвічити, позбавити віку. Укр. **зъувічити** (Пис. Котляревського Скт. Петербург 1862. стр. 32. На смерть зъувічу мовь собаку) verstümmeln, stark beschädigen. — Укр. **увіче** (Пис. Котляревського ст. 162. За нею рани, смерть, увіча) Verstümmelung cf. russ. увѣчьє. [Правда роусьская. Ящели оутнетъ роукоу и отпадетъ роука или оусъхнутъ, или нога, или око или носъ оутнетъ, то полъ виръ, к гривнѣ, а томуу за вѣкъ і гривнѣ.]

Убуванці (Л.) ремінці, котрими хлопи ходаки присилують; те, що в Кол. „волоки“. **Волоки** (Л.) шнурки, котрими жінки присилують ходаки до ніг. **Дубянці** (Л.) ходаки з дубленої шкіри.

Увикнути (Крч.) sich angewöhnen.

Увихати ся (Кес.) звивати ся.

Увіз (С.) **Вивіз** (к. Льв.) **Узвіз** (Самб.) Hohlweg.

Увязка (Л.) пр. у міха Band.

Угадно (Корш.) treffend; trefflich. Невгадно (Корш.) nicht treffend; schlecht gesprochen; dumm.

Угатити (Кал.) парнути, einen Schlag versetzen, schlagen. Ото

го угатив = ударив. Укр. гатити = валити, бити. Пис. Котляревського Смпб. 1862. ст. 219. Приставивъ тарани до брами, Въ ворота зачали гатитъ, Одвірки затряслись, мовъ рами И снасть одъ бою вся тріщить.) **Углова** (Кол.) увязка у биленя; Schleife; Dreschflegelkappe, Dreschflegekopf.

Угнавий (Самб. Брод.) вугнавий, що говорить в ніс. **Угнавити, Угнати** в ніс говорить. **Угнак, Угнавець** що в ніс говорить cf. вугнотати.

Удрати (Угр.) in d. Bedeutung: schlagen. Удрав го по плечах зр. Укр. драти = бити. Пис. Котляревського 1862 ст. 104. Робила грішнимъ добру шану Реміннямъ драла мов биків. [psl. **оудрити** vel **оударити** **поієн**, ferire]; — fliehen z. B. Ото удирав, аж ся курило = утікав; удирав або удрав на втеки (на втікача).

Ужва (Л.) **Ужов** (Л. к. Брод.) **Ужевка** (к. Льв.) вязло роблене з запрути. aus Zweigen geflochtenes Band. [стсл. **гжжвица** **лѣѣѣ**, vimen rad. **кѣз**; слов. gôža, серб. гужва.]

Узголове (Кол. Укр.) **Заголовач** (к. Льв.) **Заголовок** (Л.) ein entsprechend zusammengelegtes Tuch oder Kleidungsstück, das man beim Schlafen unter den Kopf legt; Kopfkissen (зр. стсл. **оузглавница** **просхералион** польск. węzłowie, чesk. podhlavnice.)

Уздінице (С.) або **Обротенка** (С.) з придива узда, Halfter.

Укротити (Кол.) demüthigen. [кротити **εξημεροῦν**, sicurare **кроткъъ** mansuetus, lenis, modestus.] **Укротити ся** (С.) втихомирити ся, успокоити ся, усмирити ся.

Уливати (Л.) in der Bedeutung: schnell fliehen. Пес уливав = утікав скоро (vgl. rad. **ли** лити und **тек** теци, втікати.)

Улогий (Д. rad. **лер**) eben; flach; nicht aufsteigend. Улоге поле ebenes Feld. Улога гора ein Berg von sanften Abhängen. Улоге землице ein Terrain von nur geringen Erhebungen.

Уміетний (Ж.) вмiлий, gelehrt; geschickt. Уміетна жінка geschickte Frau; pol. umiejętny česk. uměly.

Унимати ся (Стр.) schüchtern sein; sich schämen. **Унимливий** (Стр.) schüchtern, schamhaft. cf. **внимати ся**.

Упораити (Л. rad. **пр** scindere cf. пороти, auftrennen; aufschlitzen чesk. rozpárat; пороти землю die Erde aufwühlen) schinden. Докус мя упорав etwa: er hat mich bis auf die Haut geschunden. Докус = gänzlich, ganz und gar).

Упослед (С.) endlich; nachher.

Упремий (Ж.) stützig; fest haltend. **Упремий корінь** eine in die Erde tief gehende, daher fest haltende Wurzel, wie solche bei den Gebirgspflanzen gewöhnlich gefunden werden. [**пр** contendere ukr. **пря** asl. **пря** contentio; **прямий**. cf. **пр** fulcire, перти, спирати; упир; упірний; упорливий.]

Упелити (Угр. Самб.) уколоти. Сорокуле (сороката гадина) го упелила die Kreuzotter hat ihn gebissen.

Урвитель (к. Др.) **Урвипола** (к. Льв.) **Урвиголова** (к. Льв.) **Увірванець** (к. Льв.) **Ввірванець** (к. Льв.) **Вірва** (Жовк.) **Шибеник** (к. Льв.) Galgenstrick, Galgendieb, Galgenschwengel.

Урѣтно (Ж.) niederschlagend; traurig; langweilig. Самому урѣтно в хаті [**рѣтно** contentione.]

Уріже (Самб.) Бск. На уріжу.

Уредно (С.) добре, тревало, порядно. Уредно зробити pol. na urząd.

Уставичний (Д. зрив. польск. ustawiczny) beständig, unablässig.

Уставичне (С.) adv. immerwährend.

Утирало. Втирало (Л.) Handtuch, Wischtuch.

Утихоморити (Л.) утихомирити, beruhigen.

Утік (Д. кор. тек, течі), Eiter, böser Stoff, сукровиця; спирає ся утік es sammelt sich der Eiter an.

Утомити слези (Ясн.) утолити слези.

Утори (С. зр. польск. wator, чешк. autory, російск. уторъ) Zarge, Kimme, Gergel, Fuge für den Fassboden. **Уторник** (С.) **Утірник. Втірник** (С.) „різець до вирублюваня уторів“ Zargemesser, [wahrscheinlich zur Wurzel жд ligare sanskr. and. cf. лдро; лдро sinus; жтръ intus; жтрнь interior also утори das innerhalb Liegende, das Zusammenfügende, die Fuge; uebrigens auch die Ableitung von тр терти möglich.]

Утрійний (Ж.) giftig.

Ушиєк (Л.) schmaler Waldtheil, überhaupt ein schmaler Theil, der zwei grössere verbindet (ши suere; санскр. si iungere шиа collum.)

Утямити. Втямити (Л.) спамятати.

Утеглий (Шоломия к. Льв.) schwerfällig, oscieźaly.

Уходити (Л.) verb. trans. виходити пр. виходивем заяця ходив, ходив аж и придбав.

Ушкварити (Л.) властиво: упечи на шкварок, в. Л. в значіню: ударити, в Укр. також в знач. удати пр. ушкварив пісню, (сквр сопаре; від тогож корія: сквирінець, сквиринюк, скверцук gryllus.)

Фажівник (У.) шевский прилад до обшкробуваня шкіри. Kratzmesser.

Фай би му! (Л.) eine Verwünschung etwa: Krankheit über ihn! krepiren soll er, хороба на него, пек-за-пек! пек-осина! (cf. magy. fáj schmerzen, weh thun.)

Файний (Корш. и инде) fein, schön. Файна кресаня ein schöner Hut.

Фанта (к. Кал.) Kleid, Kleidungsstück.

Фанте (Чортк.) collect. Kleidungsstücke, aber auch: Lumpen, zerfetzte Kleidungsstücke, Fetzen.

Фарагів (Л. gen. **Фарагова**) Beil [угорск. faragó Breitaxt]; **Фарагівча** (Л. g. neutr.) малий топорець.

Фастиско (Дубровиці в Сян.) Unkraut, (зрив. польск. chwast. руск. хвист = Schwanz.)

Фатів (Л.) **Бовгарь** (С.) Fratz; Balg. (magy. fattyu Bastard, Bankert, Fratz.

Фацарний (Кол.) пацарний (Стар.) stützig, boshaft, [зр. угорск. fajzat, Geburt, Rasse; el fajzás Ausartung.]

Фацигати (Угр.) фацкати, тиккати ausschlagen. Кінь фацигае.

Фелелувати (Ж.) = **Ручити ся** (Др.) безпечити. Не фелелуй = не безпечи, не ручи ся, бiрге nicht! [угорск. felel antwortet; leistet Gewähr, steht gut.]

Фенделенка (к. Ксс.) ein zerlumptes Kleid.

Ферделинка (Д.) ділетка, ein Viertel Koretz.

Ферділь (Ж. зрив. нім. Viertel) ділетка, чергтка.

Ферфеліти (Др.) vom Schnee: dicht fallen.

Фик (Самб.) ein ungezogener Bengel, pol. frusc, Фржк. **Фикати** (Сян.) aufbrausen.

Фискавка (Криворівня) Pelias berus L. Kreuzotter.

Фіглявий (Ж.) lustig, zum Possenreisen aufgelegt, possierlich.

Філософіста (Куликів) Philosoph. Філософіста наів ся тіста, взев коралі, пішов далі. **Філософний** (Л.) штудерний (Л.) klug, studirt; schlaue.

Філь (Ж. gen. fem.) покоронок, раса. Така філь у тих овєц: всі білохвости. **Филь** (Угр. gen. masc.) Familie. З того філю. [зрив. грецк. φυλή = tribus, Zunft; φυλον Geschlecht; лат. pullus Junge.]

Фірас (Ж.) тертак, Sägenmühle.

Фірма (Ж. зрив. firmare befestigen, укріпляти) судина на свічку, подібна до обваріпка. Ein einer Bretzel nicht unähnliches, glasirtes Gefäss, das als Leuchter gebraucht wird.

Фіцька (Угр.) Rotztasche; leichtfertige, junge Weibsperson. Крутит се тота фіцька. [cf. magy. ficzko Bursche].

Флеків [Яворів; plur. Флекей зрив. нім. Flegel = фик; старосл. флѣкѣвъ ψελλός = stammelnd, lispelnd; хлакѣвъ ἄγαμος coelebs] парубок 16—18 літній.

Флижник (С.) Flösser польск. flis.

Флоєра (Ж.) Hirtenflöte, eine offene Pfeife mit sechs Seitenlöchern.

Фляцкати (Угр. бити рукою полежки так, щоб аж плянуло, mit einem Klatscher, Platscher woran schlagen.

Флюта (С. cf. плюта) мокрий сніг, nasser Schnee, Schneeregen.

Фолосити ся (Корш.) щастити ся. Не фолосит ся = не веде ся, es glückt nicht [зрив. угорск. foly fliesst, geht; fold flickt, folto geflickt.]

Фолькотіти (Крс.) unverständlich reden, lispeln. [старосл. флѣкѣвъ ψελλός.]

Фортуна (Кол.) **Хвортуна** (Укр.) зрив. лат. fortuna, Glück, Habe.

Фоснути, Фоскати (Ж.) fauchen. Кіт фоснує = die Katze fauchte.

Фошкавка (Ж.) Stäubling, Lycoperdon.

Фофлавий (С.) невиразно говорячий, lispelnd, [зр. старосл. флѣкѣвъ ψελλός, blaesus.]

Фоя (Ж.) хвоя, хвоина als coll. Aeste der Nadelbäume.

Фраирка (Сян.) любка, любашка.

Фрейда (Стр.) schlechte Weibsperson.

Фрембія (Л.) увязка у фартуха. Schnur beim Vortuch.

Фрела (Д.) = флоєра (Ж.) Hirtenflöte, eine offene Pfeife mit sechs Seitenlöchern.

Фрига (Д.) 7° langes Stück Holz.

Фрішно (Сян.) frisch, hurtig schnell.

Фудульний (Корш.) hochfahrend, stolz. **Фудулити ся** aufgeblasen sein. **Фудулія** Hoffahrt.

Футити (Корш.) дути. На все футит er ist immer aufgeblasen, hoffärtig [угорск. fuj bläst.]

Фужела (Бвірник, коло Мик.) Kreuzotter, Pelias berus L.

Фуферне (Чортк.) заверуха, Gestöber.

Фуярити (Др.) Dummes herausbringen; Dummheit treiben. Зафуярити ся einen dummen Streich machen [зр. фуяра, угорск. fuj bläst.]

- Хабина** (Шоломия.) хворостина, прут, Gerte, Ruthe.
Хабник (к. Льв.) **Хамник** (к. Льв.) **Хаш** (Шол.) Gestrüpp.
Халаш (Ж.) **Салаш**. Иду до халашу (Ж.) = иду до хати. —
 Иду до дому (Ж.) = иду на той світ, ich sterbe. [зр. мад. szállás.]
Хамний (С.) stolz, hoffärtig; бутний, пишний.
Хамузе (Кал.) **Гамуз** (Чортк.) **Камуз** (Кол.) Потрощив на гамуз,
 збив на хамузе = zbil na miazge.
Хамула (Чортк. С.) **Хмула** (Кол.) sehr schlechte Kost; namentl.
 schlechte Suppe. **Розхамулити** пр. молоко, борщ и пр. = pantschen (зр. рос-
 сійск. хлам = alte Sachen, Trümmer).
Хапко (Укр.) Dieb.
Хараман (Гал.) Beutler, Schwindler. Хараманити = манити, ду-
 рити (зр. крамолити, коромолити, крамоли новати Ränke schmieden;
 польск. gramolić się krabbeln, карабкати ся; — крамола зр. лат. car-
 mula нім. Gram.)
Харити (Самб.) reinigen.
Хвиля (С.) **Година** (С. Кол.) véreme, погода. Добре або зле ве-
 реме. Добра або зла хвиля. Добра або лиха година.
Химородь (Пдб.) **Хамородь** (Шол. Сороки) пр. в хамороді im Dun-
 keln, im Schatten [rad. мр cf. мара, хмара. Укр. химородник Gaukler.
 Taschenspieler, Schwarzkünstler, Zauberer. Химорода Schwarzkunst. Зап.
 о Южної Руси. Кулиша I. 79. Химородою химородив.]
Хиріти, **Хирлати**. **Хирляти** (Самб. Стр.) kränkeln. **Хирий**, **Хирля-**
вий, **Хирлевий** kränklich (зр. хорий, хоріти, хорувати; чеськ. churavý,
 chorý=kränklich, krank). Хирів бись мовчки etwa: elender Wicht sei still.
Хитванний (Самб.) або Шитванний wankend. Хитванний пліт,
 що легко хитає ся.
Хихлатий (Ж.) buschig. Фіст у лиса хихлатий, asl. хохъль turbo
 russ. хохоль. Schopf.
Хідлі (Сар.) **Ходули** (Стр.) **Ходильниці** (Л.) Stelzen, Stelzfüsse.
 Хідлями переходить через болото. Паничі учат ся на хідлях ходити. —
 Ходули хромих звичайно зовуть „кулями“ або и „костурами“ на Укр.
 „дибами“ (в Галичині „диби = кайдани schwere Ketten) звідти „на
 дибки зопяти ся“ = станути цапки або цапка, пр. заяць зопяз ся
 на дибки. Гал. дибати = зачаювати ся стел. дъбати clam ire.)
Хір (ген. хоря Ж.) Foetorius putorius L. Jltis, txip (тхнути stin-
 ken) russ. хорёк.
Хмелина (Мик.) Flachsseide, Cuscuta.
Хмуровокий (Шол.) eigtl. mit düsterem Auge (oko); mürrisch.
Хнюроватий (Д.) mürrisch. **Хнюрко**. **Хнюра** mürrischer Mensch.
Хобза (Ж.) **Хопта** (Д.) Attich. Sambucus ebulus L. зр. польск.
 hebd, hebzina; в інших околицях хопта = бурян, Unkraut. —
Ходильця (к. Льв.) у коляски підставки, на котрих колише ся.
Хожалий (Д.) zum Gehen gewohnt, im Gehen ausdauernd.
Хожувати (Бистр.) verb. iterativum, öfters gehen. Хожували
 пані в гори.
Холітати (Др.) wanken. Дверцета холітат ся = drzwiczki kołyszą się.
Хомівка. **Хомля** (Сам.) **Химевка** (Л.) **Кибавка** (Шовк.) Kopfreif
 (bei Bäuerinnen).

- Хорбури** (Ол. verächtlich) Knochen, Rückgrath, Rippen. Така
 суха корова — самі хорбури лишились die Kuh ist so mager — es sind
 lauter Knochen geblieben (rad. хрѣкъ, зрив. хребет.)
Хороший (Гал. Укр.) schön. (З пісень людових) Я си взев жінку
 убогу Щаслива з нею хвала Богу: Єі праця, труд **хороший**, Станут
 за найліпші гроши. — Тобі тра такого, Щоби був **хороший**, Щоби був
хороший и мав много грошій. Хоть я не **хороший**, о тоє не дбаю. —
 Будь здорова и щаслива я вже гиншу маю. (Зап. коло Корш. в Кол.).
 Шевченко вид. Львівске, стор. 193. ст. 36. стор. 194 ст. 1... Дівчата
 аж понедужали за ним: Такий **хороший** та багатий. Марка Вовчка
 Нар. оповід. 1862. Три долі. ст. 87. Ну **хороший** же він справді?
Храбуст (Кал.) Листе з капусти обмикають, січут и підправляють
 сирватков и муков. — **Храбуст** (Ж.) Kohl-Kratzdistel Cirsium ole-
 raceum L.
Хандра (Укр. Угр.) манколія (Угр.) меланхолія, Schwermuth;
 Kummer.
Храпа (С.) **Храпле** (С.) грудь на дорозі, коли замерзне festgefro-
 rene Erdschollen (cf. грѣкъ, хрѣкъ, хрѣп, хрпавий, хрпавий = рапа-
 вий, рапаний, = rauh, uneben; oft sagt man auch: ренетина statt
 хребетина Rückgrath).
Хрещате полотно. **Хрещатина** (Самб.) полотно на охрест робле не
Хрипавка (С.) **Хрипка** (С.) Heiserkeit.
Хробак (к. Льв. Терн. и. пр.) **Хорбак** (Ж.) **Гробак** (Укр. —
 польск. robak, rad. грѣкъ, грѣбети, graben fodere; грѣкъ+ъ = грѣкъ;
 грѣкъ+акъ=гробак, ein grabendes, wühlendes Thier; ein in Gräbern sich
 aufhaltendes Thier.)
Хробоватий (к. Др.) uneben, rauh, (rad. хрѣкъ, cf. грѣкъ.)
Хромак (Ж.) хрома вівця, hinkendes Schaf.
Хропостіти (Др. onomatopoet.) knarren, knistern.
Хропостити (Др.) хрумсати, хрупати knuppern.
Хропостит яблука knuppernd isst er die Aepfel.
Хрупати (к. Др.) **Хрумсати** (к. Др.) knuppern. Коні хрумсають єіно.
Хрусталка (Зак.) хрястка, хрящ, хрищ, Knorpel.
Худобний (Сян.) arm чеськ. chudobný.
Царь-зіле (Ж.) або **Вовк** (Ж.) Ononis hircina Jacq. Stinkender
 Nauschehel.
Царина. **Царинка**. (Кол. Стр.) кусень поля, пастівник або єіно-
 жатка під загородою. **Царок** (С.) під припічком місце, де кури сидять.
Царок (Л.) загалом загородка пр. на телята и пр. Zwinger. — **Об-**
царьковати (Самб. Кол.) обгородити, umzäunen, mit einer Einfriedung
 versehen, einfrieden.
Царгнути. **Царгати** (Угр. cf. germ. zerren (für zieheren) auch
 торгнути, торгати) сараннути, шарпнути, шарпати, січати, reissen, zer-
 ren, heftig hin und her ziehen. Царгнув пєс за ногу.
Цвайка (Кол.) довга хабина, котрою ловлять „дарабу“ и притя-
 гають до берега.
Цваркати, **Чваркати**, **Шваркати** (Самб.) Чварснути eigentl.
 zwitschern; dann: unverständlich sprechen. Чварснув по жидівски.
Цвілити (Самб.) schlagen, niederschlagen. Доц цвілит. [psl. цѣк-

лити affigere. Слово о п'якоу Игорев'к. О мои синовца, Игорю и Всеволоде! рано їста начала половицькоюю землею мечи цѣканти].

Цѣпати (Зак.) schlagen. Дідунь цѣпає до пальця: скрип! der Musikkäfer (Dorcadion holosericeum) schlägt an den Finger mit einem knarrenden Geräusch an. **Цѣпак** (Льв.) grosser Knopf, mit dem die Kinder spielen.

Цѣпку. Крихту. dem. **Цѣпинку. Цѣпиночку. Крихітку. Крихіточку** (Кал.) etwas, sehr wenig.

Цѣра (Кал.) unreinliche und unsittliche Weibsperson.

Церькати (Л.) дойти, мелкн. Вицерькала корову.

Цереглѣвати (Л.) міняти; вибирати, wechseln; ausklauben, auswählen (cf. magy. cserél tauschen, schachern.) Цереглоу вівці.

Ци! (Ж.) так кличуть до коня. Mit diesem Ruf wird das Pferd aufgemuntert.

Ціба! (Чортк.) = marsch! (zum Hunde.) А ціба! окропу на пса! ціба!

Цілина (к. Др.) поле, що лежить довго одлогом (перелогом) ein mehrere Jahre hindurch brach gelegenes Feld. Цілина другий рік перорана = відверть або еверть. — **Виверть** auch: Rahne.

Цівати. (Стр.) **Цѣпати** (Терн.) pieren. Цѣпают курета. Вицівало се куретко.

Цілушка (к. Льв.) **Прилипка** (Чортк.) **Окраєць** (Стр.) **Скраєць** (К.) Ranft (beim Brod.)

Ціпина (У.) друк у ціпа.

Ціпки (Самб.) Leitersprossen.

Ціпкий (к. Д.) starr; заціпий, сціпенілий erstarrt, в староруск. жестокий. [Слово о п'якоу Игорев'к. оутроу князю кровав'к'я ієго раны на жестоц'к'мь ієго т'ѣлк' = утру князю кривави ієго рани на сціпенілім ієго тілі.]; в' Укр. жестокий wild, streng. Жестокий погляд ein strenger Blick.

Цісарька (Д.) **Мурованка** (Терн.) цісарска дорога, Heerstrasse.

Ціцібенька (Рознів) Alauda cristata L., Haubenlerche.

Ціха (к. Др.) Zeichen.

Цоркотіти (Д. пр. готур цоркотит = der Auerhahn schleift d. h. giebt von sich ein zwitscherndes Getöse, gleich dem Geräusch, wenn man eine Sense wetzt. Гавка цоркоче (Гавка eine kugelige Thonklapper, mit der Bauernkinder häufig spielen cf. pol. galka.) **Цоркнути, Цоркати** klirren. Цоркнув замок. Цоркнули, зацоркали шаблі.

Цубірка (Угр.) Eichhörnchen Sciurus vulgaris.

Цундравий (Угр. С.) lumpicht, канцуравий, дрантигузий, шанталавий, обдертий.

Цураха (Угр. С.) Аби не урік, треба (по забобоннім вірованю люда) що небудь хвалючи дивитись на нігті або у стелю и казати „нівроку!“ або „цураха“. Аби зло відогнати (відпекати) кажуть теж: цур! цур та пек! пек-запек!

Цурпалок (Гал.) **Цурупалок** (Укр.) Spleiss, dünnes Stück Holz. [für сурупалок? сирий, суровий pol. суурокъ crudus oder eher v. цурпати, цурупути, zerren (zer)].

Цуцик (Укр. Гал.) **Муцик** (Гал.) Mops; kleiner Hund. **Цуценя**

(Укр.) Hündchen. **Цюця** (Гал. in der Kindersprache) Hund [cf. pol. коучька.]

Цякавий (Л.) цікавий, цікавий, neugierig; witzig; merkwürdig (pol. ciekaawy, dosiekać.)

Цянути (Кол.) цяпнути, канути. [в коляді: де кровця цяне, церковця стане. стол. канѣти сѣцѣти, stillare rad. кан hierher капка, цяпка; канканистий, цяпканистий; cf. дзябканистий.]

Цямкати (Самб.) **Плямкати** (Стр.) їсти цмокаючи губами.

Цят, Цята (Самб.) ein Bischen; до цяти ganz und gar.

Цюприк (Самб.) Spitze, Gipfel (z. B. eines Berges зрив. цуп, чуб, цуприк, чубрик.)

Цюник (Бер.) або **Грицик** мала монета срібна, що досить часто викопують. Місто „маціоник“ себ то гріш маленький, мацінький. „Цюниками“ зовуть теж потростинники (Emberiza schoenicius, Salicaria cariceti и др.)

Цюркотіти (Стр.) цюрком ляти ся. Доц цюркотит.

Чалапати, Чалапкати, Чалапкотіти (Самб.) traben. Коні чалапають.

Чапаш або **Чепаш** (Д.) стежка, Steg (може від чепь catena Kette? чепь+ашь або від чап-ати, ходити?) Ідіт цим чапашем.

Часунка (Стр.) корова, котра в свій час відбігала ся. **Бидзунка** (Стр.) корова, котра передь часом відбігала ся.

Челедин (Ж.) чоловік з челеди, Knecht, Diener. [Правда роусьска. Іже челединъ скрываетъ ся, а заканчють ѿ на торгоу, а за три дьни не вьведоуть ієго, а познають ѿ третій дьнь, то свой челединъ поати, шномоу платити ѿ гривни продаже.]

Чемний (Ж. für chemnig) artig.

Чемчикувати (Укр. гл. Писаня Котляревського Скт. Птбргъ 1862. Енеида ст. 74. А ну пора чемчиковать) ступцѣвати, драпцѣвати tripeln; mit kleinen Schritten schnell gehen od. laufen cf. pol. м'якнѣти ruth. мчати смхати, смхнути, чмхати, чмхнути pol. mknać smychać, smychać; rad. м'як movege; **че** als Vorsilbe (приставка) = **ко** (Pronominalwurzel кь); **че+м'як+нк+овати**. Die Vorsilbe **че** finde ich auch in **чемериця, чемерник, чемерница**. [Veratrum album L. weisse Niesswurz; rad. мор mori; **че+мерь+ниця**=planta virosa ідкє, уморяюче зіле; asl. **че-мерница** helleborus (sehr giftige Gebirgspflanze) **че-мерь** venenum; **че-мерьнъ, venenatus** bulg. čemerlivki] **че-пірнатий** (federartig gefranst), **че-тирхатий** (rauh cf. tirxati; розтирхати, розторгати=розбурити, **че-п्राги** (eine Art Klammer). —

Чень (к. Др.) **Чей** (к. Льв.) предеінь, [in чень Pronominalwurzel кь und нъ = нь (нь für нъ auch in **небонь, небонъ** (ruth. либонъ in d. Bedeutung: wahrscheinlich); in чей Pronomw. кь und и.]

Чепраги (Ж.) клямри до пацірок.

Чепулеті (Кол.) hinkend gehen.

Черв'ак лихий або гадина (Дел.) Kreuzotter.

Червити, Червити ся (Крс. Ксс.) sich vermehren, Brut erzeugen. Матка червити die Bienenkönigin zeugt junge Brut.

Червінка (Д.) Bauchtyphus.

Червонюки або **Березюки** (С.) червоні губи, їжні; ростуть під березами.

Черга (Чортк. Укр.) Ordnung, Reihe. Чергою der Reihe nach pol. po kolejі. — **Очерга, Черга** Gefolge польск. orszak стсл. чръга. Menaeum, cod. chart. saec. XVI. serb. olim A. de Mibanović. єдинъ отъ чръгы ѿго von seinem Gefolge, von seiner Suite.

Чередник (Кол.) **Чердаш** (Угорско-руск.) пастух череди.

Черєнка (Шоломня) окладинки ножика, Messerschale. Кинув ножик (цізорик = cisoir) с красними черєнками, або черємхами.

Черемш (Ж.) Черемош. Черемш біла, Черемш чорна.

Черепанє (С.) збита люлька. **Черепанька** також и ціла люлька черепєна.

Черлєний (Ж. Яє.) roth. [Слово о плькѡу Игоревѣ. Чрьленѣ стьгѣ, вѣла хороговѣ, чрьлена чєлка, срьєрено стрѡужнє хорєромѡу Євѣтѣславлнчю]. Hie und da hört man im Munde der Huzulen auch „червонний“ mit doppeltem н.

Чернєччина (Самб. Стр.) майно (пр. ґрунта) належачє до монастиря. Klostersvermögen, Klostergrund, Klosterpfünde.

Черпїтиха (Бук.) Alauda cristata L. Kothlerche, Haubenlerche.

Черсати, Черснути (Кал.) kratzen; anstreichen. Зачєрєни сїрнїком = зачеркни с. — **Почєрєав** = почухрав; чкурнув; побїг.

Чертєц (Ж.) **Черун** (Ж.) **Чортєжник** (Ж.) **Чертїж** (Ж.) **Лупєй** (Ж.) *Myoxus nitela* Schreb. (?) grosse Haselmaus „миш писана, як мїрчєк; вїн ч'є гаджуги тай орїхи їсть; рїдко ся злучєст.“

Чєртицє (Дєл.) дерево на округ обчєртанє.

Чєрть! (Ур.) interj. = хлюст! хляст! пр. черть в писок.

Чєтвертѡк (Л. gen. четвєртка) ein Mass.

Чимбїр (Стр.) Чимборик (Стр.) крайка до оперїзованя [угорск. csombol schürzen, knüpfen, binden.]

Чимсати (Ж.) чємсати, чїмхати; скупати. Начимсати вовну. Дерево з галузя обчимхати. — Почїмхав скоро або почєрєав = побїг скоро (Угр.)

Чинкї (Ж.) чари.

Чинѡватє полотно або **Чинѡвать** (С.) полотно дубельтѡвє, на 4 нитки робленє.

Чипєра, Чипєра (Самб.) **Чєпєрга** (С.) Gabelast, розсоха, галуза розсохата; кусєнь дерева розсохатий, зрїв. старосл. чьпєрѣ в. чьпєрѣ ramus. — з вїдти **розчєп рити** крила, ноги die Flügel auseinander schlagen, die Beine auseinander spreizen.]

Чирка (Зак.) Geschwür. Корова має чирки на вимю die Kuh hat auf dem Euter Geschwüre.

Чистий дощ (Мик.) дощ без грому и без граду.

Чистило (Баринїв) **Счистиско** (Шол.) Mutterkuchen.

Чичѡ (Стр.) **Чич** (Стр.) schlechtes, auf Sumpfboden wachsendes Futtergras.

Чївка (Самб. зрїв. чїлка, чѡло) == чуб, Schopf.

Чїлцє (Ж.) Kopfbinde.

Чїнджєк (Кал.) малий, чєпурний чѡловяга.

Чїнити ся (Ж.) чинити ся, ставати, werden. Чѡловїк чїнит ся давний, медвїдь старий.

Чїпнарь (угорскоруск.) Mundschenk (cf. чїп, зачѡпити, вїдчѡпити бѡчку)

Чїтура (Ж.) бляшаний судник, Blechbüchse [зрїв. угорск. csutura = hölzernes Trinkgeschirr.]

Чїхратий (Зак.) behaart, zottig (cf. чєс, чєсати.)

Чмїхати (Чортк.) schnauben. Корови чмїшут.

Чморкати (Стр. о водї) Идєш по багнї, а вода чморкає. Чморкнула вода.

Чѡбаник (Бук.) Bachstelze, Motacilla.

Чѡботи наставити (У.) набити на правило; **чѡб. застояти** == наставити и до сонця запєчи, щѡб були штивнї.

Чѡкнїтка (Євїрник к. Мик.) Steinschmätzer, Saxicola.

Чорнєнєчкий (к. Бродїв) dem. v. чорний, schwarz.

Чорноголовий (к. Льв.) mit schwarzem Kopf, melanocephalus.

Чорноволосий (Кол.) mit schwarzem Haar, melanochorus.

Чорноротий (Ж.) mit schwarzem Mund, melanostomus.

Чѡхли (Брод.) **Дуди** (к. Др.) Manchetten.

Чубрик (Ж.) чубок; чупєр.

Чубук (Ж.) Tabacksrohr, Pfeifenrohr, (турєцк. tshubuk, tschebek)

Чукан або **Чѡкан** (Кол. Keilhaue.

Чукурлїй (Ланчин. Дєл.) Alauda cristata L. Haubenlerche. (Hie und da nennt man so auch Alauda arborea Gm., ja selbst Totanus cinclus Naum. und Cinclus aquaticus.)

Чулко (У.) Обручик з папєру навитий стьжкѡми з тїлу звисаючими, котрий молода носить на головї вїд полудня субѡти до полудня недїлї. Вїд полудня недїлї зкидає той наголовник а надїває вїнок, в котрїм идє до шлюбу.

Чумїв (Л. gen. чумѡва) або папушка бакуну (тютюну) Brief Tabak [угорск. csomó Knoten; Büschel, Packet, Bund, Ballen. cs. dohány Brieftabak.

Чунний (Л.) чудний. — **Чутка** (Л. Укр.) Ruf, fama.

Чўхнути (Яворїв) treffen, ugodzić. **Чухрїй** (Кал.) Lausbub, Lausekerl.

Чєдо (Дєл.) чадо, Kind.

Чєстокїл (Тєрн.) Stakenzaun, Pfahlzaun.

Шадий (Єян.) grau, graulich weiss; сїдий, староруск. сѣдѣый чєск. šedivý, польск. sędziwy.

Шайтур (Л.) Scheiterholz.

Шар (Самб. Тєрн.) Schichte; Reihe; Platz, Ringplatz. Пїд тим шарѡм шукайтє фїрманїв == an diesem Ringplatz suchen Sie nach Fuhrleuten.

Шафурка (Л. шапурка cf. шапка, Kappe) Becherhülle (z. B. b. d. Haselnuss.)

Швигар (Самб.) конєць корбача. **Сторонки** (п. sing. сторонак) шнурки з котрих плетуть карбач [cf. посторонок (к. Льв.) = Schnur.]

Швиркати (Крє.) ein schwirrendes Geräusch verursachen, schwirren; schnell davon fliegen. Швиркає коса. Швирнув або шварнув птах.

Швєткий (Стр.) biegsam. Швєткий бич (С.)

Шєрєхатий (Самб.) шерєпатий, шерпатий, rauh, chagrinartig, стєл. срьхъкъкъ трѣхъс, asper.

Шєстїрнє (С.) ein zirkelartiges Werkzeug zum Marquieren des Zargenkreises am Fass. Zargzieher, Bodenzieher. Шєстєрнєв значит а утїрником вирїзує утори (С.) [cf. psl. шєстѡрк vasculum.]

Шелéпати (Зак.) **Шолопати** (Кал.) Geräusch machen; rascheln; prügeln; schlagen. Миш шолопає. Пошелéпав град der Hagel schlug los. —

Шешлак (Самб.) кучма, шислак.

Шиб (Л.) Gestalt. На тоту шиб або на тоту здіб (Л.) von dieser Gestalt. **Шибсти**, **Шибати на когось** (Л.) ähnlich sehen, подабати. Він шибé на того або на того.

Шибкий (Стр. о воді) reissend. Вода шибка reissendes Wasser.

Шилом іхати (Сян.) В горах, де звичайно вузкі стежки а дорога прикра, запрягають коні поєдинці одного по одним, що зовуть „шилом іхати“. — **Ціпом іхати** (Кал.) іхати двома кіньми, одним великим, другим малим, разом запряженими.

Шипкати (Д.) ein heiseres Zwitschern von sich geben gotур шипкає, der Auerhahn zwitschert.

Ширинка (на границі Бук.) хустинка.

Шіпати се (Кал.) чіхати ся sich kratzen; schaben, verächtl. Вушевий шіпає ся. Шіпавий schäbig (cf. скоблити, scabere, schaben.)

Шкалі (Самб. кал скалити, колоти spalten.) **Дуги** (Самб. угорсько-руск.) Fassdauben чек. duhy, duhoviny.)

Шкалубати (Верхобуж) stochern; hasteln. Дзоббал (picus, der Specht) шкалубає в дереві.

Шкара́дний (С.) hässlich. **Машка́ра** (Стр.) abscheuliches Zeug.

Шкарапа́не або **Карапа́не** (Д.) Kröte, Bufo, карапане (Надвірна.)

Шкари́дь (Кал.) **Скари́дь** (Л.) **Шкаравать** (Кал.) мерзà ekelhaftes Zeug, Scheusal. **Скари́довати ся** (Л.) гидувати, бридити ся. Ekel haben, sich ekeln. Він ся скари́дує того ліку напати. [psl. скара́дъ foeditas; скара́дніє foeditas; скара́довати сѧ скара́довати сѧ abominari].

Шкафа́ (У. прилад кушнірекий до обшкробування шкіри, eine Art Kratzmesser, Schabmesser.

Шкепята (Л. coll. gen. neutr.) Felsstücke, Steine (cf. скеп, скепати)

Шкитавий (Стр. Самб. скитавий, скитати ся) (eigtl. keinen festen Wohnsitz habend, hin und her ziehend) schlotternd.

Шкідник (С.) шкодник, ушкодник, шкодороб. Schadenmacher.

Шкільник (С.) школярь, Schüler.

Шкреба́чка (Кал.) Kratze, (gewöhnlich werden zum Abkratzen (z. B. der Töpfe) Muschelschalen gebraucht.)

Шкурла́т (Гал., шкіра und лат, латка.) Hautläppel.

Шкуряки (Л.) ходаки з недубленої шкіри.

Шлик (Стр.) hohe, spitze Pelzmütze.

Шмигнути (Крс.) schnell vorüber laufen. Шмигнув заяць.

Шмондя (Ж.) eine unsittliche Weibsperson, ein unreines Mensch; pol. rajfurka, паллюга.

Шморганистий (Зар.) gestreift.

Шне́па (Євірник к. Мик.) Schnepfe.

Шниряти (Зак.) grübeln; nachsuchen; — eilen, davon fliegen.

Шовкі́вка * (Ж.) eine Grasart.

Шовко́вице (Д.) Conferva, Wasserfaden.

Шонтавий (Л.) lumpicht, zerrissen) шанталавий.

Шпадер. **Шпатер** (Грабівка) Spleisse, дерезга. Пробив ногу на спадер (с-па-дер; rad. др, дерти, uebrigens vgl. спатарь σπαθῆριος. —

Шпаркий (к. Др.) frisch; rüstig; behend.

Шпáтарі (Ж.) дранички, котрими затикають ворине кошари. —

Струнка місце для проходи вівці або кози до продою. — **Повірни́к** (Ж.) дашок над стрункою, під котрим сидит **дїйнарь** на ковбичку. — **Заго́неник** (Ж.) той, що загонєє вівці або кози до струнки окликом: **рист до струнки! рист! рист!**

Шпéник (Стр. Укр.) Splitter; abgebrochene Spitze z. B. vom Nagel.

Шпéтний (Ж.) hässlich, abscheulich, scheusslich. Шпéтна дорога.

Шпинь (Самб.) шійка пр. у пожа.

Шпитіти (Л.) **Шпити** (К.) wühlen. **Прошпитіти** (Л.) **Прошпити** (К.) zehrwühlen. Прошпитіла худоба ліс. Прошпили черви здохлого конє cf. **Шпати** (Манаів) wühlen. Конєр по гівнах шпає der Rosskäfer wühlt im Dreck. **Шпитко** Grüber, Wühler.

Шпóтати ся (к. Льв. Угр.) stolpern. Зашпóтав ся, пошпóтав ся, зашпóртав ся, пошпóртав ся er stolperte.

Шпуга (У.) поперечка, що слоює дошки у дверей; [зрив. польск. szpaga.]

Штага (У.) прилад шевський до завішованя шкір над прикадком (де шкіри виправляють.)

Штани (Д.) Hosen. **Убранє** = сині штани сукняни **валєнки** = сукняні штани червоні; **холошні** = сукняні штани білі; — **портки** = білі, полотняні.

Шта́пний (Ж.) geschickt; niedlich; schön [старосл. шта́пнѣтѣ luxuriose vivere] **штєпурний** (Кал.) чєпурний.

Штигати (С.) **Штихати** (С.) stechen. stosesn. Штиханєц (к. Льв.) Stoss.

Штóла (Ж.) **Штольнє** (С.) діра глубока в камені. Stollen.

Штолá (Д.) скала, Fels; **Штолє** (Д.) grössere Felsstücke, grössere Steine.

Шторгáн (Дел.) Blatta orientalis L. Küchenschabe.

Штуб (Ж.). **Штовб** (Ж.), **Штубáк** (Ж.) hohler oder fauler Baumstrunk; Strunk (vergl. щовб = Gipfel; старосл. штап = Stab, baculum.)

Штурбак, **Штурмак** (Самб. Стр.) доробайло, попихайло; ein ungeschickter Mensch, Trottel.

Шувір (Пер.) заверуха, Sturm [кор. вр врѣтѣтѣ fervere, bullire шу = су = сь; cf. **Шуставиця** (Стр.) = суставиця, Gelenk сьставѣтѣ.

Шумелине (Мик. Кал.) **Шумєла** (Угр.) Kolbenscheiden der Kukurutzpflanze.

Шуниці (С.) Erdbeeren, суниці (rad. соу tumescere; crescere; cf. сь parere; sanskr. su; also суниця die stark wachsende, da die Pflanze zahlreiche, stellenweise wieder Wurzel schlagende Ausläufer hervorbringt und überdies gewöhnlich massenhaft auftritt. Das weissrusische сумѣцица grossruss. сумотоха (rad. мьн мяти сь+мат+ниця oder мат сь+матѣ+ниця) scheint auf das massenhafte Auftreten und die weiche Consistenz der Früchte hinzuweisen.

Шурубейник (Кол.) недбалець, гольтіпака, забіяка (Proletarier.)

Шурхати (Самб.) huschen. Ящірки шурхают.

Шушерєпка (Ж.) Morchella, Morchel.

Щасти Біг! (Ж.) Glück auf! (eigentl. Gott gebe (dir, euch, Ihnen) Glück.

Щенюк (Ж.) молодой вовк або пес. **Щене** (Ж. plur. щенета) junger Hund od. junger Wolf [старосл. **штеница** canis; **штеньць**, **штена** satulus зр. греч. κύνω genit. κύνος].

Щибати (Мик.) Jucken verursachen = **Лоптати** (Др.) — Щибать ноги. — **Лоптати** мерука = pol. świędzi mię ręka. **Лоптячка** (Л.) сверблячка, Jucken. — **Щибати** (Кал.) abschlagen. Щибати буком яблика.

Щикавка (Зак.) Schlucksen.

Шо-вівтірка (Зар.) jeden Dienstag.

Щокати (Угр.) was? fragen. В селі зацокали мене = питали ся що? що?

Щуптати (Кал.) berühren. betasten; streicheln. Ласкавий заяць щупчит = губами хватає за руку, обмацює.

Єдинокий (Л.) одинокий, einzeln, einsam. **Єднач** хиба.

Єднанка (Ж.) переписини. Versöhnung. З ким поєднати ся sich mit Jemandem aussöhnen, mit Jem. übereinkommen. **Єзик** (Ж.) язык, Zunge.

Єрєм (Ж.) ярмо. Joch. **Єрємик**, **Єрємчик** або **Ключ** = мале ярмо, яке закладають на шию товарині або безрозі (зрив. старосл. **єрьмъ**. ζυγός, iugum).

Єти ся (Ж.) яти ся, passen, gut zu Gesichte stehen. Єло ся = добре до лица.

Єщур (Ж.) Salamandra maculosa Schnz. Gefleckte Salamander.

Єщурка (Ж. Ясенів) Eidechse, Lacerta.

Ябличко (Д.) Kniescheibe.

Ягівка (Самб.) гагілка.

Яз (Сян. зрив. лат. agger) Wehre, Damm.

Язв́а (Угр.) язя, Hexe, böses Weib (psl. **язка**, vulnus, plaga.)

Язвина (С.) Schlucht, Abgrund (psl. **язвина** latibulum; čech. užina Engpass. psl. **язкъ**, **язкыць** jaźwiec Dachs, ein in Schluchten (Höhlen) lebendes Thier.

Ялина (Оп.) Tannenholz.

Ялівник (Терн. Чортк.) **Габельник** (Угр. **Габель** Kalb, junges Rind) junges Hornvieh.

Янчар (Самб.) **Ягнятник** (Кол.) пастух, що пасє ягнята.

Ятрянний огонь (к. Др.) ein heftiges Feuer. Огонь розъятрує ся das Feuer flackert stärker auf.

Ячміниско (Зак.) Gersten-Stoppelfeld.

Ящик (Самб.) Butter od. andere Meste, Büchse.

Додаток.

Ад (Бойківске) а ди! а диви! Sieh! Ад, яке жито красне.

Алєсь (Л.) отжеж, тажє, ось (wahrscheinlich aus але+ось).

Барівка, **Барилиця**, **Барило**, **Барила** dem. барівка, барилка, барильце cf. psl. **барило**; ital. barile, fr. baril, ngr. **барєл**.

Баловати, **Бановати** (Самб.) тужити. **Банно** = тужно. — **Банник** (Самб.) плячок з сиром. — **Баяти** (Л.) ворожити. **Бай** (Самб. Стр.) вода або що иншого, над чим ворожено. — **Бгати** (Ж.) biegen. в Укр. коровай бгати = місити. — **Блавнати ся** (Л.) блукати ся. Відблавка-

ло ся ягня. Приблавкало ся ягня. — **Близьці** (Л.) nahe gelegene Hügel od. Berge u. w. — **Блиндати** (Кол.) плентати. Піяк блиндає ногами. — **Бобирьки** (Л.) kleine, kugelige Kothklumpen z. B. die der Schafe oder der Hasen. Заяць побобирячив. Вівця побобирячила.

Варцаби (Л.) Сіно покошене в вали згортають в „варцаби“. — **Велицюзний**, **велицєзний** (к. Др.) величезний (Укр.) великий sehr gross. — **Величь** (Самб.) eigtl. Grösse; etwas Grosses. величь-риба grosser Fisch. **Грубінь**. **Діcke**. **Глубінь** Tiefe. **Висінь** Höhe. — **Вєрбівка** (Л.) судина (бочка и пр.) з вєрбового дерева. **Липівка** (Стр.) бочівка з липового дерева. — **Вєренка**. **Вєрєтєнка**. **Вєрєтюх** (Стр.) вєрєта, котру беруть яко верхнянку (Oberkleid) а зацінкають „шпинником.“ — **Вєрхнина** (Стр.) Oberes, Schmetten; Sahne. — **Вєснуватий** (Стр.) пр. худоба веснувата = худа, як звичайно на весні. — **Вигабаний** (Шол.) спонєвіраний. (verb. вигабати.) — **Вилуцтити очи** (Стр.) вибалушити очи, mit glotzenden Augen anschauen. — **Вихожети** (Стр.) herauskommen. Книжка „Просєвіти“ вихожєє. — **Відпастити від худоби** (Л.) стра-тити худобу. — **Віскресний** (Стр. sehr ähnlich. **Вітролом** (к. Льв.) Sausewind. — **Воловід** (к. Льв.) шнур, на котрім ведуть воли. — **Володарь** (Л.) Gebieter; Herr. **В-єнно** dem. **В-єнночєк** (Л.) в-єдно, заєдно, разом; все.

Галайко (Стр.) лопотун, Schreihals. — **Гаргара** (Кал.) ueberhaupt: etwas Grosses, Plumpes. Баба як гаргара. Хто годєн таку гаргару опалити (о покої) cf. огвара. — **Ги** (Л.) як. Ги тот гварив. Ги тотякась казала. — **Глевіти** (к. Льв. Стр.) глевіти ganzig werden. Зглєвілий сир. cf. гливий, gilvus, gelb. — **Голицє** (С.) прха, **обшкoblєна** шкіра Weissgerberleder. — **Гузиця** (Гал.) Arsch. s. S. 43. von **квз** abgeleitet; — uebrigens auch auf sanskr. gu cacare (wovon auch гівно, asl. **говьно** stercus) erinnernd.

Ганчавий (Самб.) fehlerhaft, mit einem Fehler behaftet. Ганчавий вїл. **Гєрдан** (Бук.) плєтінка, кавалок тканки пацєрками в десєні вишиваної, котру пришивають на стяжку обо и так беруть для украси — дівчата на шию, а парібки (лєгїні) на кресаню (крисан). — Ой гєрданї-ж мої гєрданї, Ой крисанї-ж мої крисанї! Та хто в вас будє ходити? и пр. (в пієні). cf. згарда, гарда.

Дань (Л.) податок, Abgabe. — **Данє** (Кол. Самб.) vergifteter Trunk, vergiftete Speise. (да дати, dare; данє cf. germ. Gift, geben). Данє му дали. — **Дєдвa** (Сур.) смїтя, патики и пр. в молочєнім збіжю гл. **Дудвa**. — **Днівка** (Л.) Tagarbeit. Має днівку поля = тїльки, що дєнь трєба орати. — **Дорїбки** (Самб.) час в осєні, коли зібравши збіжє звикли празникувати.

Жміхати, **Жміхнути** (Кал.) потурбовати, бити, дусити, schlagen, drücken (**жъм** comprimere). Жміхнув го добре = ударив.

Завихрити (Стр.) aufwirbeln; Unordnung, Unruhe verursachen; aufwiegeln. — **Загалом** (Самб.) alle insgesammt; im Allgemeinen. — **Заградити** (Стр.) пр. заградило би му очи = ослїп би. — **Задавнка**. **Задавлєчка** angina, Halsbräune (ჯჯო давлю). — **Задоста** (Л.) genug, bei Weitem ausreichend. = **Задубіти** (Л.) erstarren. **Задубити** гярєн. Задубити ходаки. — **Задусь** (Л.) в-задусь, вєпять, nach hinten, rückwärts. — **Залудуватий** (Стр.) rappelköpfig. — **Заметати** пр. заметало

або засукало (снігом) дорогу (Стр.) der Weg ist vom Schnee verweht. — **Запека** (Стр. Самб.) запеклий чоловік, Trotzkopf, trotziger Kerl. — **Запливанці** (Кил.) пироги (Mehlmaschinen) з зглівлім сиром. — **Засипнути** (Самб.) заговорити сепеляво. **Сипливий** сепелявий. — **Західний** (Гал.) zugänglich, mit gutem Eingange versehen. Західне місце, західна корчма; trachtend pol. zapobiegliwy. Західний батько; fremd. Західні люде = зайди; westlich. **Заходистий** (Стр.) що любить з другими заходити, сваркий, zänkisch. **Здэлека** (Ж.) и здэлека, zдалеку von Weitem (Перехід а в е и на відвороть в южноруск. частий пр. Укр. а делі = а далі; скеля = скала (Гал.); филия (м. фея cf. Welle фея; бэ-лега и балега, ластити ся, ластити ся, дай его кату и дей его кату и пр. — **Злюбити** собі щось або когось (Самб.) lieb gewinnen. — **Змітка** (Гал.) кляч, що змете жеребя. — **Знайда**. **Знайдух** (Гал.) найда, Findelkind. — **Зневісти** (Стр.) unversehens; von Ungefähr. — **Золотник** (Стр.) goldene Ader (думають, що се хробак в чоловіці, котрий, коли прорве ся, великі справляє болі а навіть смерть наводить).

Карауша (Кал.) брика велика, колимага. — **Кацан** (Кал.) grosser Topf (cf. гавзун укр. казан = Kessel). — **Кебим**. **Кедьбим** (Л.) колибим. — **Кертиця** (Самб.) Maulwurf [lit. kertus; rad. крт findere; sanskr. krt. ruth. куртий, короткий, kurz]. — **Киндек**. **Скиндечка** (Стр.) полотнянка, вереньчук. — **Кипень** (Л.) Sud. Süde. Я взяв собі чирю з під кипени. — **Кічка** (Кал.) gerega, Kreisel. — **Клámати** (Л.) на жарг брехати, zum Scherze lügen. Я повів тоє на клам = на жарг збрехав. — **Колупати** (Укр.) abschaben, leicht spalten, ein Wenig spalten, (ко+лупати). — **Копачь** (Камб.) **Корпак** ein Stab zum Graben; Grabholz. (Укр. корпачи = порпачи, копачи; викорпачи = викопачи). — **Котре що** (Л.) quodcumque. — **Кочук** (Стр.) у плуга кілок, котрим плуг може після потреби скорочувати або спускати ся. — **Кривина** (Кол.) Krümmung. На тій кривині. — **Крунути ся** (Стр.) sich umkehren, sich umwenden. (cf. psl. крнжти deflectere; крлгати flectere). — **Курбелювати**. **Курбелити** (Кал.) wirbeln. **Курбелі звивати** Staubwolken treiben (cf. курити, курба). — **Курило** dem. **Курильце** (Кал.) Rauchbesteck. — **Кушнати ся** (Стр.) sich necken (пр. парібок з дівков кушнє ся. — **Куяти** (Кал.) **Куняти** (Кал. Укр.) schlummernd nicken; schläfrig sein; saumselig sein; sieh: **Куя**.

Лідвиці (Стр.) Lenden (psl. ладвни lumbi; dorsum. — **Лобище** (Стр.) flache, kahle od. nur spärlich mit Gras bewachsene Erhebung des Terrains. — **Лупень** (Стр.) Stoss, Schlag. Дав му лупня.

Макортет (Л.) makortert, makortertz, makitra Reibschüssel. — **Ма-ра би тя загладила** (Л.) etwa: der Teufel soll dich holen. — **Мержеліти** (Стр.) пр. мержелит = мерчит es fällt ein Staubregen. — **Мерендит** (Стр.) der Himmel ist trübe geworden, regnerisches Wetter steht bevor. г. мр — **Метлищі** (Стр.) **Поконече**, **Наконече** рілі, часть рілі наконецна, котру на поперек оре ся; декуди **поконече** зовуть також „суголовки.“ — **Мірчек** (Ж.) Cavia sobaya, Meerschweinchen. **Чертежник** (чертіж nach der Beschreibung der Bauern wahrscheinlich Muoxus nitela) такий писаний як и мірчек die grosse Haselmaus ist gestreift wie das Meerschweinchen). **Молитвати дитину** (Стр.) охрестити лиш з во-

ди. — **Мшити** (Л.) мохом затикати шпари межи протесами. — **Мягудзити** (Л.) на гамуз дусити pol. dusić na miazge.

Накопичити (Стр.) пр. сіна = назбирати на купу. — **Намолотний** (Терн. Самб.) видатний, ergiebig (о збіжю). — **Не-при-чім** (Л.) **Неприказувши** (Л.) най ся прич каже, най ся не приказує.

Осмірня (Стр.) achtseitiger Körper z. V. копула осмірня. — **Отрова**. **Отрута**. **Трута**. (Стр. Самб.) Gift. —

Пайка (Стр.) часть, Theil. Паювати theilen. Попаювати. — **Парість**. **Паростень**. **Паросток** (Жовк. Терн.) junger Trieb der Pflanze. Шевченка Кобзарь вид. Пражке. II. ст. 260. А од коріня тихо любо зелені **парости** ростуть. **Пауз** (Л.) рубель, Heubaum друк котрим прикладують снопи або сіно на возі. **Павзити**, паузити, прирублити, паузом приложити. — **Перебірки** (Самб.) Ausschuss-Waare, Brack-Waare, Ausschuss - Getraide u dgl. — **Перегризки** (Л.) полишена худобою іда (сіно або солома). — **Перти** (Л.) streiten, verneinen. Я не пру = не перечу. — **Першина** (Стр.) первина (Укр.) Не першина, не першинка для мене das kommt mir nicht zum ersten Male vor. — **Пириятий** (к. Льв.) **Кирпятий** (Укр.) mit aufgeworfener Nase. — **Підпар** (Стр.) ein geackertes, dem Einflusse der Sonne bloss gestelltes Feld. — **Підстожине** (Шол.) отрясини (зерно, солома и пр.) під стогом. — **Піанє**. **Піанєтко** (Стр. Кол.) Trinkgefäss. — **Плахта** (Гал. Укр.) grobes Tuch od. grobe Leinwand zum Einpacken; ein Kleidungsstück der Bäuerinnen (vgl. d. Plathe, Plache schwed. Plagg). — **Побантувати** (Стр. Самб.) beruhigen; stören. — **Повести голосом** (Л.) заспівати. — **Поголовщина** (Л.) податок від голови. — **Поеден** (Л.) mancher, Jemand, einer. Я не є такий, ги поеден. — **Покурбан** (Л.)* ein Pilz. — **Полонина** (Кол.) Alpe pol. hala čech. hole. — **Полуда** (Шол.) Catarhacta, Katarakt, Augenstaar. — **Поперек** (Стр.) пр. поперек мя болит = болять мя крижі. — **Порплиця** (Стр.) **Погонич** (Угр.) патиц, котрим камінь у жорнах крутять (cf. порпачи graben, wühlen). — **Посчунути ся** (Стр.) пощунути ся прочунути ся (cf. psl. поштоутити sentire rad. чоу intellige.e). — **Працівний** (Л.) von der Arbeit ermüdet.

Розчеп (к. Льв.) ein am Ende gespaltenes Stück Holz. — **Рукоятка** (Самб.) Handgriff. — **Рупа** (Милошовичи коло Наварні) Maikäferlarve, Engerling (cf. psl. рупа foramen germ. Raupe; pol. ryp'; lat. repere=kriechen). **Рупниця** (Лопатин коло Бродів) Schafbremse, Schaf-Biesfliege, Cephalomyia ovis L. Scherzend sagt man: коби тобі рупниця на ніє сіла! In anderen Gegenden **Рупниця** od. **рупник** Nyroderma lovis L. Rinderbremse.

Стати пр. вівці стают (Л.) = паруют ся. — **Сторопати** (Кал.) змучити, ermüden, plagen. Кінь сторопав се. Сторопали корову, як пігнали на ярмарок — тай занемогла (cf. трапити) — **Стулень** (Угр. ген. студня) пиріг, Mehltasche. Дурень зів студень, а розум зів г . . . в козубі. — **Сутіч** (Кал.) **Сутки** (Шол.) Закутипа за плотами, де звичайно мечуть черіпе тощо. cf. (стикати). **Спрокудити** (Стр.) Lust bekommen. Спрокудило мене щось. Спрокудив ся на щось. (cf. psl. про-коудити њзрлѣти; прокоуда фаѡла; коудь voluntas.)

Циб (Стр.) завите бабеке на папері (cf. germ. Zopf, Zipfel) **Накидка** завите бабске без паперу.

Пр. **Задудурити ся** rad. доур warsch. durch Reduplication gebildet cf. дурити. dieser Ableitung zufolge дудурити ся; betäubt werden, Geistesgegenwart verlieren.

ОБЪЯСНЕНЕ СКОРОЧЕНІЙ.

Бер=Бережанщина. Бистр.=Бистрець (Бистре́ц) в Коломийщині. Б=Вільче коло Залічик. Бор.=Борислав коло Дрогобича. Брод.=Бродщина. Бтк.=Битків коло Делятина. Дел.=Делятин (Делетин). Д.=Дора в Станиславівщині. Др. к. Др.=Дрогобич, коло Дрогобича. Ж.=Жабе (Жебе) в Коломийщині. Жовк.=Жовківщина. Зак.=Закомарколо Бродів. Зар.=Зарубинці під Тернополём. К.Кал.=Калущина. Кол.=Коломийщина. Корш.=Коршів в Коломийщині. Крс.=Красне коло Калуша. Ксс. Кс.=Косів (Коссів.) Л.=Либогора в Самбірщині на границі Угорск. Луч.=Лучани. Льв. к. Льв.=Львів, коло Львова. Мик.=Микуличин коло Делятина. НС.=Ново-Сандецке. Ол.=Олесько коло Бродів. Оп.=Онака к. Дрогобича. Пдб.=Підбережці к. Льв. Печен.=Печеніжин в Кол. Підл.=Підлисе к. Брод. Самб.=Самбірщина. С.=Синевіско. Стан.=Станиславівщина. Стр.=Стрийщина. Сян.=Сяніччина. Терн.=Тернопільщина. Трк.=Турка. У.=Угнів. Угр.=Угринів старий к. Кал. Ур.=Уріч к. Др. Чортк.=Чортківщина. Шол.=Шоломия к. Льв. Шеп.=Шепарівці к. Кол. Яв.=Яворів (у Гуцулів: Єворів) в Кол. Яс.=Ясенів (у Гуц.: Єсенів) в Кол. — Гал.=Галицке; Укр.=Українське; Бук.=Буковинське; Угорскоруск.=Угорскоруск, підриче язика южноруского. — Угорск. або Мад.=язик мадярський належачий по головних примітах до язиків финських (чудских). —

О П Е Ч А Т К И.

Випечано:

Треба читати:

Ст. 6.	вѣтгошнѣ	вѣтѣшнѣ
"	16. Дріці Trug, Trester	Дріці Hefe (cf. Trug, Trester)
"	26. в. 21. з дол. Weichselkopf	Weichselzopf.
"	31. (Кушка) в. 8. з гори Mäber	Mäher
"	31. в. 1. з дол. Silbenumstellung	Metathesis
"	32. в. 1. з гор. Halschnur	Halschnur.
"	37. Władysława Potockiego	Waclawa Potockiego
"	40. Натрумник (Укр.)	Натрумник (Угр.)
"	53. Порилиці	Порплиці,
"	55. в. 23. з г. нитка навипуті	нитки навипуті.
"	59. (Реваш.) в. 8. з г. У подовги	у подовж
"	59. ретѣзь	ретѣзь
"	59. (Ризи в. 22 з г. з погоршених місц	з погористих місць
"	62. Сивуля	Сивуляк
"	62. Сигла	Сигла
"	63. Синявна	Синявка
"	65. в. 1 з д. позаолочувати	позастолочувати. (тлѣк).
"	66. (Способлений) в. 29 з д. Vorbereitungen	Vorbereitungen.
"	67. Соговина	Стоговина
"	75. (Фірас) в. 10 з г. Sägenmühle	Sägemühle
"	80. (Черлений) в. 12 хороговѣ	хороговѣ
"	80. Чортежник	Чертежник
"	80. Чіпнарѣ Mundschenk	Чіпнарѣ Zapfer.

НБ ПНУС

256029

Через недогляд в коректі пропущено похибку на сторони 83. в. 7.
з дол. (сумяцица, сумотоха)

місто : рад. **мьн** мяти **съ+мат+ица** oder **мат съ+матъ+ица**
— має бути : рад. **мьн** мяти, **съ+матъ+ица** oder **мат съ+мат+ица**.

**В книгарнях руских продають ся між иншими
слідуючі виданя:**

Початки до уложення поменклятури и терминології природописної, народної. Нап. Иванъ Верхратскій I—V. 1864—72.	1 р. 10 ц.
(Поєдинчо вип. II. III. и IV. по 20 ц. V. вип. 30 ц).	
Вѣтка бозу. Оповѣданье славной англійской писатель- ки de la Ramé (Ouida). Переложивъ на языкъ рускій И. Верхратскій р. 1873	40 „
Калина. Збѣрникъ стихотворѣвъ И. Верхратского. 1874	30 „
Кілька слів о словарі О. Партицкого Нап. И. В. 1875	10 „
Заджумленихъ батько. Поема Ю. Словацкого. Пе- реложив И. Верхратскій. 1876.	20 „
Байки, приказки и повѣстки. Нап. И. Верхратскій 1876.	50 „
Стрижокъ. Збѣрникъ поезій сатиричнихъ. Написавъ Иванъ Щипавка. 1876.	30 „
Тріолеты. Написавъ Любарть Спѣвомиръ. 1876. .	10 „
Одвѣтъ п. О. Партицкому на его замѣтку вымѣрену противъ статьи: „Колька слѣвъ о словарѣ О. П.“ и декотрі инші замѣчапья, именно о литера- турной стойности и тенденціи „Друга.“ Нап. И. Верхратскій. 1876.	10 „

ІБІ ПНУС

256029